

Na petim redovnim lokalnim izborima u Republici Hrvatskoj održanim 17. svibnja građani su po prvi puta mogli izravno birati svoje općinske načelnike, gradonačelnike i župane. Tako su i birači s područja Primorsko-goranske županije birali novog župana između četiri kandidata, Josipa Borića (HDZ-HSS-HSP-HKDU), Franje Butorca (PGS), Zlatka Komadine (SDP-HNS-HSU-IDS-HSLS-ARS-SDAH-ZS) i Gorana Frkovića (AM-Lista za Rijeku).

Od 126.803 birača koji su izašli na biralište (44,1 posto od upisanih) čak 60,5 posto glasova dobio je kandidat Zlatko Komadina i uvjerljivo pobijedio u prvom krugu. Josip Borić osvojio je 24,9 posto glasova, Franjo Butorac 8,1 a Goran Frković 3,8 posto.

Iz ukupnih podataka o dobivenim glasovima po pojedinim općinama i gradovima, vidljivo je da je Zlatko Komadina sam dobio 30.015 glasova više nego ostali kandidati zajedno. Pobijedio je u svim jedinicama lokalne samouprave osim u Loparu (što nije čudno jer je Josip Borić iz Lopara), a manje od 50 posto glasova osvojio je samo u Brod Moravicama (47,4 posto), Novom Vinodolskom (46,3 posto) i Rabu (47,8 posto). Novi-stari župan najviše

je glasova dobio u Lovranu (71 posto), a u čak 33 jedinice lokalne samouprave osvojio je natpolovičan broj glasova!

Interesantno je da je Komadina u Rijeci dobio 29.178 glasova (62,7 posto), što je za 2.047 glasova više nego je dobio Vojko

Od 126.803 birača koji su izašli na biralište (44,1 posto od upisanih) čak 60,5 posto glasova dobio je novi-stari župan Zlatko Komadina i uvjerljivo pobijedio u prvom krugu. Osvojio je čak 30.015 glasova više nego ostali protukandidati zajedno

Gradani plebiscitom za župana

Riječki predizborni nastup kandidata koalicije za župana i njegove zamjenike - Zlatka Komadina, Nada Turina-Đurić i Vidoje Vujić

pgžkronika

Travanj

četvrtak, 16. travnja

- Na sjednici Županijskog poglavarstva donesena odluka o dodjeli ukupno 331.000 kuna kao nagrade za kulturno stvaralaštvo pojedinaca i ustanova s područja Županije
- U Viškovu, obilježavajući Dan Općine održana svečana sjednica Općinskog vijeća Općine Viškovo u povodu 16. obljetnice osnivanja Općine

petak, 17. travnja

- U Rijeci u dvorani Transadrie, uz nazočnost župana Zlatka Komadine održan susret obrtnika ugostitelja i trgovaca i gradonačelnika gradova priobalnih županija
- U Kraljevici u Centru za rehabilitaciju Fortica, ravnateljica te ustanove i zamjenica župana potpisali ugovor vrijedan 556 tisuća kuna za sufinanciranje redovne djelatnosti Centra
- U Rijeci ravnatelj Lučke uprave Rijeka Bojan Hlača i voditelj Ureda Svjetske banke za Hrvatsku Andreas Horvat potpisali ugovor vrijedan 84 milijuna eura za projekt Rijeka Gateway II
- U Stinici kraj Jablanca prigodnom svečanošću otvoreni radovi na gradnji novog trajektnog pristaništa vrijednog 50-ak milijuna kuna kojim bi se trebala znatno poboljšati trajektna povezanost kopna i otoka Raba
- U Ronjgima predstavljena fotomonografija "30 godina Spomen-doma Ivana Matetića Ronjgova – kanat, litrati, beseda"

subota, 18. travnja

- U Krku u hotelu Dražica, pod pokroviteljstvom Županije održana završnica sjevernojadranske smotere ekstra dječičanskog maslinovog ulja »Drobnica fest 2009.«

- U Bočarskom domu Hrastenice u Čavlima pod pokroviteljstvom PGŽ održane Treće županijske igre umirovljenika uz sudjelovanje gotovo 500 umirovljenika
- U Viškovu stanovnici Marinica i Viškova organizirali prosvjed protiv daljnjeg širenja deponija smeća na Viševcu
- Na zagrebačkom trgu bana Jelačića društvo "Goranin" iz Zagreba po treći puta održalo manifestaciju "Gorski kotar u metropoli"

nedjelja, 19. travnja

- U Rijeci u hotelu "Jadran" u organizaciji Savjeta mladih Rijeke, Varaždina i PGŽ završena trodnevna konferencija o utjecaju ekonomske krize za mlade
- Vjernici Srpske i Makedonske pravoslavne crkve u svojim crkvama u Rijeci, Gornju i Moravicama svečanim svetim liturgijama proslavili Uskrs po julijanskom kalendaru

utorak, 21. travnja

- U Rijeci u sjedištu Županije, župan Zlatko Komadina povodom odlaska s dužnosti primio rektora Sveučilišta u Rijeci akademika Daniela Rukavina

- U Rijeci u HKD-u na Sušaku, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije, svečano otvoreni sedmi Festival znanosti
- **srijeda, 22. travnja**
- Ministar zdravstva Darko Milinović obišao

KBC Rijeka, gradilište nove dijalize na Sušaku, a u Medicinskom fakultetu predstavio rezultate reforme zdravstva

- Nakon dvosatnog plenuma studenti rječčkog Filozofskog fakulteta ipak su se u borbi za besplatno studiranje odlučili za radikalniju podršku zagrebačkim i zadarskim kolegama i do daljnjega blokirali zgradu fakulteta
- U Rijeci u sjedištu Županijskog izbornog povjerenstva predstavnici koalicije SDP-HNS-HSU-IDS-HSLS-ARS-SDA-ZS predvođeni nositeljem liste Zlatkom Komadinom, kao prvi u Hrvatskoj, predali listu kandidata za izbore za Županijsku skupštinu Primorsko-goranske županije

četvrtak, 23. travnja

- Na svečanosti sjednici Senata Sveučilišta u Rijeci rektor akademik Daniel Rukavina okončao svoj devetogodišnji mandat
- U sklopu lovačke kuće Lubanj na Drenovi župan Komadina otvorio suvremenu rashladnu komoru za čuvanje i skladištenje mesa divljači čije je uređenje Županija financirala s 135 tisuća kuna
- Uprava riječkog Filozofskog fakulteta podržala studentsku borbu za besplatne školarine

petak, 24. travnja

- U Crikvenici župan Komadina otvorio novoizgrađeni dio srednje škole dr. Antuna Barca čime su stvoreni uvjeti za jednosmjenski rad. Događnju financirala Županija sa 1,8 milijuna kuna
- U Kraljevici u dvorcu Frankopan župan Zlatko Komadina predstavio "Mandatno izvješće PGŽ 2005 - 2009"

subota, 25. travnja

- U Lovranskoj Dragi, velikom svečanošću, obilježeni završni radovi na izgradnji vodi-

voda. Prvu čašu vode iz vodovoda u tom najvišem mjestu Lovranščine "popili" najstarija mještanka Ana Milena Sirotnjak i župan Komadina

nedjelja, 26. travnja

- U Rijeci u Županijskom izborom stožeru svoju kandidaturu za župana predali kandidati SDP-a Zlatko Komadina i PGS-a Franjo Butorac. Iako je za kandidaturu bilo dovoljno priložiti 2.500 potpisa građana, Butorac je donio 3.977, a Komadina čak 10.464 potpisa građana
- U Rijeci, uz pokroviteljstvo Primorsko-goranske županije održana 13. sportsko-kreativna manifestacija "Homo si teč", na Korzu trčalo više od sedam tisuća građana svih uzrasta
- U Trsatском svetištu proslavljena 800. obljetnica Franjevačkog reda

ponedjeljak, 27. travnja

- U Rijeci u Županijskom izborom stožeru svoju kandidaturu za župana predao kandidat HDZ-a Josip Borić "potvrđenu" s oko 10.000 potpisa građana. Tom prilikom koalicija HDZ-HSS-HSP-HKDU predala kandidacijsku listu za Županijsku skupštinu PGŽ
- Novi rektor Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Pero Lučin preuzeo dužnost od dosadašnjeg rektora akademika Daniela Rukavine

Gradani su prvi put birali neposredno

Obersnel (27.131 ili 58,3 posto).

Gradani su se tako plebiscitom odlučili da za prvog, neposredno biranog, župana Primorsko-goranske županije izaberu Zlatka Komadinu (SDP), zajedničkog kandidata SDP-HNS-HSU-IDS-

HSL-ARS-SDAH-ZS i dosadašnjeg župana. Uz župana su za zamjenike izabrani Nada Turina-Đurić (HNS) i prof. dr. sc. Vidoje Vujić (SDP), te će Županiju i dalje voditi "ista ekipa".

Izabrani su i članovi Županijske skupštine, tri iz redova AM-Liste za Rijeku (Mario Alempijević, Goran Frković, Zlatko Moranjak), 11 s kandidacijske liste broj 2. HDZ- HSS-HSP-HKDU (Gari Cappelli, Anton Mance, Ivo Zrilić, Oleg Butković, Antonija Mažuranić, Anton Spiciarić, Branko Grašo, mr. sc. Dean Giroto, Željko Plazonić, Željko Nuić, Lucian Vukelić), četiri s kandidacijske liste PGS-a (Franjo Butorac, Darijo Vasilčić, Nikola Ivaniš, Ines Strenja-Linić) i 24 člana koalicije SDP-HNS-HSU-IDS-HSL-ARS-SDAH-ZS. To su Zlatko Komadina, Marinko Dumanić, Ante Štulić, Radivoj Marmilić, Željko Šimunić, Sonja Brozović-Cuculić, Erik Fabijanić, Marko Boras Mandić, Gordana Gerić-Paulić, prof. dr. Pavao Komadina, Dunja Marušić, Saša Đujić, Dušan Pjevac, Đanino Sučić, Dragan Putica, Dragica Marač, Damir Brusić, Višnja Samaržija-Mladinić, Georg Žeželić, Andrej Poropat, Gabrijela Gorjanac Kapša, Loris Rak, Jagoda Špalj, te Milan Popadić.

na izabrali Zlatka Komadinu

S konstituirajuće sjednice Županijske skupštine održane 15. lipnja 2009.

- U Rijeci ispred zgrade Filozofskog fakulteta održan Plenum studenata na kojem je odlučeno da se do daljnjega nastavlja blokada fakulteta uz prihvaćanje peticije sa zahtjevom za besplatno studiranje
- Odlukom Uprave Novog lista d.d. za novog glavnog urednika dnevnika Novi list imenovan Ivica Đikić

utorak, 28. travnja

- U brodogradilištu "Kraljevica" pod pokroviteljstvom i uz nazočnost predsjednika RH Stjepana Mesića svečano obilježena 280. obljetnica neprekidnog rada tog brodogradilišta

srijeda, 29. travnja

- U riječkoj Strojarsko-brodograđevnoj školi župan Komadina otvorio državno natjecanje budućih stolara i drvodjelaca iz 25 srednjih škola iz cijele Hrvatske

četvrtak, 30. travnja

- Dolaskom "euro-busa" na opatijskoj tržnici započeo ovogodišnji europski tjedan u Primorsko-goranskoj županiji
- U Lipi, u znak sjećanja na mještane stradale od njemačkih vojnika i spaljivanje sela, održana tradicionalna komemoracija "Lipa pamti"

Svibanj

petak, 1. svibnja

- Širom Županije na razne načine i po lijepom vremenu, proslavljen Praznik rada. Najveći skup tradicionalno održan u Ronjgima u organizaciji riječkog SDP-a
- U Lovranu započeo trodnevni 17. međunarodni festival puhačkih orkestara uz nastup 250 glazbenika iz 5 orkestara iz 5 zemalja

subota, 2. svibnja

- U Lokvama održana 33. "Žabarska noć" na kojoj je između 42 "žabica" najbolji rezultat postigla žaba Cendravica s ukupno preskočenih 290 cm iz tri pokušaja

nedjelja, 3. svibnja

- U Rijeci polaganjem vijenaca na Spomenik oslobođenja na Delti obilježen Dan oslobođenja Rijeke

ponedjeljak, 4. svibnja

- U Mrkopolju svečanom sjednicom Općinskog vijeća obilježen Dan Općine Mrkopalj

utorak, 5. svibnja

- U Rijeci na Trgu 111. brigade prigodom Dana vatrogasaca župan Komadina sudjelovao u predaji specijalnog vozila vatrogascima Krka, kojega je Zajednica društava Crvenog križa PGŽ uz županijsku pomoć nabavila za prijevoz bolesnika i ozlijeđenih osoba s otoka Krka na kopno u vremenskim uvjetima kada je promet Krčkim mostom obustavljen

- U Rijeci ispred sjedišta Policijske uprave primorsko-goranske na prigodnoj svečanosti potpredsjednica Vlade Jadranka Kosor, ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko i župan Zlatko Komadina otkrili spomen obilježje policajcima Policijske uprave primorsko-goranske poginulim u Domovinskom ratu

utorak, 8. svibnja

- U opatijskom hotelu Imperial opatijska Obrtnička škola prigodnom svečanosti proslavila 18. rođendan i "punoljetnost"

srijeda, 6. svibnja

- U Pavlomiru predstavnici Županije direktoru "Pavlomira" Miroslavu Palinkašu uručili zlatnu medalju za cabemet sauvignon berba 2007. osvojenu na milenijskom natjecanju vina održanom u prijateljskoj mađarskoj županiji Pešta

četvrtak, 7. svibnja

- U Marčelju (Općina Viškovo) puštena u promet novozgrađena dionica županijske ceste Marčelji - Studena vrijedna 7 i po milijuna kuna, a čija je izgradnja bila preduvjet za početak izgradnje buduće središnje zone za obradu otpada Marišćina

petak, 8. svibnja

- U Rabu pod pokroviteljstvom predsjednika RH Stjepana Mesića i uz nazočnost zamjenice župana Nade Turina-Đurić održan okrugli stol "Baština antifazišizma Rab 2009."

subota, 9. svibnja

- U Rabu nizom značajnih događaja obilježen Dan Grada Raba. U ime Županije svečanostima je prisustvovala zamjenica župana Nada Turina-Đurić
- U Baški započela četvrta populama manifestacija "Crna ovca". Na rivi održan

kuharski osmobje u kojem su predstavnici novinarskih ekipa kuhali s poznatim osobama - tako je župan Komadina kuhao s novinarom HTV-a Brankom Nađvinskim

- Riječanke Maja Nanić i Nika Cvitković, članice hrvatske ženske kuglačke reprezentacije osvojile su, s novim svjetskim juniorskim rekordom, zlatno odličje u ekipnom nastupu na Svjetskom juniorskom prvenstvu u njemačkom Dettenheimu
- U Biogradu na moru na svečanosti dodjele ovogodišnjih "Porina", najprestižniju nagradu domaće diskografske nagrade dobili i riječki glazbenici: Nino Belan ih je dobio čak četiri - između ostalih i za najbolju pjesmu, a vokalna skupina "Rivers" za najbolji album božićne glazbe. Tom prigodom opatijski skladatelj Ljubo Kuntarić dobio Porina za životno djelo

nedjelja, 10. svibnja

- U Rijeci u Filodramatici DVD Sušak proslavio 110. obljetnicu kontinuiranog rada, a u Krku krčki vatrogasci obilježili 30. obljetnicu rada
- U Trsatskom svetištu, uz središnje euharističko slavlje koje je predvodio riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Đević, proslavljen Blagdan Gospe Trsatske

ponedjeljak, 11. svibnja

- U Rijeci završio 16. međunarodni Festival malih scena, nagradu za najbolju predstavu ravnopravno podijelili splitska predstava "Bakhe" i riječki "Turbofolk"

utorak, 12. svibnja

- U Rijeci na izbornoj sjednici Gospodarskog vijeća HGK - Županijske komore Rijeke za predsjednika Županijske komore ponovo izabran dosadašnji predsjednik mr. sc. Vinko Mičetić
- Na prvoj sjednici Senata Sveučilišta u Ri-

Nedugo po konstituiranju novih vlasti u Mrkoplju je održan, prvi put u novom mandatu, susret župana Primorsko-goranske županije Zlatka Komadine i njegovih suradnika s novoizabranim načelnicima i gradonačelnicima PGŽ-a. Odbir Mrkoplja za domaćina svojevrsno je priznanje ovoj goranskoj općini za iznimno uvjerljivu i pomalo povijesnu izbornu pobjedu lijevice u ovom dijelu Gor-

Strategiji regionalnog razvoja RH utemeljenoj na praksi i standardima EU, dovodi, između ostalog, i do prestanka važenja Zakona o brdsko-planinskom području i Zakona o područjima od posebne državne skrbi. Budući da u okviru tih zakona na području PGŽ-a trenutačno djeluje čak 14 općina i gradova, na skupu u Mrkoplju iznesene su procjene po kojima će u nekima od njih doći do bitnog pada

proračuna (ponegdje čak i iznad 50 postol), a procjenjuje se da bi ukupni gubitak samo u sljedećoj godini iznosio oko 100 milijuna kuna! "Ne vidim da bi taj manjak bio nadoknađen novim zakonskim odredbama pa moramo učiniti sve da prijedlog novog zakona uvaži posebitosti tih naših krajeva", rekao je župan Komadina najavivši niz daljnjih aktivnosti vezanih uz ovu tematiku, kao i suradnju s Istarskom županijom

Župan Zlatko Komadina otvara skup

Zabrinutost zbog prestanka važenja "brdsko-

skog kotara, a Mrkopaljci na čelu s novim načelnikom Ivicom Padavićem tu su čast i opravdali pa se slobodno može reći kako je u Mrkoplju otvoreno novo poglavlje suradnje Županije i 36 općina i gradova koji djeluju u njenom okviru.

Prvi je susret protekao u najavama i predviđanjima onoga što bi u sljedeće tri i pol godine moglo biti značajno za rad i djelatnost Županije i svih lokalnih samouprava koje ju čine. Središnja tema većine rasprava bila je vezana uz višegodišnji problem nedovoljne decentralizacije državne vlasti što, uz najavljenju promjenu dosadašnjih i primjenu novih zakonskih okvira podređenih

Ugodne čakule prije početka skupa

pgžkronika

jeci pod predsjedanjem novog rektora, prof. dr. Pero Lučin predstavio najbliže suradnike – prorektora prof. dr. Gorana Kalogjera i dvije prorektorice: prof. dr. Snježanu Prijčić Samarđžija i prof. dr. Nevenku Ožanić, te dva pomoćnika rektora prof. dr. Pavu Komadinu i prof. dr. Tončija Mikca

srijeda, 13. svibnja

- Bez posebne svečanosti ujutro u 6 sati otvoren za upotrebu i drugi (južni) kolnik riječke zaobilaznice između Diradža i Škurinja
- Nika Cvitković, kuglačica riječke »Mlake«, osvojila zlatnu medalju na Svjetskom juniorskom prvenstvu (U-18) u njemačkom Dettenheimu u pojedinačnom nastupu i tako broj osvojenih medalja "zaokružila" na četiri (dvije zlatne i dvije srebrne)

četvrtak, 14. svibnja

- U sjedištu Županije održana 138. sjednica Županijskog poglavarstva PGŽ, inače posljednja sjednica Poglavarstva u ovom mandatu, ali i inače, jer je novim zakonom Poglavarstvo ukinuto kao izvršno tijelo

- U sjedištu Županije zamjenica župana Nada Turina Đurić primila karatistice Petru Volf i Jelitku Kovačević, te mlade kuglačice Niku Cvitković i Maju Nanić
- Dekan Filozofskog fakulteta u Rijeci prof. dr. Elvio Baccarini zbog osobnih razloga podnio je ostavku, a za vršitelja dužnosti

dekana izabran je prof. dr. Branko Rafajac, nekadašnji dekan te ustanove

petak, 15. svibnja

- U sjedištu Grada Rijeke predsjednik Europske šahovske federacije (ECU) Boris Kutin potpisao ugovor kojim je potvrđeno da će Rijeka u ožujku 2010. godine biti domaćin Europskog prvenstva u šahu
- Maturanti svih srednjih škola, širom Županije na tradicionalni (neprimjereni) način obilježili posljednji dan srednjoškolske nastave, na riječke ulice bačene stotine kilograma brašna

subota, 16. svibnja

- U Rabu održana glavna svečanost obilježavanja 120 godina turizma na otoku Rabu. Uz nazočnost župana Zlatka Komadine otkrivena i spomen ploča u znak sjećanja na posjetu otoku engleskog kralja Edvarda VIII. 1936. godine
- U Kostreni na stadionu "Pomorac", pod pokroviteljstvom Županije održan osmi Olimpijski festival dječjih vrtića Primorsko-goranske županije, ponovo pobijedila ekipa Dječje vrtića "Radost" iz Crikvenice
- U Novom Vinodolskom, u organizaciji Riječke nadbiskupije održan Susret katoličke mladosti na kojem se okupilo petstotinjak mladih iz svih dijelova Županije
- U Fužinama, povezujući tri jezera počeo voziti turistički vlakčić čiju je kupnju s 250.000 kuna pomogla i Primorsko-goranska županija

nedjelja, 17. svibnja

- Na području cijele Hrvatske, pa tako i u svih 36 općina i gradova Primorsko-goranske županije održani peti izbori za općinska i gradska vijeća, te županijske skupštine, a po prvi puta izravno su se birali čelnici: općinski načelnici, gradonačelnici i župani. Na 328

birčkih mjesta na području Županije od 287.721 upisanih birača glasovalo 126.803 ili 44,1 %. Za Županijsku skupštinu lista SDP-HNS-IDS-HSU-HSLS-ARS-SDAH-ZS osvojila 50,7 % glasova, odnosno 23 (od 41) mjesta u Skupštini. Župan Primorsko-goranske županije izabran je u već u 1. krugu i to ponovo Zlatko Komadina sa čak 60,5 %. Uz njega u 1. krugu izabrano i 14 gradonačelnika i općinskih načelnika, među njima i gradonačelnik Rijeke mr. sc. Vojko Obersnel sa 58,3 %

ponedjeljak, 18. svibnja

- Nakon 25 dana akcije blokade Filozofskog fakulteta u Rijeci, pobunjeni studenti iselili s fakulteta čime su stvoreni uvjeti za redovan nastavak nastave

utorak, 19. svibnja

- U 5,55 po hrvatskom vremenu sestre Darija i Iris Bostjancić iz Matulja, članice druge Hrvatske ženske alpinističke ekspedicije, kao prve Hrvatice i kao prve sestre u povijesti osvojile najviši vrh na svijetu Mount Everest visok 8.850 metara

- U središtu Delnica Hrvatska i Županijska gospodarska komora organizirale akciju "Kupujemo hrvatsko"

četvrtak, 21. svibnja

- U Rijeci u zgradi Rektorata Sveučilišta u Rijeci svečano inauguriran novi rektor

Sveučilišta prof. dr. sc. Pero Lučin

- U Opatiji, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije otvoren 17. po redu festival oglašavanja FESTO 2009, jedna od najbrojnijih stručnih manifestacija što se održava tijekom godine u Opatiji i Županiji

petak, 22. svibnja

- U Rijeci na sudskoj dražbi u Trgovačkom sudu Grad Rijeka za 150 tisuća dolara kupio brod "Galeb", nekadašnji školski brod Jugoslavenske ratne mornarice i "brod mira" koji već osam godina trune na "mrtvom vežu" u brodogradilištu "Viktor Lenac"
- U Bakru održana 15. međunarodna veslačka regata pomorskih učilišta, sudjelovalo oko 350 sudionika iz pomorskih škola i fakulteta iz Hrvatske, Slovenije, Italije, Crne Gore, te po prvi puta i Srbije

subota, 23. svibnja

- U Kastvu, pod pokroviteljstvom Županije održan 34. susret puhača amatera Istre i 12. međunarodni festival puhačkih orkestara
- U Rijeci na stadionu Kantrida započelo dvodnevno Prvenstvo Hrvatske za osobe s invaliditetom u atletici
- U Rijeci na novom bazenu na Kantridi u dramatičnoj utakmici završeno dvodnevno finale Eurolige vaterpola, prvak Europe postao omgorski "Primorac" iz Kotora

nedjelja, 24. svibnja

- U Šapjanama u bivšoj vojarni tristo vatrogasaca iz Primorsko-goranske, Istarske i Ličko-senjske županije počeli čistiti prostor za buduću Centar za vatrogasnu obuku
- Na riječkom stadionu Kantrida u završnici 57. turnira "Kvamerška rivijera", održanog pod županijskim pokroviteljstvom, mladi nogometaši "Rijeke" pobijedili "Hajduk"

ponedjeljak, 25. svibnja

- U Rijeci u sjedištu Policijske uprave Pri-

Budući da u okviru tih zakona na području PGŽ-a trenutačno djeluje čak 14 općina i gradova, na skupu u Mrkoplju iznesene su procjene po kojima će u nekima od njih doći do bitnog pada proračuna, ponegdje čak i iznad 50 posto, dok će ukupni gubitak samo u sljedećoj godini iznositi oko 100 milijuna kuna! "Moramo učiniti sve da prijedlog novog zakona uvaži posebitosti tih naših krajeva", rekao je župan Komadina

planinskih" zakona

Odičan odaziv obilježio je prvi susret župana i novoizabranih čelnika primorsko-goranskih općina i gradova

Marinko Dumanić, Zlatko Komadina, Nada Turina Đurić i Vidoje Vujić

koja ima isti problem za nekoliko svojih lokalnih samouprava.

Detaljniju sliku trenutačnog stanja, daljnjih planova i osnovnih značajki nacrtu predložene Strategije regionalnog razvoja RH predstavio je mr. sc. Hrvoje Marušić, savjetnik župana za poslove europskih integracija, a uz ovu zanimljivu temu čelnici primorsko-goranskih općina i gradova svjedočili su i predstavljanju Zavoda za prostorno uređenje PGŽ-a, o čemu je govorio prof. dr. sc. Mladen Črnjar, ravnatelj te ustanove. Dušan Šćulac, predsjednik Uprave Ekoplusa d.o.o., predstavio je integralni sustav gospodarenja otpadom u PGŽ-u, mr. sc. Ivo Afrić, pročelnik Upravnog odjela za zdravstvenu zaštitu i socijalnu

skrb, govorio je o organizaciji primarne zdravstvene zaštite u PGŽ-u, Doris Sošić, predsjednica Uprave RRA Porin, predstavila je Regionalnu razvojnu agenciju Porin, Milivoj Brozina, ravnatelj Županijske uprave za ceste PGŽ-a, predočio je nazočnima program rada ŽUC-a u ovoj godini, Ivana Lončarić Trinajstić, v.d. ravnateljice Centra za održivi razvoj otoka sjevernog Jadrana, govorila je o tom centru, Dalibor Šošarić, v.d. ravnatelja Centra za brdsko-planinsku poljoprivredu iz Stare Sušice, govorio je o ovogodišnjem planu rada te ustanove, a Sonja Šišić, ravnateljica JU "Priroda", nazočne je upoznala s tom javnom ustanovom.

M. Krmpotić

morsko-goranske susreli se ministri unutarnjih poslova i ravnatelji policija Republike Hrvatske i Republike Srbije i tom prigodom potpisali Sporazum o suradnji i ugovor o zajedničkoj borbi protiv ilegalnih migracija

• Područni ured Porezne uprave u Rijeci objavio top listu najvećih dohodaka ostvarenih na području Županije u 2008. g. – najveću plaću prijavio je "djelatnik u pomorstvu" i to 3.280.606 kuna

srijeda, 27. svibnja

• U hotelu Adriatic u Opatiji svečano otvoren 32. međunarodni skup za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, elektroniku i mikroelektroniku - MIPRO 2009

• U Ronjgima po 31. put održano "Proljeće u Ronjgima" susret učenika osnovnih škola iz cijele Županije

četvrtak, 28. svibnja

• U Kastvu u Domu Braće Matešić započeo 49. festival hrvatskih kazališnih amatera

petak, 29. svibnja

• Predsjednik RH Stjepan Mesić, uz pratnju župana Zlatka Komadina u Begovom Razdolju otvorio skup "Nacionalne manjine u demokratskim društvima", a nakon toga posjetio Općinu Ravna Gora, obišao SRC Ravna Gora i "Ravnogorsku pilanu" d.o.o.

subota, 30. svibnja

• U Ravnoj Gori, pod pokroviteljstvom

Županije održane 12. sportske igre dragovoljaca i veterana Domovinskog rata PGŽ

• U Rijeci u katedrali svetog Vida, uoči svetkovine Duhova, riječki nadbiskup Ivan Devčić zaredio četiri nova mlada svećenika, od kojih su trojicu iz Rijeke

nedjelja, 31. svibnja

• U 21 općini i gradovima na području Županije održan 2. krug izbora za načelnike i gradonačelnike. Kandidati SDP-a pobijedili su u 9 JLS, HDZ-a u 6, PGS-a u 2, HNS-a u 1, a u preostale 3 općine pobijedili nezavisni kandidati

• U Skradu održano županijsko vatrogasno natjecanje djece i mladeži sa 800 natjecatelja iz 23 DVD-a

Lipanj

ponedjeljak, 1. lipnja

• Na Teologiji u Rijeci održan međunarodni znanstveni simpozij o 40. obljetnici Riječke nadbiskupije i metropolije

utorak, 2. lipnja

• U opatijskoj Vili Angiolini Turistička zajednica PGŽ djece vrtića, učenicima škola i njihovim mentorima uručila priznanja i nagrade za najbolje likovne i literarne nagrade na temu "Zeleno i plavo srce Hrvatske"

srijeda, 3. lipnja

• Na riječkom Korzu mnoštvo sugrađana toplo pozdravilo Dariju i Iris Bostjančić i Vedranu Simičević, riječko-liburnijski dio ženske hrvatske alpinističke ekspedicije "Mt. Everest 2009" koja se nakon 72 dana vratila iz Nepala

četvrtak, 4. lipnja

• U Krku svetkovanjem svetog Kvirina obilježen Dan Grada Krka i Krčke biskupije,

a misno slavije predvodio zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić

petak, 5. lipnja

• U Malom Lošnju uz nazočnost ministra turizma Damira Bajsa i župana Zlatka Komadina svečano otvoren novouređeni hotel Vespera

• Na uzvisinama ponad Vinodolske doline i zaleđa Novog Vinodolskog, obilaskom 3 novo uređena vidikovca, promoviran projekt "Oči Vinodola", uređenje 6 vidikovaca Županija pomogla s 500.000 kuna

• U Novom Vinodolskom, pod pokroviteljstvom Županije započeo 23. Susret puhačkih orkestara Hrvatske

subota, 6. lipnja

• Na Matić poljani u organizaciji Međuopćinske organizacije UABA Delnice i pod pokroviteljstvom PGŽ održan 3. ljetni Memorijal 26. smrznutih partizana

• U Rijeci na prostoru bivše tvornice "R. Bencić" u organizaciji Područnog ureda zaštite i spašavanja Rijeka održana združena vježba izvlačenja i spašavanja iz ruševina i uspostava kampa za evakuirane osobe

• U Kastvu u Domu Braće Matešić, uz nazočnost župana Zlatka Komadina svečano obilježen Dan Grada Kastva

• U Loparu, kao prvoj jedinici lokalne samouprave u Županiji održana konstituirajuća sjednica novog saziva Općinskog vijeća

• U Šibeniku u sklopu nacionalnog savjetovanja o gospodarstvu nagrađeni najbolji hrvatski poduzetnici, između 16 poduzetnika u raznim kategorijama nema niti jednog s područja Primorsko-goranske županije

• Na aerodromu na Grobničkom polju, u organizaciji padobranskog kluba "Križa Kvarnera" i pod pokroviteljstvom Županije održan Svjetski kup u padobranstvu u dis-

ciplinu skok na cilj

• Mladi riječki tenisač Dino Marcan, član riječkog TK "Pećine" i splićanin Marino Draganja osvojili prvo mjesto u igri parova na juniorskom teniskom turniru Roland Garros u Parizu

nedjelja, 7. lipnja

• U Rabu, pod pokroviteljstvom Županije održan prvi Rapski triatlon na kojem se natjecalo 77 natjecatelja iz Hrvatske, Slovenije i Italije

ponedjeljak, 8. lipnja

• Konstituirajuće sjednice novih saziva gradskih i općinskih vijeća održane u Krku, Novom Vinodolskom, Baški i Malinskoj

utorak, 9. lipnja

• U Rijeci, u Pomorskom i povijesnom muzeju župan Zlatko Komadina primio učenike i njihove voditelje koji su u ovoj školskoj godini imali uspješne rezultate na državnim i županijskim natjecanjima i smotrama u znanju i vještinama, kao i na sportskim natjecanjima

• Konstituirajuće sjednice novih saziva gradskih i općinskih vijeća održane u Kastvu, Malom Lošnju, Brod Moravicama i Skradu

srijeda, 10. lipnja

• Konstituirajuće sjednice novih saziva gradskih i općinskih vijeća održane u Rijeci, Bakru, Čavlima, Jelenju i Ravnoj Gori

• U Zagrebu u Ministarstvu mora, prometa

Sportska ljepotica u

Mavrincima

Polivalentna dvorana namijenjena je košarci, odbojci, atletici, gimnastici i borilačkim sportovima. To je najskuplji čavjanski projekt dosad, kojeg ne bi ni bilo bez Zakona o brdsko-planinskom području

Čavjanske odbojkašice, prvotigašice, prve su zaigrale u grobničkoj ljepotici

U sklopu obilježavanja dana Općine Čavle, u petak, 21. kolovoza 2009. godine svečano je otvorena sportska dvorana u Mavrincima. Otvorenju je prethodila svečana sjednica Općinskog vijeća u Cerniku.

Izgradnja sportske dvorane u Mavrincima započela je krajem 2007. godine, a završena svega 19 mjeseci poslije. Radove je izvelo poduzeće GP Krk. Polivalentna dvorana je

ukupne površine oko 3.600 četvornih metara, s osiguranom opremom koja osim košarke, odbojke, atletike, gimnastike ima uvjete za treninge i natjecanja u borilačkim sportovima, a na tribinama može primiti oko 700 gledatelja. Svojim dimenzijama nova grobnička dvorana odgovara standardima za održavanje međunarodnih sportskih manifestacija.

U izgradnju dvorane Općina Čavle uložila

je oko 40,5 milijuna kuna, Primorsko-goranska županija 2.1 milijun, a Ministarstva mora, prometa i infrastrukture 6 milijuna. U ime Primorsko-goranske županije otvorenju prelijepog objekta na Grobinštini prisustvovali su predsjednik Županijske skupštine Marinko Dumanić i zamjenica župana Nada Turina-Đurić, a u ime Ministarstva prosvjete obrazovanja i športa novi ministar dr. Radovan Fuchs.

pgžkronika

i infrastrukture održana sjednica Skupštine Zračne luke Rijeka na kojoj je istaknuto da zračna luka ima poteškoća u očuvanju likvidnosti i da suvlasnici moraju "pronaći" pet milijuna kuna za poslovanje aerodroma

- U Rijeci u sjedištu Županije zamjenica župana Nada Turina-Đurić primila je riječko-liburnijske alpinistice Dariju i Iris Bostijančić i Vedranu Simičević, te vođu ekspedicije Darka Berjaka, članove hrvatske ženske ekspedicije na Mount Everest

četvrtak, 11. lipnja

- U svim župama Riječke nadbiskupije proslavljen blagdan Tijelovo

petak, 12. lipnja

- U Fužinama svečano proslavljen Dan Općine i Župe Fužine, a tom prigodom monsinjoru Josipu Šepiću, župniku Fužina, dodijeljena Nagrada za životno djelo

subota, 13. lipnja

- Na ruti Rijeka – Omišalj – Rijeka održano jubilaro deseto izdanje međunarodne jedrilčarske regate "Fiumanka"

nedjelja, 14. lipnja

- Na motodromu na Grobničkom polju održana "Dioki Dina European Cup", utrka Alpsko-jadranskog prvenstva i kvalifikacija za Eurocup klase StockSport 600
- U Fužinama održana sedma utrka vatrogasaca, okupilo se oko 250 vatrogasce svih

uzrasta iz gotovo cijele Hrvatskei

ponedjeljak, 15. lipnja

- U Rijeci u dvorani "Transadrie" održana konstituirajuća sjednica šestog saziva Županijske skupštine Primorsko-goranske županije. Za predsjednika Skupštine ponovo izabran Marinko Dumanić, vijećnik HNS-a, a za potpredsjednike Ingo Kamenar iz SDP-a i dr. Željko Plazonić iz HDZ-a
- Konstituirajuće sjednice novih saziva gradskih i općinskih vijeća održane u Opatiji, Lovranu i Mošćeničkoj Dragi
- Svečanim misama i procesijom riječani proslavili Blagdan svetog Vida, nebeskog zaštitnika svoga grada
- Ustavni sud RH odbio žalbu rapskog HDZ-a na rezultate izbora u 2. krugu izbora za rapskog gradonačelnika, čime su i pravno "završeni" lokalni izbori održani 17. i 31. svibnja ove godine
- U Rijeci u čitaonici Gradske knjižnice Rijeka župan Zlatko Komadina otvorio izložbu fotografija postavljenu povodom 25 godina Radija 101

utorak, 16. lipnja

- U HGK-Županijskoj komori Rijeka, uz uvodno izlaganje župana Zlatka Komadine održana prezentacija poslovnih prilika vezanih za izgradnju i funkcioniranje LNG terminala na otoku Krku
- Konstituirajuće sjednice novih saziva gradskih i općinskih vijeća održane u Delnicama, Fužinama, Mrkoplju i Vrbniku
- Konstituirajuća sjednica Gradskog vijeća sazvana je i u Čabru, ali zbog izostanka jednog vijećnika HDZ-a nije izabran predsjednik Gradskog vijeća – nova sjednica zakazana za deset dana
- U Rijeci, u 63. godini, nakon duže bolesti umro "bombarder s Kvarnera" - Vladimir

Bebić, političar i javni tribun i potpredsjednik Ljevice Hrvatske

- U Rijeci u sjedištu Županije u organizaciji Županijskog operativnog centra održan stručni skup za predstavnike Primorsko-goranske, Istarske, Ličko-senjske i Zadarske županije o primjeni Plana intervencija iznenadnog onečišćenja mora
- U Rijeci Udruzi za skrb autističnih osoba doniran kombi, čiju su kupnju financirali Grad Rijeka i Primorsko-goranska županija
- U Rijeci, u zgradi HNK Ivana pl. Zajca, održavanjem svečane sjednice Gradskog vijeća obilježen blagdan sv. Vida, zaštitnika Rijeke. Tom prilikom nagradu za životno djelo dobili su prof. Ivan Šegota i posthumno Galiano Pahor

srijeda, 17. lipnja

- U opatjskoj vili Angiolina župan Zlatko Komadina dodijelio županijske nagrade za unapređenje kulturnog stvaralaštva za 2008. godini

- Konstituirajuće sjednice novih saziva gradskih i općinskih vijeća održane u Cresu, Omišlju i Puntu
- Konstituirajuća sjednica Općinskog vijeća Općine Vinodolske sazvana je i u Bribiru, ali predložena kandidatkinja nije dobila dovoljno glasova – nova sjednica zakazana za 30. lipnja
- U Malom Lošnju održana prva večer ovogodišnjeg festivala Melodije Istre i Kvarnera

četvrtak, 18. lipnja

- U Rijeci na svečanoj sjednici Skupštine Obrtničke komore PGŽ-a Marinu Perišić iz Rijeka, Andriju Rušinu iz Krka i Agi Žeriću iz Voloskog predane ovogodišnje nagrade Obrtničke komore za životno djelo
- Konstituirajuće sjednice novih saziva gradskih i općinskih vijeća održane u Crikvenici, Kraljevici, Dobrinju, Klani, Lokvama, Matulijama i Viškovu

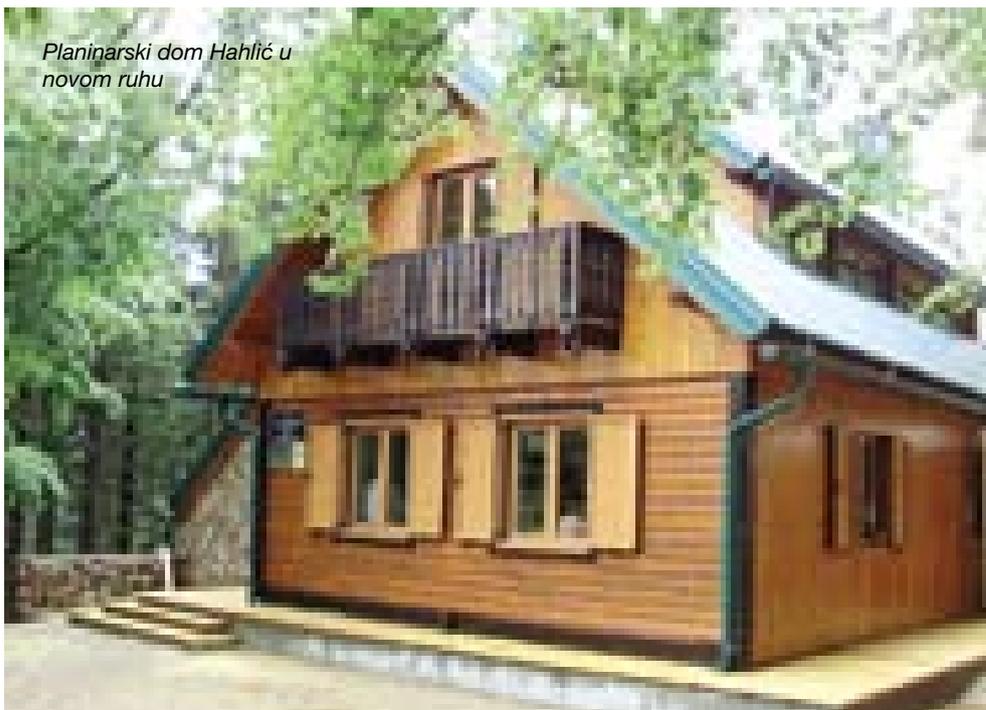
petak, 19. lipnja

- Nakon smjene ravnatelja policije Vladimira Fabera za vršitelja dužnosti ravnatelja imenovan Oliver Grbić, načelnik Policijske uprave Primorsko-goranske, a za v.d. načelnika PU Primorsko-goranske imenovan Tomislav Dizdar, dotadašnji zamjenik načelnika
- U Kostreni održana konstituirajuća sjednica novog saziva Općinskog vijeća
- U Centralnom objektu na novom riječkom groblju na Drenovi Ljevice Hrvatske organizirala komemoraciju za svog potpredsjednika - političara i javnog tribuna Vladimira Bebića

ponedjeljak, 22. lipnja

- Širom Županije obilježen Dan antifašističke

Planinarski dom Hahlić u novom ruhu

Obnovljen Hahlić

U četvrtak, 30. srpnja 2009. godine župan Zlatko Komadina svečano je otvorio rekonstruirani Planinarski dom Hahlić, simbol jeležnjakog kraja i Grobinštine.

Dom je sagrađen davne 1926. godine na južnim padinama planine Obruč te je bio najstariji objekt takve namjene na Kvarneru. Za vrijeme II. svjetskog rata u potpunosti je uništen, a na njegovim je temeljima 1968. godine Planinarsko društvo Kamenjak sagradilo novi objekt. Planinarski dom Hahlić danas je u vlasništvu

Općine Jelenje, a od 1995. godine domom upravlja Planinarsko društvo "Obruč".

U projekt obnove Planinarskog doma Hahlić započeto 2005. godine uloženo je približno 1.200.000 kuna od čega je Primorsko-goranska županije izdvojila 350.000 kuna. Za istaknuti je velik doprinos članova PD "Obruč" koji su uz pomoć izvođača radova dopremili 300 tona građevinskog materijala i utrošili ukupno 1.500 radnih dana.

borbe - najveće manifestacije tradicionalno održane na Tuhočiću i u Lukovu u Bribirskoj šumi

utorak, 23. lipnja

- U Rijeci u Pomorskom i povijesnom muzeju Primorsko-goranska županija i Grad Rijeka održali zajedničku svečanu akademiju povodom Dana državnosti i Dana antiifašističke borbe
- U Rijeci u sjedištu Grada Rijeke gradonačelnik Rijeke, direktor KD Vodovod i kanalizacija i direktor GP Krk potpisali ugovore u vrijednosti od 36 milijuna kuna za sufinanciranje i izgradnju vodovodne mreže do buduće Centralne zone za gospodarenje otpadom Marišćina

srijeda, 24. lipnja

- U Vrbovskom održana konstituirajuća sjednica novog saziva Gradskog vijeća
- U Delnicama svetom misom i svečanom sjednicom Gradskog vijeća, uz nazočnost zamjenice župana Nade Turine-Durić proslavljen Dan župe sv. Ivana Krstitelja i Dan grada Delnica
- Slaveći svog zaštitnika, sv. Ivana Krstitelja u Baški i Vrbniku održane brojne manifestacije

četvrtak, 25. lipnja

- Širom Županije obilježen Dan državnosti. Tim povodom delegacija Županije položila vijence i zapalila svijeće u Aleji hrvatskih branitelja i ispred Središnjeg križa na centralnom gradskom groblju Drenova

petak, 26. lipnja

- Ured državne uprave u PGŽ objavio da će u rujnu u 1. razred u 58 osnovnih škola na području Županije krenuti 2.231 prvašić što je 117 učenika manje nego lani
- Upravno vijeće Kliničkog bolničkog centra Rijeka ponovo za ravnatelja KBC-a izabralo

prof. dr. Hermana Hallera, čime je on započeo svoj treći mandat na toj dužnosti

- U Čabru, "iz drugog pokušaja" konstituirano Gradsko vijeće
- U Pescari otvorene XVI. Mediteranske igre na kojima će između rekordnih 4.180 sportaša iz 23 zemlje Mediterana nastupiti i 168 hrvatskih sportaša, a među njima i devetnaest riječana i riječanki

subota, 27. lipnja

- Treći Festival palente i sira, održan u Čavlima okupio više stotina ljubitelja "palente-kompirice", a više od pola tone kompirice kuhalo 20 kuhara

- U Cresu, uz supokroviteljstvo Primorsko-goranske županije započeo drugi jazz festival - CREScendo Music Festival
- Drugog dana Mediteranskih igara u Pescari riječka streljaca Snježana Pejić osvojila zlatnu medalju u gađanju malokalibarskom puškom trostav 50 metara

nedjelja, 28. lipnja

- U Fužinama zaključen sedmodnevni Festival ilustracije u organizaciji Hrvatskog udruženja likovnih umjetnika primijenjenih umjetnosti
- U Rijeci u dvorani Teatra Fenice održana finalna večer 39. festivala Melodije Istre i

Kvarnera, na kojem su pobijedili Vivien Galletta, Voljen Grbac i klapa Sol sa skladbom "Kvarneriana"

ponedjeljak, 29. lipnja

- Prvi dan upisa u srednje škole na području Županije prošao bez većih gužvi, među najtraženijima su bile Medicinska i Ekonomska škola, prvog dana popunjeno 2.346 mjesta
- U Rabu održana konstituirajuća sjednica novog saziva Gradskog vijeća
- Objavljeno da je u uvali Podšilo na području Ioparskog poluotoka pronađena velika keramičarska radionica iz 1. stoljeća, što se smatra značajnim arheološkim nalazištem

utorak, 30. lipnja

- Na uobičajenoj tjednoj konferenciji za novinare, župan Komadina upozorio da bi jedinice lokalne samouprave u PGŽ mogle izgubiti oko 100 milijuna kuna zbog novog zakona i strategije regionalnog razvoja, čiji se prijedlog pojavio u javnosti
- U Bribiru, "iz drugog pokušaja" konstituirano Općinsko vijeće Općine Vinodolske, čime je, u zakonom roku, na području Županije konstituiran i posljednji 36. "lokalni parlament"
- Četvrtog dana Mediteranskih igara u Pescari riječka karatistica Petra Volf osvojila zlatnu medalju u kategoriji do 75 kg, dok je opatijska karatistica Jelena Kovačević osvojila srebrnu medalju u kategoriji do 55 kg
- U Rijeci spektakularnom predstavom na zemlji, u zraku i na vodi kojeg su članovi francuske trupe "Ephemere" izveli ispred zgrade HNK Ivana pl. Zajca i na lukobranu, uz neviđeni završni vatromet, otvorene 6. riječke ljetne noći

Kristalni Apoksiomeni kulturnjacima

Dvadeset i pet zaslužnih kulturnih djelatnika je na svečanom skupu u opatijskoj vili Angiolini nagrađeno županijskim nagradama za postignuća u kulturi za proteklu godinu. Župan Zlatko Komadina nagradio je sa 330.000 kuna i kristalnim skulpturama "Apoksiomena" poznate glumce, glazbenike, filmaše, književnike i kazališne djelatnike koji su prošle godine ostvarili državna i međunarodna postignuća.

"Želja nam je pokazati da pratimo vaš rad i nastupe u kojim promičete vrijednosti različitih oblika umjetnosti, ali i posebnosti Primorsko-goranske županije. Svjesni smo da ste upravo vi naši najuspješniji ambasadori", istakao je župan Komadina.

Srpanj

srijeda, 1. srpnja

- Na 2. sjednici održanoj u Rijeci, članovi Županijske skupštine PGŽ usvojili novi Statut Primorsko-goranske županije, usklađen s novim zakonskim propisima
- Za novog načelnika Policijske uprave Primorsko-goranske imenovan Tomislav Dizdar, dotadašnji zamjenik načelnika Olivera Grbića koji je imenovan za ravnatelja policije Republike Hrvatske
- Dr. Ivo Sanader objavio da se povlači s mjesta predsjednika Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske demokratske zajednice
- Slavljeničkim koncertom ženske klape Kastav i podizanjem festivalske zastave, te pozdravnim riječima župana Komadine u Kastvu započela 18. po redu ljetna kulturna manifestacija "Kastafsko kulturno leto"

četvrtak, 2. srpnja

- Povodom 18. obljetnice formiranja 111. brigade HV župan Komadina primio pripadnike Kluba zapovjedništva te brigade na čelu s generalom Sergiom Rabarom

- U sjedištu Županije zamjenica župana Nada Turina-Durić primila izaslanstvo Karlsruhea i Hrvatsko-njemačke zajednice iz tog grada

Jedinstveni vremeplov Rabske fjere

Uzlazni trend Rabske fjere ni u godini recesije nije se smanjio, 2009. je donijela nove rekorde, a i dalje se marljivo radi

U srpanjskim blagdanskim noćima troje svetaca, Jakova, Ane i svog legendom zaogmutog zaštitnika Kristofora, Rabljani su po osmi put zaredom učinili svoj grad osobito sretnim. Felix Arba zasjala je jedinstvenim sjajem, a Rabska fjera, koja je službeno otpočela gromoglasnim topovskim pucnjem s Kule smjelih (Gagliarde) poviše Trga sv. Kristofora, primila je u svoj zagrljaj dosad neviden broj aktera i gostiju.

Veličanstvena povorka sačinjena od šestotinjak kostimiranih sudionika, praćena moćnim zvukovima fanfara, uz ritmove i koreografiju do perfekcije usklađenih bubnjara, ostavljala je bez daha tisuće opčaranih promatrača. Rijetko viđena predanost i zajedništvo Rabljana, nošeni ponajviše duhom entuzijazma, ponovo su bili primjerom drugim sredinama kako se bez zadržke živi za svoj grad. Uz brojne Rabljane odjevene u srednjovjekovne odore, među gostujućim skupinama bili su tu tradicionalno

najbrojniji prijatelji iz Montegiardina "Gruppo Arte Mestieri", vitezovi iz Königsbrunn, sokolari iz Šibenika, prijatelji iz Sežane, Kočevja, a uz uvijek atraktivne Rapske samostreljare i njihove podsekcije, posebna atrakcija ovogodišnje Fjere bila je grupa "Fanfarenzug" iz Ravensburga koju je sačinjavalo 25 bubnjara i 15 fanfarista. Rabljane je osobito razveselilo što su se među stotinjak srednjovjekovnih radionica, trgovaca, ribara, konopara, spužvara, cvjećarica, kalafata, kovača, mandolinista, žonglera i pjevača... ove godine na Fjeri našle i rapske vrijedne časne sestre benediktinke sa svojom radionicom.

Očito je da se uzlazni trend Rabske fjere ni u godini recesije nije smanjio, 2009. je donijela nove rekorde, a da se i dalje marljivo radi, s pogledom uperenim prema naprijed, potvrđuje i podatak o već započetim pripremama za proslavu jubilarne 10-godišnjice Rabske fjere koja će se obilježavati 2011. godine.

H. Hodak

pgžkronika

koji su prije toga Domu "Mali Kartec" u Krku donirali dva automobila i dali potporu u izgradnji odjela za dementne osobe

petak, 3. srpnja

- Nakon završenog prvog upisnog roka dio srednjih škola zaključio upise, 34 primorsko-goranske srednje škole upisale 2.692 učenika. Za drugi krug upisa u 25 škola ostalo još 697 upisnih mjesta
- U Rijeci, u nekadašnjem "Pyhtonu", novom izložbenom prostoru Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja otvorena izložba kamene skulpture ranog srednjeg vijeka pod nazivom "Fragmenta sculpta"
- U Lubenicama na Cresu, pod pokroviteljstvom Primorsko-goranske županije otvorene jubilarne 20. Lubeničke večeri
- Sedmog dana Mediteranskih igara u Pescari riječka atletičarka Vera Begić osvojila srebrnu medalju u bacanju diska

subota, 4. srpnja

- U Park šumi Golubinjak, pod pokroviteljstvom Županije i uz nazočnost zamjenice župana Nade Turina-Đurić na jubilarnom desetom susretu okupilo se skoro pet tisuće umirovljenika iz četiri županije
- Posljednjeg dana Mediteranskih igara u Pescari riječka jedrilčarka Tina Mihelić, članica JK "Labud" iz Splita osvojila srebrnu medalju u klasi laser radial
- U Novom Vinodolskom dvije tisuće maškara iz 55 grupa iz Hrvatske i inozemstva luđovalo na Ljetnom karnevalu, povorku gledalo šest tisuća domaćina i gostiju
- Prema podacima s graničnih prijelaza Pasjak i Rupa prvi srpanjski vikend najavio lošiju turističku sezonu – od petka u ponoć do subote u 11 sati u Hrvatsku ušlo oko 14.000 gostiju, što je za čak 5.500 manje nego lanjskog srpnja

nedjelja, 5. srpnja

- U Čavlima u Domu kulture predstavom Otvorene scene Belveder iz Rijeke "Romeo i Julija – za sve je kriv burek" otvoren 9. festival pučkog teatra Grobnik - Omišalj
- Na završetku 10. međunarodnog festivala komornog teatra "Zlatni lav" u Umagu glavnu nagradu Grand prix dobila predstava HNK Ivana pl. Zajca iz Rijeke "Cmac", dok je predstava Talijanske drame riječkog kazališta dobila Nagradu publike

ponedjeljak, 6. srpnja

- U Mrkoplju, uz nazočnost čelnika 34 općina i gradova s područja Županije započeo prvi susret župana s gradonačelnicima i općinskim načelnicima s područja Županije (u ovom mandatu)

- U 25 srednjih škola na području Županije započeo drugi krug upisa u prvi razred, budućim srednjoškolicima na raspolaganju još 697 mjesta

• Zastupnici Hrvatskog sabora, nakon cjelodnevne rasprave, izabrali Jadranku Kosor za predsjednicu Vlade Republike Hrvatske

utorak, 7. srpnja

- U Mrkoplju završen dvodnevni susret župana s gradonačelnicima i općinskim načelnicima s područja Županije. Na

početku susreta župan se sastao sa zastupnicima Hrvatskog sabora s područja Županije koji su ga upoznali s opasnošću najavljene "decentralizacije" u školstvu i zdravstvu

srijeda, 8. srpnja

- U sjedištu Primorsko-goranske županije župan Komadina s čelnicima općina Vrbnik, Mošćenička Draga, Lovran i Matulji potpisao ugovore o sufinanciranju izgradnje vodoopskrbnih sustava na području njihovih općina ukupne vrijednosti 1,2 milijuna kuna
- U Belom na otoku Cresu u Eko centru Caput Insulae, otvoreno novo oporavište za bjeloglave supove

petak, 10. srpnja

- U Trebišću na obroncima Učke, kod Mošćeničke Drage predstavljena nova mitsko-povijesna staza Parka prirode Učka "Trebišća-Perun"
- U Kraljevici u dvorcu Frankopan otvoreno 19. Kraljevačko kulturno ljeto
- U park šumi Golubinjak kraj Lokava ponovo, nakon što je pet godina "gostovao" po drugim goranskim mjestima, održano 9. izdanje popularnog biker festa "Frogstock"

subota, 11. srpnja

- U Žejanama (Općina Matulji) započeo trodnevni znanstveni skup koji će se u Žejanama i Sušnjevcima baviti lingvističkim i etnografskim aspektom istrorumunjskog govora
- U Bakru proslavljen blagdan svete Margarete i Dan Grada Bakra organizacijom odlično posjećenog Margaretinog sajma

nedjelja, 12. srpnja

- Kod spomenika u Sobolima komemorativnim skupom obilježena 67. godišnjica stradanja Podhumskih žrtava, stradalim 1942. godine od talijanske vojske

- U Osoru otvorene 34. Osorske glazbene večeri, prve nakon smrti utemeljitelja i dugogodišnjeg ravnatelja ovog festivala Daniela Marušića koji je preminuo 26. svibnja u Zagrebu

ponedjeljak, 13. srpnja

- U Bakru, obilježavajući Dan Grada Bakra i zaštitnicu grada svetu Margaretu, održana svečana sjednica Gradskog vijeća

utorak, 14. srpnja

- U sjedištu Županije župan Zlatko Komadina sastao se s predstavnicima tvrtke Adria LNG na njihov zahtjev, kako bi ga upoznali s gradnjom terminala na Krku
- U riječkom KBC-u župan Zlatko Komadina i ravnatelj KBC-a prof. dr. Herman Haller potpisali ugovor kojim je Županija Odjelu kardiokirurgije donirala 260 tisuća kuna za obnavljanje i upotpunjavanje opreme

srijeda, 15. srpnja

- U Rijeci održana 3. sjednica Županijske skupštine PGŽ, usvojen novi Poslovnik Županijske skupštine, dodijeljeno 5 koncesija na pomorskom dobru
- U Rijeci održana osnivačka skupština Solarnog klastera, udruge za promicanje solarne i komplementarne zelene tehnologije u Rijeci

Darija i Iris Bostjančić,
osvajачice Mount Everesta

Kraljice Himalaje

Tog 19. svibnja 2009. postale su prve sestre koje su se istovremeno popele na Everest i prve Hrvatice koje su došle tako visoko. "Ima i ljepših vrhova od Mount Everesta. No, ovo je zaista bilo nešto posebno", kaže Iris Bostjančić

Razgovarao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN, i foto arhiv Hrvatske ženske ekspedicije

Darija i Iris Bostjančić osjetile su kako izgleda boravak na najvišoj Zemljinoj točki. Sredinom svibnja osvojile su Mount Everest, kao članice ženske hrvatske alpinističke ekspedicije bile su na ravno 8.850 metara nadmorske visine. U četrdesetak minuta, koliko su provele na "krovu svijeta", iznad sestara iz Matulja bilo je samo – nebo. Tog 19. svibnja postale su prve sestre koje su se istovremeno popele na Everest i prve Hrvatice koje su došle tako visoko, s obzirom na to da je prije njih najviši svjetski vrh od Hrvata osvojio jedino Stipe Božić. Dva dana kasnije Mount Everest su osvojile i Milena Šijan i Ena Vrbeč, Vedrana Simičević je morala odustati prije završnog uspona.

Susret s Darijom i Iris dogovoren je u posve neuobičajenom ambijentu za svjetski čuvene alpinistice, u kostrenskoj uvali Žurkovo, na nadmorskoj visini – nula metara. Tu, spuštene na razinu mora, osvježavale su svoja sjećanja na himalajske pothvate, ali i svjedočile o tome

koliko im se život promijenio nakon što su se vratile s vrha svih vrhova.

Darija: Ljudi nas puno više prepoznaju nego prije, obraćaju nam se čak i nepoznati, žele nam stisnuti ruku. Vidi se da su nas dosta pratili kroz medije, i to nam potvrđuje da smo zaista napravile nešto veliko, iako je nama alpinizam normalna stvar budući da se njime bavimo već niz godina. Živimo za taj sport, i svaki vikend smo negdje u brdima.

Nezaboravno u Rijeci i Matuljima

Ljudi to očito cijene jer smatraju da se ne može postići ništa bolje od Mount Everesta?

Darija: O, može se, može bolje. Ne mora biti tako visoko, ima puno nižih vrhova, a težih za osvajanje.

Iris: I ljepših. No, ovo je zaista bilo nešto posebno.

Kako su vas dočekali nakon povratka, u Rijeci i Matuljima organizirani su masovni dočeci?

Iris: Ma svuda je bilo super, i u Rijeci i u Zagrebu, bilo je puno ljudi, svi su nam dolazili čestitati, stisnuti ruku. U Matuljima je bilo nezaboravno, priredili su nam bakljadu... i njihova nam je podrška puno značila dok smo još bile na Himalaji. Nakon što smo se popele, u Matuljima su preko ceste razvukli transparent "Bravo Darija, bravo Iris" i poslali nam fotku preko mejla.

Imale ste puno obaveza kad ste došle kući, kako ste sve rasporedile?

Darija: Primio nas je riječki gradonačelnik, primio nas je župan, primili su nas u Vladi, ostali su nam još naši domaći, u Opatiji i Matuljima. Mislile smo da ćemo u dva tjedna stići svih pozdraviti, podijeliti prijateljima sve darove koje smo donijele, a nismo to stigle ni nakon dva mjeseca.

Everest je koštao pet puta više

Jesu li na poslu bili susretljivi prema vama, ipak je trebalo otići na dva i pol mjeseca?

Darija: Izlaze nam ususret maksimalno, u opatijskoj Thalassoterapiji gdje radim nisam imala nikakvih problema. Dapače, svima je bilo drago što smo uspjele doći do vrha.

Iris: Ja sam trebala doći na posao, u Agenciju za zaštitu okoliša u Zagreb, već u četvrtak po povratku, ali su mi oprostili još dva dana. U tom trenutku to mi je puno značilo. Sad kad smo osvojile Everest moći ćemo

1. Članice ekspedicije sa zastavom Primorsko-goranske županije ■ 2. Proslava rođendana Iris Bostjančić u baznom logoru na 5.300 metara ■ 3. Zapadna strana Everesta

pitati slobodne dane i ubuduće, ha, ha.

Kada se stvorila ideja za uspon na Everest? Jeste li pričale o tome odmah nakon osvajanja Cho Oye prije dvije godine?

Iris: Cho Oyu smo realizirale iz želje da napravimo žensku ekspediciju. Skupilo se nas dvadesetak cura iz cijele Hrvatske, a Cho Oyu smo odabrale jer je tehnički najmanje zahtjevan vrh među osamtisućnjacima. Tada smo vidjele da možemo još više od toga, pa smo odlučile to odmah iskoristiti. Već na aerodromu kad smo se vratile vođa ekspedicije Darko Berljak spomenuo je da bi sljedeća ekspedicija mogla biti na Everest.

Darija: Željele smo što prije iskoristiti priliku, imale smo obećanja sponzora da će nas pokrivati i dalje. Nije bilo lako sve orga-

nizirati jer Cho Oyu je koštao nekoliko tisuća dolara po glavi, a za Everest nam je trebalo po dvadesetak tisuća. Zato smo trebale odmah, dok je još "vruće", iskoristiti slavu s Cho Oye jer bio je to trenutak da idemo tada ili možda nikada više. Najviše smo radi toga požurile, inače bismo išle na još neki vrh između.

Novac u zadnji čas

Kakva je bila situacija sa sponzorima? Bilo je nekih problema do posljednjeg trenutka, čak ste već otputovale za Himalaju, a sav novac nije još bio uplaćen.

Darija: Izašli su nam ususret Primorsko-goranska županija, Grad Rijeka, Opatija, Matulji, Viškovo. Ali cijeli taj projekt je bio užasno skup, kompletna ekspedicija je koštala 12 milijuna 800 tisuća kuna. Najveći problem je bio u tome što smo mi morale krenuti, a nisu na račun došla neka obećana sredstva, usprkos potpisanim ugovorima. Bile smo svjesne da je kriza i da se može desiti da neki sponzori jednostavno odustanu. Desilo se da smo već imale postavljene kampove, a nismo imale čime kupiti neke dijelove opreme koje nismo mogle posuditi.

Iris: Tko zna kako bi se to riješilo da nije sve izašlo u novinama. Čim smo spomenuli tko nam je ostao dužan, nakon dva dana je sve bilo uplaćeno. Čak nam je i Vlada pomogla.

Zaboravile karte za briškulu

Kakav je život u baznom logoru? Što se radi dok se čeka na pogodno vrijeme za uspon?

Darija: Radile smo sve i svašta, samo da prođe dan koji užasno dugo traje. Bilo je dana kad nam je stvarno bilo dosadno. Na jednom dijelu ledenjaka bila je jedna ravna površina, tamo smo znale igrati nogomet sa šerpama, igrale smo odbojku, radile modnu reviju... Ima dana kad smo se samo izležavale, uzele bismo telefon i slale poruke prijateljima, čekale da nam se jave od doma. Imale smo dosta knjiga, igrale smo remi, čovječe ne ljuti se.

Iris: Najgore je bilo što smo zaboravile uzeti karte za briškulu i trešete. Mi smo se nadale da će ih Splitska uzeti, a ona se nadala da ćemo mi.

Oduševljenje ljudi nam svakodnevno potvrđuje da smo napravile nešto veliko, iako je nama alpinizam normalna stvar budući da se njime bavimo već niz godina. Živimo za taj sport, i svaki vikend smo negdje u brdima

No, već više od deset godina, koliko se nas dvije bavimo alpinizmom, navikle smo da to tako funkcionira. Ovo je specifičan sport u kojemu smo same sebi i treneri, i nutricionisti, i menadžeri.

Kako je zapravo sve počelo kod vas dvije? Odakle ljubav prema alpinizmu?

Darija: Sve je počelo 1996. godine, kada sam ja bila četvrti razred srednje škole. Na jednoj maturalskoj zabavi moja prijateljica je dobila na tomboli dvije karte za tečaj penjanja. Nas smo bile tri, tako da smo onu preostalu kartu podijelile među sobom.

Iris: Ma već i prije toga smo voljele boraviti u prirodi, bile smo u školi u izviđačima, i kasnije smo znale planinariti. Onda je u doba rata sve nekako zamrlo, a za bilo kakav sport u srednjoj školi je već prekasno za ozbiljniju karijeru. Alpinizam je došao u pravom trenutku, ovaj sport nema dobne granice, i ljudi stariji od 50 godina se penju po brdima.

Uvijek smo jedna drugu pokrivala

Gdje ste se penjale u tih desetak godina, što ste zajedno prošle?

Iris: Nismo uopće bile zajedno, zapravo smo se ponovo spojile tek u himalajskim ekspedicijama. Darija je prošla puno ekspedicija, ja sam joj se planirala pridružiti, ali bi uvijek uletjeli neki ispitni rokovi i ne bih mogla ići. Ja sam odlazila tu bliže, u Francusku, Italiju, iako je želja da zajedno odemo negdje uvijek postojala. Onda se napokon realizirala ekspedicija na Cho Oyu i onda smo shvatile da od izviđača nismo skupa spavale. Postalo nam je jasno da se u brdu dobro nadopunjavamo, i tako smo sada bile zajedno 72 dana.

Darija: U brdu je jako važno da poznaješ nekoga s kime se penješ. Ja kad Iris vidim izraz lica, odmah znam da li trebam nešto reći, da li je treba tješiti, da li je bolje da šutim, da li je živčana. Ne troši se energija na suvišna razmišljanja, objašnjavanja, jer gore sve to iscr-

Alpinizam je specifičan sport u kojemu smo same sebi i treneri, i nutricionisti, i menadžeri

pljuje. Bilo je kriza prilikom uspona, ali uvijek smo jedna drugu pokrivala, tješile, znale smo si puno puta reći da je najvažnije što imamo jedna drugu. Sve u svemu, bio je to jedan dobar Big Brother... Samo što pobjednik nije dobio milijun kuna.

Koliko su trajale pripreme za Everest?

Darija: Zapravo smo se pripremale sve te godine koje smo provele po planinama, sva ta hodanja su bili svojevrsni treninzi. No, mi ne doživljavamo to kao trening nego jednostavno tako provodimo vikende. A baš ciljano, otkad smo počele govoriti da idemo u Sloveniju zbog Everesta, to je trajalo nekih godinu dana.

Iris: Nismo toliko vježbale penjanje, nego više hodanje. Smjer kojim smo se mi penjale nema previše penjačkih detalja. Najviše smo trenirale individualno budući da nas je bilo iz Rijeke, Splita, Zagreba, Zadra, a dva vikenda mjesečno bismo provodile zajedno, uglavnom u Paklenici. Bilo je dobro što smo pred sobom imale zimu, a zima na Velebitu predstavlja izvrsne uvjete za pripreme za Himalaju. Znalo je tako puhati da je bilo dobro što smo imale ruk-sake na leđima jer nas je moglo otpuhati.

Darija: Ja sam još dodatno trenirala s kondicijskom trenericom Tanjom Petković. Zadnja četiri mjeseca priprema željela sam da mi trening svakog dana ima smisla, prestala sam gledati slike s Everesta i tražila prave savjete koje mi je ona pružila.

Puno puta smo mislile odustati

Koliko vam je vremena trebalo za visinsku prilagodbu po dolasku na Himalaju?

Darija: Po nekim pravilima, treba proći oko tri tjedna da se tijelo privikne na visinu, ali zapravo je to individualno. No, kod nas je činjenica da dosta dobro podnosimo visinu. Kod uspona na Everest išli smo postepeno u prilagodbu, desetak dana smo se penjali do baznog logora na visinu od 5.380 metara. Digli smo se na 3.500 metara pa napravili dan odmora, pa se digli do 4.500 pa odmarali, tako da nitko iz ekspedicije nije imao nikakvih problema.

Jeste li imale zdravstvenih tegoba? Kako se na tim visinama boriti protiv bolesti?

Iris: Što se tiče zdravlja, srećom nismo imale većih problema. Najviše što nas je mučilo bili su žuljevi ili kakva prehlada ili proljev. O nama se brinula doktorica Lana Đonlagić, svaki dan nam je slušala pluća, mjerila puls, čim bi netko zakašljao, odmah je bila tu.

Što je na Himalaji bilo najgore: hladnoća, visina, napor, strah...?

Iris: Sve to zajedno. Na završnom usponu praktički nam je stalno bilo teško. Sve ovisi o tvojoj glavi, koliko si spreman to trpjeti, koliko ćeš to izdržati. Krize stalno dolaze, puno puta smo mislile odustati, ali najvažnije je ignorirati takve misli. Užasno smo bile iscrpljene, 30 sati nismo spavale, ali nekako smo išle naprijed, nemam pojma što nas je pokretalo.

Kako je bilo živjeti na višim logorima, jesti, odlaziti u WC, spavati?

Darija: Kad smo krenule na završni uspon,

Spuštanje s Everesta bilo je nešto najgore u životu. Pri silasku, maska za kisik nam je totalno zaklanjala pogled. Uopće si nismo vidjele noge, sve smo morale raditi napamet. Još se i nebo zatvorilo, snijeg je počeo padati, sve je bilo bijelo, uopće nismo imale osjećaj gdje smo

došle smo do logora 2 na 6.500 metara za nekih sedam sati. Tu smo uzele još jedan dan odmora jer smo gore imali kuhara i kuhinju i onda nastavile do logora 3 na 7.200 metara. Taj logor je vrlo nezgodan za spavanje, napravljen je na padini i za izaći iz šatora u WC treba se kompletno obući. Mi smo gore bile same, imale smo dva šatora, u jednome smo spavale, u drugome smo si napravile WC. Nuždu smo obavljale u vrećice koje smo kasnije zakopale.

Iris: Od logora 3 do logora 4 koji je na malo ispod 8.000 metara išle smo još sedam sati. U logoru 4 nismo spavale, samo smo se odmorile nekoliko sati i oko 9.30 navečer krenule na vrh. Uspon od logora 4 do vrha i silazak trajali su 20 sati, bilo je strašno naporno ne spavati toliko vremena.

Darija: Već u logoru 4 na usponu smo bile iscrpljene, teško je bilo nešto pojesti, šerpe su nas gore dočekali s čajem. U logoru 3 smo jele čokoladu da zavaramo probavu jer na visinama iznad toga bilo bi strašno otići na WC. Na sebi smo imale tri para tajica, od najtanjih do termo debelih, preko svega perjane debele hlače, odlazak na WC bio bi zaista isprpljujuć samo zbog skidanja svega toga. Nespretni su u svoj toj opremi, i u gornjem dijelu imale smo nekoliko slojeva odjeće i povrhu svega tanku i

debelu perjanu jaknu, uz dva para rukavica.

Pogibeljno bez kisika

Koliko ste još opreme imale u ruksaku?

Iris: Gledale smo uzeti što manje stvari, pogotovo na završnom usponu vadile smo svaku sitnicu koju smo mogle. No, morale smo imati rezervne rukavice ako nam jedne odlete, kapu, naočale, čarape. Termosica s čajem je dvije kile, boca s kisikom je pet kila, tako da se skupilo sedam-osam kila opreme.

Kada ste stavile boce s kisikom?

Iris: Ja sam kisik nosila od logora 3, tamo ga obično svi stavljaju.

Darija: Ja sam pokušala ići dalje bez, izdržala sam do logora 4, onda sam stavila bocu jer je bilo užasno hladno i puhalo je. A kisik, osim što pomaže kod disanja, jako ugrije organizam, pa je manja mogućnost dobivanja smrztotina.

Iris: Kad smo došle do logora 4, Darija je bila daleko umornija od mene baš zbog nenošenja kisika. Bila je totalno koma, ušla je u šator i rekla "ne pitaj me ništa sat vremena, neću jest, neću pit, pusti me samo da se odmorim". Mene je šerpa zvao i govorio mi o kisiku, da bi bilo dobro da ga i ona stavi, a ona se iz šatora dere "idem dalje s kisikom...". Njemu je laknulo jer mu se jednom desilo da je išao na vrh s

jednim penjačem koji je bio bez kisika i kad su se spustili na logor 3, ovaj mu je umro. Kad vidjeli na "četvorci" da i šerpe idu dalje s kisikom, onda je to nekakav znak da ga i ti staviš.

Darija: Sjetila sam se samo penjanja od logora 3, tih sedam-osam sati smrzavanja, kad nismo osjećale prste na rukama i nogama. Zнала sam da nam gore može biti još samo hladnije i stavila sam kisik. Znale smo da smo tamo bile možda jedini put u životu, pa ne možemo eksperimentirati. Srele smo jednog Danca koji se pokušao penjati deset puta bez kisika, pa je na koncu popustio i uspeo se s kisikom. Treba imati 20 tisuća dolara za svaki takav pokušaj, a ja bih radije da Mount Everest osvojim jednom, pa da idući put idem na neki drugi vrh.

Kako je bilo na završnom usponu po noći?

Darija: Obično se kreće u večernjim satima, ali treba dobro odvagnuti kada jer je gore prilično gužva, svi su željeli iskoristiti tih četiri-pet dana povoljnog vremena. U tom razdoblju oko 500 ljudi želi na vrh, tog dana kada smo se mi popele, na vrh je stiglo 120 ljudi. Nismo željele biti među prvima, gledale smo da budemo negdje u sredini, da dobijemo neke informacije kako je gore, da li je sve u redu s užetima, da li je snijeg ugažen. Nije bilo problema zbog penjanja po noći, imale smo dobre svjetiljke, kad već nije bilo punog Mjeseca. Čitava noć je zapravo vrlo dosadna, ispred sebe smo samo vidjele pedesetak lampi, a nismo uopće imale osjećaj gdje smo. Kad se razdanilo, kad smo vidjele gdje smo, to je bio prekrasan osjećaj.

Na vrhu svijeta

Iris: Pripremajući se, vidjele smo puno fotografija tih mjesta kraj kojih moramo proći, ali po noći ih nismo uopće uspjele doživjeti. Tek kad je svanulo vidjele smo obrise stijena, onda smo shvatile gdje je Greben, gdje je Balkon, koje smo dobro poznavale "u teoriji".

Darija: Na Južni vrh smo došle već po danu i tek tamo nam se ukazala ta slika završnog grebena koju smo toliko puta vidjele. U kojem god se časopisu vidi slika Everesta, to je ta slika. I kad smo to vidjele uživo, onda smo dobile osjećaj da smo stvarno na Everestu. Onda su se počeli skupljati oblaci i samo smo se nadalje da šerpa neće reći da se vraćamo, da nam se neće to desiti onda kada smo došle na sat i pol do vrha.

Kad ste došle na vrh, je li vam ostalo dovoljno snage da budete svjesne gdje ste?

Darija: Super smo se osjećale, kisik nam je stvarno puno pomogao, pogotovo zbog hladnoće. Bilo mi je čudno, stalno sam čekala kad će početi oni grčevi u rukama, ali jedino

sam malo osjećala noge u trenucima dok smo čekale na pojedinim stijenama da se raščisti gužva. To nas je malo usporilo, malo smo se rashladile, ali bolje je bilo čekati nego da pretječemo neke penjače, pri tome bismo izgubile previše snage.

Iris: Na vrhu je mali problem što nema ravnog platoa nego je sve ledena padina. Stajali smo u derezama, nismo ništa mogli odložiti na pod bez vezivanja, da ne odleti. I mi smo se morale zavézati i tako provele tih četrdesetak minuta. Šerpi smo dale aparat da nas slika, a mi smo vadile natpise, među ostalim i sponzorske i pazile da nam ne odlete jer je jako puhalo.

I onda vas je čekalo spuštanje, zapravo teži dio posla?

Darija: Spuštanje mi je bilo nešto najgore u životu. Maska za kisik je dosta velika, dok smo se penjale još smo nešto i vidjele, ali pri silasku maska nam je totalno zaklanjala pogled. Uopće si nismo vidjele noge, sve smo morale raditi napamet. Još se i nebo zatvorilo, snijeg je počeo padati, sve je bilo bijelo, uopće nismo imale osjećaj gdje smo, koliko još imamo do dolje.

Jeste li imale kontakt s bazom?

Darija: Imale smo stalni kontakt, to nam je puno pomoglo. Imali smo i jako dobru suradnju s drugim ekspedicijama. Bile su nam stalna potpora dok smo se penjale, svi su znali za nas, pozdravljali nas, valjda i zato što smo bile same žene.

Spasile irskog planinara

Koliko ste pomagale curama iz druge grupe, nakon što ste osvojile vrh?

Darija: Bile smo stalno s njima u kontaktu, davale im savjete o svemu što god nam je padalo na pamet da bi im moglo koristiti. Govorile smo im o opremi, o tome što bi trebale obući, otkrivalle im dijelove puta, gdje moraju paziti.

I same ste osjetile kako izgleda spasiti čovjeka u planini?

Darija: Pri silasku smo spasile jednog Irca, bio je iscrpljen, dale smo mu injekciju dexame-tazona, lijeka koji daje dodatnu snagu u trenucima velike krize. Nama ta injekcija nije na kraju trebala, ali smo je nosile za svaki slučaj na završni uspon, na tim visinama to je jedini lijek koji može pomoći. Moja injekcija je bila u futrolu od naočala i samo stavljena na vrh ruksaka, a Iris je svoju, znajući da se može zalediti, stavila

u futrolu od naočala i još dodatno u kape i u perje i tek onda u ruksak. Na kraju je moja injekcija bila OK, a njezina se smrznula. Ispalo je da je moju grijalo sunce i zato je ostala tekuća. Stvamo se slučajno tako dogodilo, o tim sitnicama uopće nismo razmišljale, ali sada znamo kako postupiti za drugi put.

Kakva su vaša iskustva s lavinama? Grupa od četiri vaše kolegice, među kojima i Opatijka Vedrana Simičević, doživjela je veliku lavinu u ledenom slapu.

Iris: Mi smo doživjele samo manju lavinu, ali isto

nam nije bilo svejedno kad smo vidjele da ide prema nama. Nemaš osjećaj kad će taj oblak snijega stati, hoće li te zahvatiti. Svjestan si da se to može desiti, ali ne razmišljaš o tome dok se ne desi tebi ili tvojima. Kad su njih četiri bile pod lavinom u ledenom slapu, to su bile valjda najgore tri minute cijele ekspedicije. U biti je gore izgledalo nama koji smo to gledali nego njima koje su bile unutra jer mi nismo znali točno gdje su i koliko su zapravo u opasnosti. ■■

Vraćamo se na Himalaju

Koliko je Everest danas komercijaliziran, s obzirom na velik broj posjetitelja?

Darija: Jako puno ekspedicija dolazi gore, ja sam zamišljala da dolaze samo ljudi koji imaju puno novaca i vremena. No, nije to baš uvijek slučaj jer i kod tih velikih ekspedicija ima ljudi koji jako vole brda i koji se godinama pripremaju za uspon. Ima svega, ima ljudi koji plate pa misle da su platili i vrh i žele doći gore pošto-poto, bez obzira na vrijeme i druge okolnosti na koje ne možeš utjecati. Ima starih i mladih, ima ljudi od 50 godina koji odlično funkcioniraju, a ima i onih koji se jedva kreću i šerpa ih mora na svako uže prikapčati.

Koji su vam daljnji izazovi, vraćate li se na Himalaju?

Iris: Definitivno se želimo vratiti, to smo rekli i prošli put kad smo se vratile s Cho Oye. Zasad ne planiramo novu ekspediciju, možda sljedeće godine. Još smo mlade, imamo 30 godina, kad smo gore gledale ljude od 50, svakako još imamo vremena.

Bile smo svjesne da je kriza i da se može desiti da neki sponzori jednostavno odustanu. Desilo se da smo već imale postavljene kampove, a nismo imale čime kupiti neke dijelove opreme koje nismo mogle posuditi

Deset godina sjajnog druženja

Napisao i snimio: Marinko KRMPOTIĆ

Početak srpnja u Park šumi Golubinjak održan deseti jubilarni tradicionalni susret umirovljenika Primorsko-goranske županije bio je jedan od najuspješnijih u najposrećenijih u deset godina postojanja ove priredbe, a pohvale za organizaciju iteka-

ko gode članovima Matice umirovljenika Primorsko-goranske županije koji su nakon mnogo truda i rada organizirali još jedno uspješno druženje građana treće dobi. Na čelu organizacijskog odbora bio je predsjednik MU PGŽ-a Daniel Mažuran, a činili su ga Marijan Žagar, Zlatko Klepac, Žarko Panić i Lelija Andrić. Poslovi oko jedne ovako velike manifestacije, ističe Mažuran, kreću početkom godine, a velikog su intenziteta tijekom posljednja tri mjeseca, pogotovo u lipnju kada se svakodnevno radi na brojnim organizacijskim poslovima.

Pet tisuća umirovljenika

“Uz nas koji rukovodimo aktivnostima u konkretne organizacijske poslove uključeno je još tridesetak volontera bez čije pomoći ne bi bilo moguće ostvariti ovako velik projekt, a svakako moramo istaknuti i niz poduzeća i institucija koji nam uvelike pomažu, a to

Razigrano i veselo

su udruge umirovljenika iz Lokava, Delnica, Rijeke i Bakra, Općina Lokve, Grad Rijeka, Hrvatske šume, Dom zdravlja Delnice, Policijska postaja Delnice, TZO Lokve, DVD Lokve, Hrvatski crveni križ Rijeka, Meteorološki zavod Rijeka s meteorolozima Ivanom Novakom i Smiljanom Viskovićem te, iznad svih, Primorsko-goranska županija koja uvijek za nas

ima razumijevanja”, govori Mažuran ispričavajući se ako je ponekog zaboravio.

A što su sve učinili spomenuti i svi ostali uključeni u organizaciju dobro se moglo vidjeti prve subote srpnja kada je Golubinjak “guštao” u društvu oko 5.000 umirovljenika prisigli iz svih dijelova Županije, ali i ostalih dijelova Hrvatske poput Virovitice koja već devetu godinu zaredom sudjeluje na ovim druženjima i to ne samo kroz brojne članove, već i svojim zborom te folklornom skupinom. Dobar početak bio je vidljiv već pri dolasku u Golubinjak gdje

su djelatnici Policijske postaje Delnice i predstavnici organizatora odlično regulirali promet pa nije bilo nikakvih zastoja, a do mjesta druženja bez poteškoća su došli i oni koji su do Lokava stigli posebnim vlakom kojeg su na željezničkoj postaji Lokve dočekali autobusi zaduženi za prijevoz do Golubinjaka.

Traže još jedan skup

Zaista brojnim sudionicima deseti je susret

Detalj sa skupa umirovljenika u Golubinjaku

Mirko Marinković prodaje memorabilije onog koji “nije dao ostavku”

ponudio odličan program kojeg je, po običaju spontano i duhovito, vodio Joso Krmpotić, a svatko od sudionika dao nemali doprinos pri čemu su najuočljiviji bili članovi Folklorne grupe Udruge umirovljenika Rab koji su svoj program izvodili ne samo pod pozornicom, već i na putu do nje i od nje prema autobusu, a goste su razgatali i “Žabari”, goranski “Beatlesi” uz koje su mnogi odrasli na plesnjacima. No, program je bio samo djelić ukupnih brojnih zbivanja. Zahvaljujući raspoloženi članovima Gradskog društva Crvenog križa iz Rijeke priređen je odličan fažol koji je za ovu jubilaru priliku dijeljen besplatno. Na mnogim mjestima moglo se kupiti zanimljivih i korisnih stvari, sjajna je bila i ugostiteljska ponuda, a najživlje je bilo na brojnim sportskim poligonima gdje se moglo uživati u brojnim neobičnim disciplinama (nošenje jaja u žlici, trčanje u vreći, pikado, potezanje konopa ili boćanje, za što je bilo prijavljeno čak 39 ekipa). Da bi sve to išlo kako treba brigu su vodili Vinko Badjuk (kulturno-umjetnički program s 265 izvođača!) te nekolicina organizatora vezanih uz sportske discipline (Enisa Renpešić, Marijan Perušić, Vesna Prijic, Jasna Graklič-Rakić, Ivo Vlasica i Marijan Badurina...).

Novo sadržaje ovog je puta osmislila Lelija Andrić koja je zaslužna za uspješnu izložbu Udruge malih životinja “Pajdaš” iz Delnica, posjet obnovljenoj lokvarskoj Kalvariji i Muzeju žaba te vožnju splavi po Lokvarskom jezeru, a koliko je sve skupa bilo uspješno ponajbolje svjedoči činjenica da je ured Matice umirovljenika PGŽ-a zasut prijedlozima da se već ove jeseni organizira još jedan ovakav skup! Naravno, sve to itekako motivira čelništvo ove udruge koje već sada razmišlja o sljedećem druženju umirovljenika za koje je već određena prva subota u srpnju 2010. godine, a ono što će biti novo je to da će taj susret možda napokon dobiti i svoje prepoznatljivo ime. ■■

U pikadu za žene prvo je mjesto osvojio Dom umirovljenika Mali Kartec (Krk)

Bilo je i pobjednika

Iako su se i nakon ovog susreta svi veselili, dodatni razlog za sreću imali su pobjednici u raznim sportskim disciplinama. Tako su u natjecanju u boćanju za žene pobijedile umirovljenice iz Jelenja ispred Rijeke, Rovinja i Čabra, a kod umirovljenika pobjednici su iz Udruge "Šoto Vento" ispred Kastva, Fužina i Krka. U potezanju konopa u kategoriji žena pobjednice su Matuljke ispred Vrbovskog i Slunja, a kod muških prvo mjesto osvojila je Udruga "Hrvatski domobran" ispred ekipe Vrbovsko-Lukovdol i Rijeke. U disciplini nošenja jaja u žlici prvi je Praputnjak (Cuculić), drugo Vrbovsko (Goršić), a treća Rijeka (Starčević), dok su kod muškaraca najuspješniji bili Novi Vinodolski (Rastogorac) te Rijeka čijim je članovima (Gvozden, Rekić) pripalo drugo i treće mjesto. Predstavnici Novog Vindolskog najbolji su bili i u trčanju u vreći gdje su osvojili prva dva mjesta (Čargonja i Rastogor), dok je Vrbovsko (Dojčić) bilo treće, a u pikadu za žene prvo je mjesto osvojio Dom umirovljenika Mali Kartec (Krk) ispred Krasice i Rijeke (Srdoči).

Najmasovnije okupljanje umirovljenika u Hrvatskoj proteklo je u izvanrednoj atmosferi, a koliko je sve skupa bilo uspješno ponajbolje svjedoči činjenica da je ured Matice umirovljenika PGŽ-a zasut prijedlozima da se već ove jeseni organizira još jedan ovakav skup!

Razgovarala: Mira KRAJNOVIĆ ZELJAK

Foto: Arhiva ZIP

Oleg Butković, gradonačelnik Grada Novog Vinodolskog, rođen je u Rijeci 4. svibnja 1979. godine, a gradonačelnik je postao s 25 godina i bio je tada najmlađi gradonačelnik u Hrvatskoj. Diplomirao je na Pomorskom fakultetu u Rijeci i sada je na doktorskom studiju - lučki sustavi. Oženjen je i otac je dvogodišnjeg Jakova. Drugi mandat osvojio je sa 73 posto glasova, a bio je i nositelj liste HDZ-a koja je dobila 58 posto glasova birača i time osvojila apsolutnu većinu s devet od trinaest vijećnika u Gradskom vijeću Grada Novog Vinodolskog. Kako ocjenjuje dosadašnji mandat i što očekuje od novog mandata, pitali smo novljanskog gradonačelnika Olega Butkovića.

- Prvi mandat bio je plodan i uspješan s

Oleg Butković

Gradonačelnik sa 73 posto glasova

ostvarenjem najvećeg investicijskog ciklusa u povijesti Grada, s usvajanjem najvažnijih dokumenata, Prostornog plana uređenja Grada Novog Vindolskog te Detaljnog plana uređenja Zagori, kojim se definira izgradnja Novi Resorta, kao najveće investicije na Jadranu, do podizanja standarda, hortikulture i kvalitete življenja u gradu te olakšica studentima kroz sufinanciranje pokaznih karata, umirovljenicima božićnice, program pomoć u kući i mnoge druge programe. Novi Vinodolski je 2008. proglašen Srebrnim cvijetom Europe, a 2007. osvojio je dva Plava cvijeta Hrvatske turističke zajednice za najuređeniju ulicu, Korzo hrvatskih branitelja, te najljepši i najuređeniji TIC, što smo izgradili u prethodnom mandatu, ali, ipak, najvažnije je gašenje vatre na deponiju komunalnog otpada Duplja.

Ravnomjerno su se razvijala i obalna mjesta, ističe Butković, a poseban naglasak bio je na našem zaleđu, gdje u neka mjesta uvodimo

Grad je od komunalnog doprinosa lani naplatio 11 milijuna kuna, što ide isključivo na izgradnju infrastrukture

vodu i struju. Investirano je oko sto milijuna kuna u infrastrukturu, a proračun je u odnosu na 2005. godinu udvostručen u svim godinama mandata, što možemo zahvaliti Vladi RH, Primorsko-goranskoj županiji, ali i našim konsolidiranim prihodima, komunalnom doprinosu i poreznim prihodima. Ostvarena je pozitivna razvojna klima i u gradskom vodstvu i s građanima te se Novi Vinodolski izdigao iz prijašnjih okvira, o nama se sve više govori i zanimljivi smo turistima i potencijalnim ulagačima.

Borba za nova radna mjesta

Kako se recesija i kriza odražavaju na realizaciju planiranih projekata u ovom mandatu?

- Završetak prošlog i početak ovog mandata obilježava teška ekonomska kriza globalnih razmjera, koja pogađa ne samo Hrvatsku, nego i naš grad, iako to naši stanovnici još nisu značajnije osjetili, jer nismo podizali cijene komunalnih i drugih usluga, ali mi u gradskom proračunu je jako osjećamo. Komunalni doprinos, koji nam je jedan od najvažnijih prihoda, lani smo ubrali naprimjer 11 milijuna kuna, ove godine značajno je manji u prvom kvartalu i polugodištu, a taj prihod se isključivo mora trošiti na izgradnju infrastrukture, zbog toga je i manje investicija i ulaganja u tom dijelu. Iz tog razloga, što se proračun ne puni dinamikom koju smo zacrtali, morali smo ići u rebalans, prema kojem odustajemo ili odgađamo neke projekte. Rebalansirani proračun ima sve elemente štednje. Naravno, veseli nas činjenica da je popunjenost turističkih kapaciteta veća nego

Plebiscitnu podršku građana novljanski gradonačelnik Butković iskoristit će u novom mandatu za otvaranje novih kvalitetnih i zdravih investicija u turizmu i u poduzetništvu.

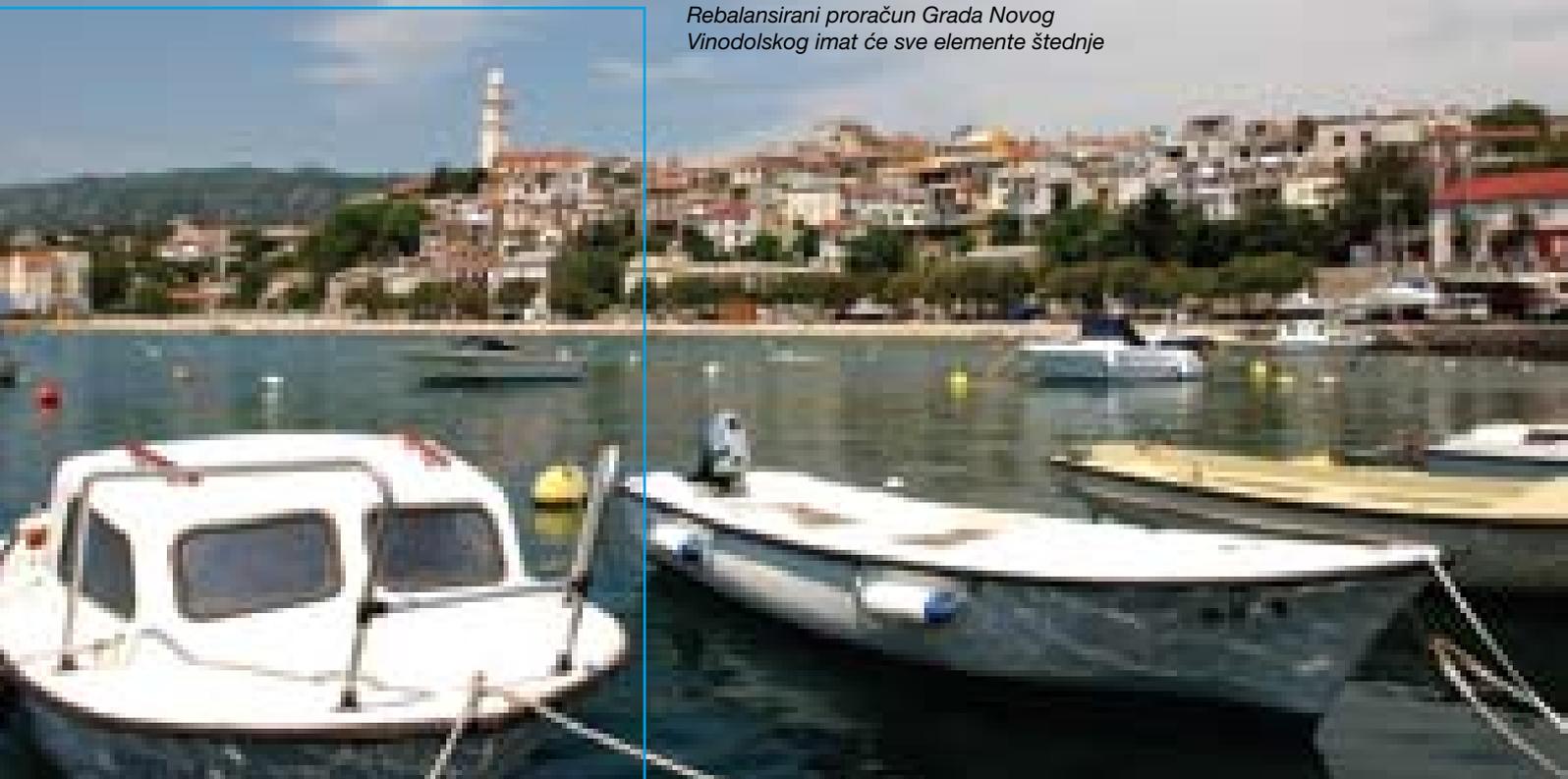
“Ostvarena je pozitivna razvojna klima i u gradskom vodstvu i s građanima, te se Novi Vinodolski izdigao iz prijašnjih okvira, o nama se sve više govori i zanimljivi smo turistima i potencijalnim ulagačima”, ističe Butković

lani jer Novi Resort nije bio završen, a ovoga ljeta je izuzetno posjećen.

Što vam je najvažnije u ovom mandatu?

- Najvažnija stvar u ovom mandatu je borba za nova radna mjesta i u tom smislu idemo prema otvaranju novih kvalitetnih i zdravih investicija u turizmu i u poduzetništvu. Usvajanjem Urbanističkog plana uređenja naselja Novi Vinodolski krajem ove godine te Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Novi Vinodolski, stvorit će se uvjeti za otvaranje investicija na najatraktivnijim lokacijama u Gradu, a to su izgradnja hotelskog kompleksa na Glavici, izgradnja punionice vode u Žrnovnici, nastavak izgradnje hotelskih kapaciteta u turističkom kompleksu Zagori, turističko naselje na Panosu, izgradnja staračkog doma u Krmpotama... Naravno, za to su nam potrebni pravi investitori i ova kriza nam ne ide na ruku, kada banke ne stimuliraju investitore koji idu u rizik, ali vjerujem da će se i to stanje u prvom kvartalu iduće godine riješiti. Rješavanje poduzetničke zone je rješavanje DIP-a u stečaju i kad se

*Rebalansirani proračun Grada Novog
Vinodolskog imat će sve elemente štednje*

*Novi Resort - najveća investicija na
Jadrano i ponos Novog Vinodolskog*

obavi prijenos vlasništva s države na Grad, omogućit će se po povoljnim i stimulirajućim uvjetima investitorima da dođu do zemljišta, a odlukom o smanjenju komunalnog doprinosa iz 2005. omogućit ćemo da Grad pomogne i pruži investitorima pozitivan i pravi vjetar u leđa.

Razvoj i priobalja i zaobalja

Što je s planiranom izgradnjom marine?

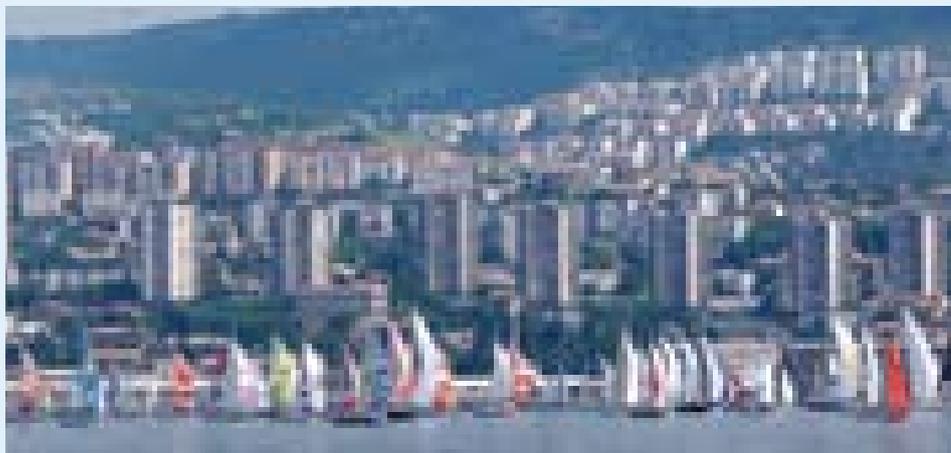
- Izgradnja marine, nakon što je Vlada RH 2008. dodijelila koncesiju, trebala bi započeti sljedeće godine i očekujem da će taj projekt zaživjeti.

Spominjete ravnomjeran razvoj priobalja i zaobalja?

- Ravnomjeran razvoj svih obalnih mjesta pretpostavlja izgradnju ribarske luke u Klenovici, izgradnju lukobrana u Smokvici, projekte vodifikacije Krmpota i Breza, izgradnju spojne ceste Ledenice - Tepli Porat, davanje poticaja iz gradskog proračuna za mljekarstvo i stočarstvo te razvoj drvne industrije. To su samo neki od projekata koji su naši prioriteti.

Grad Novi Vinodolski, unatoč recesiji, i dalje izdvaja značajna sredstva za socijalne programe?

- Rebalans proračuna, kao i proračuni u sljedećim godinama zadržat će sva socijalna izdvajanja, jer je to zadnje od čega bih odustao. S obzirom na trenutnu situaciju, svi zajedničkim snagama - političke stranke i građani - moramo shvatiti ozbiljnost trenutka. Što prije to shvatimo i budemo konsenzusom vukli poteze, garancija je lakšeg sagledavanja krize i izlaska iz nje. ■■

Zahvaljujući Fiumanki, more ispred Rijeke ispunjeno je sredinom lipnja svake godine bjelinom jedara, na radost svakog Riječanina i Primorca

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Damir ŠKOMRLJ

Sredinom lipnja Fiumanka je zaokružila svoje prvo desetljeće. Velika riječka jedriličarska regata dočekala je značajan jubilej, proslavila ga je zajedno sa svim sudionicima desetog izdanja, na moru, tamo gdje je svakom jedriličaru najljepše. Iako svi žele što prije projedriti zadanu rutu i doploviti do ciljane ravnine u riječkoj luci, važnije od pobjede svima je uhvatiti duh Fiumanke, sudjelovati, družiti se, biti dio pokreta pod jedrima. Uostalom, zato je Fiumanka i pokrenuta – da oživi riječku luku, da vrati Rijeku moru, da Riječane i njihove goste zbliži i iznova približi brodovima i plovidbi. Fiumanka je jedina manifestacija koja je uspjela isprazniti riječku rivu iz sportskih razloga, jedina je okupila na startu ispred lukobrana gotovo 200 jedrilica.

Zahvaljujući Fiumanki, more ispred Rijeke ispunjeno je sredinom lipnja svake godine bjelinom jedara, na radost svakog Riječanina i Primorca. I nije važno gdje se nalazi u vrijeme regate – na jedrilici kao natjecatelj, na nekom od pratećih brodova u ulozi gledatelja, na rivi dočekujući Fiumankin konvoj ili na svom prozoru s kojeg prati atraktivna događanja na moru. A da bi se osjetio poseban mediteranski ugođaj što ga Fiumanka daje Rijeci, dovoljno je već i večer uoči regate prošetati riječkom marinom, stvorenom posebno za ovu priliku, i uživati u boravku među tolikim brodovima, u društvu jedriličara koji se spremaju za bitku s vjetro

Županijska podrška

Primorsko-goranska županija je, uz Grad Rijeku, partner Fiumanke od njezinog početka. No, jaču podršku počela je davati 2001. godine pokretanjem Male Fiumanke, regate optimista koja se u sklopu čitave manifestacije održavala u riječkoj luci, kao promocija jedrenja. Županija je bila pokrovitelj te regate, na način da nije davala novac za organizaciju nego je osiguravala glavne nagrade tombole među sudionicima – jedrilicu optimist te jarbol i jedro za nju. Nastavila je pratiti tu regatu mladih jedriličara i kada je ona prešla pod okrilje Jedriličarskog kluba "3. maj", ali jednako tako dalje pomagati i Fiumanku.

Riječka Barcolana

Kako je sve počelo? "Krivci" za pokretanje Fiumanke su četvorica jedriličarskih zaljubljenika, predvođenih Davorom Perovićem, kojima je u listopadu 1999. godine, vraćajući se s čuvene tršćanske Barcolane, pala na um zamisao: "A zašto ne bismo mogli i mi?" I uhvatili su se organizacije "riječke Barcolane" te u lipnju 2000. godine darovali svom gradu spektakularnu regatu za blagdan njegovog zaštitnika, svetog Vida. Cilj im je bio ne pod svaku cijenu privući maxi-krstaše koji će projuriti regatnim poljem, nego pružiti priliku čim većem broju malih jedrilica, obiteljskih brodova, da se upišu na listu sudionika.

Fiumanka je u svom prvom izdanju, na regatnom polju od riječkog lukobrana do Kostrene i natrag do bove ispred Preluka i cilja u riječkoj luci, na startu imala čak 111 jedrilica. Organizatori su imali izuzetnu sreću s vjetro, kvarnerska bura koja je na trenutke puhala jačinom od preko 25 čvorova bila je svim sudionicima savršeno pogonsko gorivo. U povijest se kao prvi pobjed-

nik Fiumanke upisao pokojni Zvonimir Bezić s krstašem Viharnik, jedreći pod zastavom kostrenskog Galeba. Riječani su bili oduševljeni jedriličarskim spektaklom, napokon se nešto počelo događati na moru ispred njihovog grada. Napokon su se na Gatu Karoline riječke mogli vratiti moru, oslobođeni parkiranih automobila, pa se upravo zbog toga mogao čuti i komentar "kao da sam u nekom drugom gradu".

Takva atmosfera vlada u Rijeci svakog lip-

S Fiumankom grad je dobio manifestaciju kojom se, uz karneval zimi, može ponositi i u turističkim brošurama

Priprema Fiumanke je cjelogodišnji posao – Davor Perović

Fiumanka

prvih deset godina

“Krivci” za pokretanje Fiumanke su četvorica jedriličarskih zaljubljenika, predvođenih Davorom Perovićem, kojima je u listopadu 1999. godine, vraćajući se s čuvene tršćanske Barcolane, pala na um zamisao: “A zašto ne bismo mogli i mi?” I tako je počelo

nja, s Fiumankom grad je dobio manifestaciju kojom se, uz karneval zimi, može ponositi i u turističkim brošurama. S godinama Fiumanka je narasla čak do čitavog tjedna zbivanja, sportskih i zabavnih, potom je opet svedena u okviru od dva-tri dana, ali uvijek s kulminacijom u subotnje jutro, kada je start velike regate oko koje se sve vrti.

Život Fiumanki daju sponzori

Organizatorima, na čelu s Davorom Perovićem, nije uvijek bilo lako sve posložiti, bilo je godina kada su se postavljala pitanja ima li smisla nastaviti, ali entuzijazam i želja da se sad već ukorijenjena tradicija nastavi bili su jači od svih problema.

– Razlika između Fiumanke i drugih manifestacija koje se događaju na rivi je u tome što mi nemamo nikakvu zaradu od toga. Nemaмо štandove ili šatore koje iznajmljujemo da bismo pokrili nemale troškove, koji nam se još

povećavaju kroz stavku za iznajmljivanje rive – iznosi Perović.

U Fiumanki nemaju mogućnost angažiranja ekipe profesionalaca koji bi obavili ogroman dijapazon poslova, kroz deset godina čitavu organizaciju obavlja uzak krug ljudi, a to se bez ljubavi ne može raditi. Podrška Grada i Županije nikada nije bila upitna, ali da bi cijela stvar funkcionirala, od početka je bilo nužno u nju uključiti sponzore.

– Velikim dijelom, čak oko 80 posto, život Fiumanki daju sponzori. U početku je Fiumanku nosio generalni spoznor VIP, potom je Grad Rijeka 2003. godine uložio puno u Fiumanku, koja je bila dio promocije kandidature za Mediteranske igre. Iza toga imali smo Hypo banku kao generalnog sponzora, 2006. godine, kada je ruta produžena do Omišlja, došao je Dioki, pa preko njega E.on Ruhrgas i Adria LNG, koji nam je bio generalni sponzor i u ovogodišnjem

jubilarnom izdanju – nastavlja Perović.

Naravno, najviše problema oko organizacije bilo je prve godine, bez obzira na to što je prva Fiumanka bila daleko najjeftinija od svih kasnijih izdanja. Trebalo je uvjeriti pokrovitelje da podrže manifestaciju u povojima, odnosno sponzore da ulože u nešto što je u praksi još bilo nepoznato. No, srećom, bilo je ljudi i tvrtki koji su prepoznali vrijednost Fiumanke, koji su u jedriličarskoj regati i svemu što je okružuje pronašli mogućnost za vlastitu promociju. Perović, međutim, dodaje da ni jedne godine nije bilo lako zatvoriti organizaciju, da je zapravo sa svakim novim izdanjem potrebno uložiti sve više rada da bi manifestacija uspjela.

– Dolaskom Ljiljane Ivetac i njezine agencije “2. mjesto”, koja je preuzela marketing na sebe, organizacija Fiumanke se podigla na daleko višu razinu. Da smo nastavili raditi kao što smo radili prije njezinog angažmana, ▶

Fiumanke više ne bi bilo, jednostavno ne bi bilo sredstava za organizaciju. Ta prednost se pogotovo pokazala ove godine, kada su mnogi projekti zbog krize i recesije padali, a Fiumanka je rasla, upravo zato što je prethodnih godina marketing rađen na pravi način.

Želja – brojka od 200 sudionika

Perović ističe da je komunikacija i rad sa sponzorima cjelogodišnji posao, ali jednako tako i priprema medija jer sponzori i kroz njih dobivaju povrat svega uloženog. Svakako važan dio priče je uvođenje stalnih novosti u Fiumanku da bi se pojačao sponzorski interes, ali i zbog ljudi koji prate Fiumanku i zbog osvježavanja čitavog zbivanja. Tako je ove godine u luci osvanuo hydroschild, atraktivan vodeni ekran, za sljedeću godinu najavljuje se hologram kao iznenađenje koje se prvi put pojavljuje u Rijeci.

Od svog početka Fiumanka je izuzetno primamljiva regata za sve sudionike. Za razliku od većine regata, na Fiumanki posade ne plaćaju kotizaciju, svima je osiguran vez u riječkoj luci, a pritom svi jedriličari dobivaju na dar posebnu majicu za uspomenu. Perović je posebno ponosan na te činjenice, ističe da mu je misao vodilja i bila napraviti takvu regatu na kojoj će svatko samo profitirati i na koju će se rado vraćati.

– Više od dvadeset godina natjecao sam se na raznim regatama, ali svuda je još prije same

prijave trebalo platiti sudjelovanje, a zatim se nije moglo ni privezati jedrilicu, osim preko šest drugih brodova. Zato sam želio napraviti nešto drugačije. Kada smo mi krenuli s takvim pristupom, sve je više regata to prihvatilo, tako da danas više nije rijetkost sudjelovati bez obaveze plaćanja kotizacije, smatram da je upravo Fiumanka to pokrenula.

Fiumanka je od početka imala uzor u tršćanskoj Barcolani, koja je u 40 godina svog postojanja došla do granice od dvije tisuće sudionika. Naravno, Fiumanka nema šanse ni približiti se toj brojci budući da je u kvarnerskom akvatoriju daleko manji broj jedrilica nego oko Trsta. Želja organizatora Fiumanke je da dostignu brojku od 200 sudionika, do

sada su u nekoliko navrata dolazili blizu te granice. Očito je da bi za omasovljenje Fiumanke trebalo uspostaviti užu suradnju s dalmatinskim jedriličarima, odnosno više promovirati regatu u Sloveniji i Italiji, odakle svake godine dođe nekoliko atraktivnih brodova. Perović upoznaje s planovima koji su upravo na tom tragu.

– U Trstu i okolici postoji gotovo tisuću jedrilica, od kojih većina uvijek dolazi na Barcolanu. U Splitu ima oko 600 brodova na jedra, pa na Mrduji nije problem okupiti tristotinjak sudionika, ali i to tek nakon što je pokrenuta Fiumanka, koja je u svom prvom izdanju bila najmasovnija regata u Hrvatskoj. U Rijeci i okolici postoji samo 40-50 jedrilica, pa su brojke koje

Za iduću godinu spremamo omasovljenje preko nove regate koja bi se održala nekoliko dana uoči Fiumanke. Zvat će se vjerojatno Liburnijska regata, a odvijat će se na ruti od 80 milja od Zadra do Rijeke. Zadrani su oduševljeni tom inicijativom i nadamo se da ćemo s tom regatom privući na Fiumanku osjetno više od 200 jedrilica, najavljuje Davor Perović

*Fiumanka je vratila
Riječane na rivu*

1. Za novo omasovljenje Fiumanke trebalo bi uspostaviti užu suradnju s dalmatinskim jedriličarima • 2. Veliki Viharnik, pobjednik 2004. • 3. Cometa s kormilarom Rajkom Kujundžićem, pobjednik 2005. • 4. Ovogodišnji pobjednik Shining Umago Maxi

mi dostižemo respektabilne za naše prilike. To znači da kad bismo mi imali samo 80 brodova, već bismo, u omjeru, bili kao Barcolana. No, mi se ne zadovoljavamo s time, mi molimo, pozivamo, motiviramo ljude da dođu na Fiumanku. A za iduću godinu spremamo omasovljenje preko nove regate koja bi se održala nekoliko dana uoči Fiumanke. Zvat će se vjerojatno Liburnijska regata, a odvijat će se na ruti od 80 milja od Zadra do Rijeke. Zadrani su oduševljeni tom inicijativom, njihov klub Uskok bit će zajedno s nama suorganizator, nadamo se da ćemo s tom regatom privući na Fiumanku osjetno više od 200 jedrilica.

Press Fiumanka

Nakon deset izdanja pripremaju se još neke novosti, pa Perović najavljuje da će se brodovima

koji imaju neki od premijera, poput IMS-a, ORC-a ili IRC-a, bodovati i kompenzirana vremena, neće se više jedriti samo u Openu, kako se Fiumanka do sada isključivo odvijala. Osim toga, za iduću godinu najavljuju se dvije rute, regatna do Omišlja i turistička do Kostrene, samim time bit će i dvostruko veći fond nagrada.

– Na kraju spremamo dodatni spektakl, posebno natjecanje u riječkoj luci predvečer nakon regate, za skipera pobjednika Fiumanke. Sudjelovat će svi pobjednici po grupama, a jedrit će se na monotipovima, seascapeovima, tako da veličina broda više neće dolaziti do izražaja kao na velikoj Fiumanki, nego će jedriličarske vještine odlučivati. Ideja je da upravo ta skiper Fiumanka bude što jača, da privučemo što veći broj poznatih

jedriličarskih imena.

U promociji Fiumanke puno je napravila i Press Fiumanka, koja je ove godine doživjela svoje treće izdanje. Na 12 jednakih brodova Jeanneau One Design ogledale su se posade medijskih kuća, koje su potom jedrile i na velikoj Fiumanki. Zanimanje za ovu regatu bilo je izuzetno, dosta medija ostalo je na listi čekanja, pa će Perović morati razmisliti o proširenju broja sudionika.

– Medijskih regata se rijetko gdje može naći, ne samo u Hrvatskoj, nego i u Europi, to su nam potvrdili i strani novinari koji su tu sudjelovali.

Početak razvoja danas organiziranog novinarskog jedrenja na Press Fiumanki označilo je, kako je Perović zove, nulto izdanje Press Fiumanke, a zapravo mala regata s tri novinarske posade iz više medijskih kuća, organizirana 2004. godine. Perović je tada bio skiper jednoj posadi i time zapravo najavio svoj novinarski staž u emisiji Kanala Ri "Reful u jedra", koju je dvije sezone vodi zajedno s Ljiljanom Ivetac. Bila je to emisija koja se bavila promocijom jedrenja, jedina takve vrste u nas, u kojoj su svoje mjesto nalazili mali jedriličarski klubovi i jedriličari koji u pravilu nemaju sredstava za promidžbu. Tko zna, možda se s razvojem Fiumanke u njezinom drugom desetljeću ponovo isprofilira slična podrška jedrenju. ■■

Pobjednici Fiumanke

- 2000. (111 sudionika): Viharnik**
– kormilar Zvonimir Bezić
- 2001. (143 sudionika): Kodak**
– kormilar Tin Matulja
- 2002. (161 sudionik): Kodak**
– kormilar Tin Matulja
- 2003. (163 sudionika): Veliki Viharnik**
– kormilar Samo Potokar
- 2004. (177 sudionika): Veliki Viharnik**
– kormilar Dušan Puh
- 2005. (151 sudionik): Cometa**
– kormilar Rajko Kujundžić
- 2006. (121 sudionik): AAG Big One**
– kormilar Marko Murtić
- 2007. (138 sudionika): Anyway True**
– kormilar Maurizio Benčić
- 2008. (143 sudionika): Shining Umago Maxi**
– kormilar Rajko Kujundžić
- 2009. (164 sudionika): Shining Umago Maxi**
– kormilari Urož Žvan i Jon Brečelj

Kartulina z Grobnika

Uz Grobničane se automatski vežu i pojmovi kompirica, grobnički sir, grobnički mesari, Grobnički Dondolaši, grobničke Alpe, motodrom, Platak, NK "Grobničan", Armada Grobnik, braća Sharbini i ostali sjajni grobnički nogometaši...

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ

Snimili: Roni BRMALJ, Marinko KRMPOTIĆ i Arhiva ZIP

Škuro 'j. Daž pada tako da j' čovika strah zić' van. Mlikarica j' papuče obula – v Riki će ju zateč' dan"... piše u zbirci "Materi na dar" jedan od prvih grobničkih pjesnika Anton Mavrinac Filonov podižući poetski spomenik grobničkoj mlikarici, ženi, materi i sestri koje su othranile i sačuvale Grobnik nadljudski upornim radom i ljubavlju za svoju obitelj. Moglo bi se, uz ove nježne stihove, naći još puno sličnih primjera koji riječju oslikavaju Gromiščinu. Primjerice, legendarno - "Čo, ćeš ča popit?!" - pitanje je koje je za Grobničane često kao i svakodnevni pozdrav, a pored ovog upita koji svjedoči o druželjivosti i sklonosti fešti ljudi ovog dijela riječkog zaleđa, uz Grobničane se automatski vežu i pojmovi kompirica, grobnički sir, grobnički mesari, Grobnički Dondolaši, grobničke Alpe, motodrom, Platak, NK "Grobničan", Armada Grobnik, braća Sharbini i ostali sjajni grobnički nogometaši...

Na Grobinštini danas 12 tisuća ljudi

Grobničko je polje duga ravna visoravan koja se na sjeverozapadnom dijelu Hrvatskog primorja prostire od platoa iznad Rijeke pa sve do početka goranskih planina, točnije podnožja Risnjaka. Na tom 195,46 četvornih metara velikom prostoru u dvije lokalne samouprave - Općini Čavle i Općini Jelenje, danas živi oko 12.000 ljudi. Plodno i široko polje privlačilo je svojim prednostima oduvijek ljude pa arheološki ostaci svjedoče

Grobnička mlikarica
korača uličicama
riječkog Starog grada,
na fotografiji Petra
Grabovca

Rječina teče jelenjskim i grobničkim krajem

Obnova odlično sačuvanog frankopanskog kaštela u Gradu Grobniku uskoro će biti u potpunosti završena

o naseljenosti ovog kraja još u doba starog Rima, a zbog toga što su upravo Grobnikom vodili brojni putevi od mora k unutrašnjosti, ovaj je kraj uvijek bio i stjecište značajnih povijesnih zbivanja od kojih je najpoznatija čuvena bitka na Grobničkom polju 1242. godine tijekom koje su Hrvati, među kojima je bilo puno tadašnjih stanovnika Grobnika, spriječili daljnji prodor Mongola prema obali. O bogatij i raznovrsnoj povijesti ovog kraja i danas svjedoče razni povijesni dokumenti i ostaci, a vrlo je pohvalno i to da i sami Grobničani marljivo čuvaju svoju tradiciju predstavljajući je sve više kroz turizam kao sastavni dio života ljudi ovog kraja.

Jedan od tih prekrasnih svjedoka povijesti nedvojbeno je i Grad Grobnik, mjestašce sa srednjovjekovnom kulom o kojoj se niz godina vodi brigu pa danas predstavlja pažnju vrijedan turistički lokalitet, ali i mjesto održavanja kvalitetnih i dobro posjećenih kulturnih i zabavnih priredbi među kojima je već poznato Grobničko kulturno leto koje privlači mnoge raznovrsnim sadržajima - počelo

je Festivalom pučkog teatra, nastavljeno koncertima klapa te zabavne i ozbiljne glazbe, priredbom Dani vina i lipote, a u TZ Općine Čavle, pod čiju ingerenciju spada Grad Grobnik, nadaju se da će obnova tog odlično sačuvanog frankopanskog kaštela uskoro kraju biti privedena u potpunosti jer bi uređen i javnosti u potpunosti ponuđen objekt sigurno donosio zaradu i privlačio turiste.

Festival palente i sira

Za očuvanje jednog dijela tradicije Grobnika puno je učinio i pokojni Živko Šupak, bivši predsjednik TZ Čavle, koji je pred tri godine osmislio Festival palente i sira, turističku manifestaciju koja je ove godine izazvala

toliku pažnju da se na parkiralištu iza Doma kulture u Čavlama jedva moglo proći. Riječ je o originalnom predstavljanju dijela grobničke kulinarske tradicije. Kompirica je palenta koja je nastala silom prilika, odnosno iz nevolje jer nije bilo dovoljno žutoga brašna za pravu palentu pa su tadašnji ljudi umjesto brašna dodavali krumpir i smislili jelo koje

je i danas dio prehrane na Grobnišćini, a očigledno je itekako privlačno i turistima. Isti je slučaj i s čuvenim grobničkim sirom koji kvalitetu ostvaruje zahvaljujući tradiciji i znanju ljudi ovog kraja, ali i kvalitetnoj ispaši na planinskim livadama nadomak goranskih šuma.

Zanimljivo je svakako da Festival kompirice i sira zajednički organiziraju turističke zajednice općina Čavle i Jelenje, a ta suradnja itekako će biti potrebna i u budućnosti jer je odaziv, potvrdio je to ovogodišnji festival, izuzetan pa se, ističe predsjednica TZ Čavle Gordana Gržetić, mora početi razmišljati o proširenju priredbe na najmanje dva dana, a postoje i ideje da se sve skupa proširi na puni tjedan i obogati drugim različitim sadržajima vezanim uz tradicionalnu prehranu ovog kraja. Općenito, ističe Gržetić, "sve više inzistiramo na toj autohtonosti i vezanosti uz tradiciju jer u tome nudimo ne samo nešto naše i potpuno prepoznatljivo, već i ekološki čisto i prirodno. Uz postojeće manifestacije razmišljamo i o novima, primjerice o posebnim sadržajima koje bismo mogli ponuditi na području nekadašnjih sjenokoša na Platku koje su naši preci koristili i tu se radio grobnički sir. Mislim da bi taj ljetni dio ispaše, boravka pastira u planini, trebalo obnoviti, napraviti konačišta i nuditi ljudima mogućnost nekadašnjeg načina života i rada tijekom ljetnje ispaše. Vjerujem da bi to privuklo pažnju suvremenih turista", smatra predsjednica TZO Čavle, koja napominje kako nisu zaboravljene ni aktivnosti suvremenije vrste.

Odlični nogometaši

Zaštitni znak Grobnika nedvojbeno je i nogomet - bilo da je riječ o nogometašima ili navijačima. Naime, "Armada Grobnik" zasigurno je jedan od najbitnijih dijelova ponajbolje hrvatske navijačke skupine, zaštitnog znaka ne samo HNK "Rijeka", već i cijele Rijeke i Hrvatskog primorja. No, imaju Grobničani što reći i kao nogometaši. Njihov je "Grobničan" primjer kvalitetno uređenog kluba iz male sredine, sve pohvale zaslužuje i "Rječina" iz Dražica, a niz nogometaša poniklih na Grobniku i okušanih u 1. hrvatskoj ligi, najčešće u dresu Grobničanima najdraže "Rijeke", velik je i impresivan - Ahmad i Anas Sharbini, Siniša Linić, Kristijan Čaval, Sandro Klić, Zoran Ban, Zoran Šestan...

Festival palente i sira zajednički organiziraju turističke zajednice Jelenja i Čavli

Grobnički Dondolaši

Zahvaljujući radu i ozbiljnosti nekoliko ljudi u posljednjih nekoliko godina na pažnje vrijedan način široj je javnosti predstavljena i iznimno bogata karnevalska tradicija ovog kraja. Riječ je o dondolašima, tradicijskoj karnevalskoj skupini i udruzi koja je oživjela nekadašnji običaj dondolanja, odnosno zvonjave kojom su se ne samo simbolički tjerali zima i zlo, već i praktično bukom čuvala stoka, ovce i krave, od vukova s obližnjih planina. Pravim pristupom toj tradiciji Grobnički Dondolaši su u kratko vrijeme stekli velik ugled i uz domaće terene nastupili i u Austriji, Danskoj i Bugarskoj...

Uz razvijanje obiteljskog i planinarskog turizma, ono što nam na području turizma još treba je manji smještajni objekt tipa obiteljskog hotela te kvalitetan restoran koji bi s gastronomske strane puno značio, ističe načelnik Općinje Jelenje Branko Juretić

1. Željko Lambaša, načelnik Općine Čavle • 2. Grobniku je potrebno još više promidžbe - Gordana Gržetić • 3. Branko Juretić, načelnik Općine Jelenje

- Na Platku se već deset godina održava biciklistički maraton te maškare na snijegu pod nazivom Maškarani Platak, dvije priredbe koje privlače sve veću pažnju, a pogotovo bih istaknula biciklizam za koji na području Grominšćine zaista imamo izvrsne uvjete i možemo privlačiti turiste željne aktivnog odmora. Pohvaliti se možemo i Nautičkim klubom "Neverin" koji u uvali Črišnjevo priređuje atraktivnu regatu dio koje je ne samo jedrenje i more, već i gastro ponuda ribe, palente kompirice i grobničkog sira - ističe Gržetić.

Tradiciji se poklanja puno pažnje

Tradiciji i autohtonosti kao temelju turizma i stvaranju svojevrsnog branda Grobnika teže i u TZO Jelenje čija voditeljica ureda TZ Ga-

brijela Marčelja uz priredbe kojima se čuva jezik i običaji ovog kraja poput dječjeg festivala "Tići kantaju", smotre folklor "Zatancajmo po domači", "Jelensko kulturnog leta" tijekom kojeg se priredbom "Tanac pod kris" predstavlja ugledna jelenska folklorna skupina "Zvir" te već spomenutog zajedničkog Festivala palente i sira, posebno naglašava i znamenitosti jelenjskog kraja. Prije svega je to Gašparov mlin u Martinovom Selu, posljednji od dvadeset sedam mlinova koliko ih je nekad bilo na Rječini, star preko 360 godina, obnovljen 1992. godine otkada je neprekidno u funkciji te melje pšenicu i kukuruz i nudi gotove proizvode svojim posjetiteljima, a od fino mljevenog kukuruza sprema se nadaleko poznata palenta kompirica.

U Martinovom Selu je i mali Zavičajni muzej

u kojem je izložena narodna nošnja ovog kraja, uređen kut mlakarice, predstavljeni stari zanati, a sličnu priču nudi se i u naselju Dražice gdje je moguće upoznati se s radom u Kovačiji koja je još uvijek u funkciji, ali je istodobno i pravi arhivski muzej, s klasičnim nakovnjem, ložištem, mjehom i svim ostalim potrebnim za taj zanat.

Tradiciji se, očigledno je, poklanja puno pažnje. No, što je s drugim dijelovima života na Grobniku, pitamo čelne ljude tamnošnjih općina. Željko Lambaša, načelnik Općine Čavle u kojoj živi oko 7.000 stanovnika, velike mogućnosti daljnjeg razvoja vidi, između ostalog, u objektima motodroma i aerodroma te skijališta na Platku. "Potencijale tih lokacija u predstojećem vremenu treba što više iskoristiti kako bismo dobili nova radna mjesta i privukli poslovne subjekte, i to ne samo na području naše općine, već i na području Grada Rijeke, odnosno cijele PGŽ, jer ti prostori i sadržaji koje na njima nudimo omogućavaju zaradu i uživanje i ljudima izvan Čavli. Aerodrom pruža mogućnosti dolaska malih sportskih aviona poslovnim ljudima što je sve izraženije, motodrom je jedini ovakve vrste u Hrvatskoj, a skijalište Platak također bi, s obzirom na popularnost zimskih sportova u Rijeci, moglo privlačiti još veći broj ljudi. Pri kraju je izrada postorno-planske dokument-

1. Zaštitni znak Grobnika nedvojbeno je i nogomet - stadion NK Grobničan • 2. Grobnički motodrom • 3. Novootvorena sportska dvorana u Mavrincima dat će sportu još veći uzlet

acije za ove tri lokacije i vjerujem da će nam to omogućiti privlačenje potencijalnih ulagača”, govori Lambaša koji kao posebnost Općine Čavle ističe i velik broj sportskih udruga koje okupljaju mnogo mladih ljudi i omogućuju im da slobodno vrijeme provedu na najbolji mogući način.

Najviše sportaša, po tradiciji, okuplja Nogometni klub “Grobničan” sa 150 igrača u svim uzrasnim kategorijama, sjajne rezultate ostvaruju odbojkašice “Grobničana” koje su već tri sezone prvoligašice, pažnje vrijedni su i rezultati skijaško-trkačkih klubova “Rijeka-Čavle” i “Grobničan”, u kvalifikacijama za Prvu ligu igrali su nedavno i malonogometaši, a među sportovima koji su “zakon” je i boćanje jer Općina Čavle broji čak 7 klubova u deset naselja. Štoviše, pred četiri godine sagrađena je i dvorana za boćanje koja odgovara svim međunarodnim pravilima pa je tu nedavno održan i dio Europskog prvenstva kojem je domaćin bila Rijeka. Još veći uzlet sportu dat će svakako, ističe Lambaša, novoootvorena sportska dvorana u Mavrincima. “Ponosni smo na rezultate, ali nisu nam primarni. Na-

jbitnije je da se mladi što masovnije i češće bave sportom” smatra Lambaša.

Planovi Općine Jelenje

Branko Juretić, načelnik Općine Jelenje na čijem području trenutno živi oko 5.000 ljudi, ističe kako je glavna karakteristika te lokalne samouprave to da su vodozaštitno područje. “To je s jedne strane bogatstvo, ali s druge strane i ograničavajući faktor jer ovdje ne može biti obimnijih gospodarskih djelatnosti koje inače pune poračune općina i gradova. Zbog toga smo okrenuti aktivnostima veza-

nim uz obrtništvo i manje gospodarske aktivnosti utemeljene najčešće na uslužnim djelatnostima, a plan nam je da u budućnosti snažnije krenemo u smjeru turističkog razvoja. Pomaci na tom području već su vidljivi pa tako danas, što je pred pet godina bilo nezamislivo, imamo desetak iznajmljivača soba s kapacitetima dovoljnim za jedan autobus gostiju. Uz oslanjanje na tradiciju razvijamo i planinarski oblik turizma i uredili smo Planinarski dom Hahlić koji smo ne samo obnovili već i proširili uz pomoć PGŽ-a i sada nudi

Mnogi i ne znaju za ovu ljepotu

Gordana Gržetić, direktorica TZO Čavle kaže: “Bogom smo dani postor, na ćuć’ do mora i isto tako do planin”. Sve to dobro se vidi baš z Grada Grobnika otkuda puca pogled na cijelo Grobničko polje s motodromom i aerodromom, grobničke Alpi i Gorski kotar te, naravno, more, Opatiju, dio Cresa i Krk. Nažalost, mnogi i ne znaju za ovu ljepotu. Nedavno je tu bio jedan četrdesetogodišnji Riječanin koji je rekao kako mu je krivo što nikada ranije nije došao ovamo iako mu je godinama pod nosom. Dakle, još više promidžbe je potrebno, a ono što je još nužno cijelom ovom kraju je kvalitetna kanalizacija koja bi ne samo podigla standard ljudi ovog kraja, već i osigurala ekološku zaštitu i daljnju prirodnu čistoću ovog područja. Naravno, to je vrlo skup posao i naše lokalne samouprave ga ne mogu same realizirati pa apeliram na pomoć i države i županije kojoj bi to također donijelo korist jer se ionako Rijeka i dio otoka napajaju vodom s ovog područja”, govori Gržetić.

Aeromiting

mogućnost boravka za 30-35 planinara, a sljedeće godine tu će, u organizaciji našeg PD “Obruč” te uz pomoć Općine Jelenje i naše županije, biti održan i godišnji susret planinara Hrvatske kad ćemo predstaviti i planinarsku kartu naše općine te javnosti ponuditi uređene planinarske puteve. Ono što nam na području turizma još treba je manji smještajni objekt tipa obiteljskog hotela te kvalitetan restoran koji bi s gastronomske strane puno značio”, govori Juretić koji pojašnjavajući daljnje pravce razvoja Općine Jelenje navodi:

“U planu je i priprema temeljnih uvjeta za golf igrališta koja bismo mogli ponuditi potencijalnim ulagačima. Planiramo u mjestu stvoriti medicinski centar u kojem bi radili zubar, ginekolog, okulist i fizikalni terapeut, a povremeno bi radio i kardiolog. Radit ćemo i na preuređenju knjižnice u kojoj bi uz čitaonicu bio i prostor za različite druge društvene djelatnosti, od starijih žena koje se bave ručnim radom i mladih kojima bismo

Mlin u Martinovom Selu, posljednji je od dvadeset sedam mlinova koliko ih je nekad bilo na Rječini - mlinar Bruno Kukuljan često prima najmlađe

Palenta kompirica je nastala iz nevolje, a danas je delicija i dio prehrane na Grobnišćini

Zastoj poljoprivrede i stočarstva

Zbog toga što se u posljednjih 30-40 godina stanovništvo Grobnika pretežno orijentiralo na posao u Rijeci, došlo je do zastoja u razvoju poljoprivrede i stočarstva koji su danas daleko od onoga što su nekada bili, ističe Željko Lambaša naglašavajući kako ipak ima svijetlih primjera poput obitelji Kamenar u Gradu Grobniku koji ostvaruju sve bolje rezultate u proizvodnji sira.

Grobnički sir

osigurali mogućnost korištena interneta pa do brojnih djelatnosti našeg KUD-a "Zvir" koji još nema svojih prostora. Ozbiljan projekt bit će i Školski sportski centar, odnosno školska sportska dvorana u okviru koje bi bio bazen, dječji vrtić i tenis igralište te prigodni trgovački prostori. Ta dvorana puno bi značila našem odbojkaškom i košarkaškom klubu i općenito standardu života mladih. Naravno, sve ovo obimni su i skupi projekti koje sami ne možemo realizirati pa očekujemo pomoć nadležnih ministarstava i Županije, a svjesni smo i toga da ćemo morati raditi polako. No, uvjereni smo u uspjeh i siguran sam da smo već sada, a uskoro će to biti još i više, sredina pogodna za ugodan i lijep život", rekao je Juretić.. ■■

O bogatoj i raznovrsnoj povijesti ovog kraja i danas svjedoče razni povijesni dokumenti i ostaci, a jedan od tih prekrasnih svjedoka povijesti nedvojbeno je i Grad Grobnik, mještašće sa srednjovjekovnom kulom o kojoj se niz godina vodi brigu pa danas predstavlja pažnje vrijedan turistički lokalitet, ali i mjesto održavanja kvalitetnih i dobro posjećenih kulturnih i zabavnih priredbi

Bajkoviti kašteli

Cilj projekta je objedinjavanje povijesnog, kulturnog, prirodnog i tradicijskog naslijeđa u stvaranju novog turističkog proizvoda. Splet obnovljenih kula, dvoraca i starih gradova svjedočit će o vremenu kada su na našim prostorima živjele moćne obitelji Zrinski i Frankopani

Ostaci kaštela u Hreljinu

Stari grad Drivenik - frankopanski kaštel podignut je u srednjem vijeku

Kaštel Kraljevica

Pogled s Ledenica prema moru

pana", ocjenjujući ga važnim razvojnim projektom očuvanja kulturno-povijesne baštine ovog kraja. Za koordinatora projekta postavljen je Županijski zavod za održivi razvoj i prostorno planiranje, a u projekt su uključeni gradovi Bakar, Kraljevica i Novi Vinodolski te Općina Vinodolska i Općina Čavle s kojima je u ožujku iste godine potpisan sporazum o zajedničkom financiranju pro-

područje bilo pod jurisdikcijom Vinodola.

Temelji budućeg turističkog projekta

Cilj projekta je objedinjavanje povijesnog, kulturnog, prirodnog i tradicijskog naslijeđa u stvaranju novog turističkog proizvoda. Ob-

novljeni kašteli bit će temelji budućeg turističkog projekta, koji će kad bude gotov, kroz splet kula, dvoraca i starih gradova svjedočiti o vremenu kada su na našim prostorima živjele moćne obitelji Zrinski i Frankopani te pružiti suvremenim turistima mogućnost višednevnog uživanja u idealnom spoju prekrasnih pejzaža, prirodnih ljepota, bogate povijesti i srednjovjekovne arhitekture. Upravo stoga projekt je usmjeren na prenamjenu kaštela i njihovu prilagodbu suvremenim zahtjevima, a zaštiti kaštela pristupa se i sa stajališta mogućih namjena koje će osigurati njihovu ekonomsku održivost pa se tako zamišljeni programi

Prošlost za budućnost

Projekt Putovima Frankopana osmišljen je i započet u Županijskom zavodu za održivi razvoj i prostorno planiranje gdje je, ističe pročelnica dr. sc. Koralka Vahtar-Jurković, "sazrela potreba zaštite, vrednovanja i oživljavanja graditeljskog naslijeđa u službi osvješćivanja vrijednosti kojima smo okruženi, ali i obogaćenja turističke ponude. Pod motom 'Prošlost za budućnost' krenulo se u projekt koji je, s obzirom na zatečeno stanje, zahtijevao sustavni pristup u tri faze - najprije je trebalo izraditi projektnu dokumentaciju i ishoditi potrebne dozvole te potom krenuti u izvedbu radova istodobno brinući o marketingu i promičbi."

Marketinški dio posla za sada je vezan uz uspostavljanje internetske stranice projekta koju je moguće naći na adresi <http://frankopani.pgz-hr.info/>. Napravljene su i za svaki kaštel informativne ploče koje sadrže podatke o projektu i njegovim nositeljima, broju i položaju pojedinog kaštela prikazanog simbolom na karti, podatke o obitelji Frankopana s njihovim grbovima, podatke o kaštelu ilustrirane tlocrtom i fotografijama kaštela. Sve to dostupno je na hrvatskom, engleskom, talijanskom i njemačkom jeziku, a autor teksta koji se nalazi na tim pločama je akademik Petar Strčić.

jekta kojim su obuhvaćeni kaštel u Bakru i ostaci kaštela u Hreljinu, dvorac Zrinski i kaštel Nova Kraljevica u Kraljevici, kula i kaštel u Novom te ostaci dvorca u Ledenicama, kaštel Grobnik u općini Čavle, kaštel u Driveniku, kula u Bribiru i ostaci kule u Grižanama - zajednički ih je moguće zvati kašteli Vinodola, ponajprije zato što je u doba Frankopana cijelo to

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ
Fotografije: Marinko KRMPOTIĆ i Arhiva ZIP
Ilustracije: Dušan GAČIĆ

Desetka za deset, ocjena je kojom bi se kroz igru riječi mogla vrednovati realizacija početne faze županijskog projekta "Putovima Frankopana" kojim se krenulo u revitalizaciju te kulturnu, povijesnu i turističku valorizaciju deset frankopanskih kaštela smještenih na lokacijama Primorja, kaštela koji raspoređeni sve od Grobnika pa do Ledenica, čuvaju sjećanja i spomene na višestoljetnu nazočnost obitelji Frankopan, jedne od najznačajnijih obitelji hrvatske povijesti, na ovim našim prostorima.

O ideji oživljavanja dijela bogatog frankopanskog naslijeđa razmišljalo se već neko vrijeme prije no što je Županijska skupština Primorsko-goranske županije donijela 20. siječnja 2005. godine zaključak o pokretanju projekta pod nazivom "Putovima Franko-

u službi turizma

Projekt "Putovima Frankopana" bio je predstavljen u autohtonom ambijentu kaštela u Gradu Grobniku

prenamjene i preuređenja granaju po raznim temama koje su direktno implicirane u osnovu srednjovjekovne baštine: glagoljaštvu, gastronomiji, načinu života i slično.

U prve četiri godine realizacije ovog projekta odrađeni su gotovo svi poslovi na pripremi dokumentacije, a čak osam kaštela ima već i idejna konzervatorska rješenja i dokumentaciju temeljem koje se može graditi. Naravno, različita stanja na kaštelima uvjetovala su i različite pristupe pa je tako, primjerice, za gradine Grižane i Ledenice učinjen samo geodetski i arhitektonski snimak postojećeg stanja, na gradini Hreljin rekonstruirana je crkva Majke Božje Snježne, na kaštelu Grobnik obavljani su opsežni radovi na istraživanju i rekonstrukciji kula, izgrađeni su također i pristupni mostovi, novi ulaz, stubišta i nogostupi, a uređen je i okoliš. Na kaštelu u Bakru sanirano je krovništvo i fasada, na kaštelu u Novom Vindolskom ulagalo se u unutarnje uređenje prostora - čitaonice i knjižnice - kao i glavnog trga ispred kaštela, u Bribiru je u potpunosti dovršena sanacija i rekonstrukcija Kule s pomoćnim objektima, a kaštel Drivenik je pred rekonstrukcijom i uređenjem ljetne pozornice. U Kraljevici je pak sanirano krovništvo Nove Kraljevice i izrađena dokumentacija za Grad Zrinskih.

Županija je u obnovu spomenutih kaštela tijekom četiri godine izdvojila 16 milijuna kuna, dok je iz Ministarstva kulture RH, koje je od početka podržalo projekt, izdvojeno 3,7 milijuna kuna. Izvođenje projekta prati i nadzire

stručno tijelo u kojem su i predstavnici Ministarstva kulture - Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Rijeci. Cjelokupni projekt od iznimnog je značenja i po završetku u velikoj će mjeri dati doprinos bogatom kulturno-povijesnom naslijeđu PGŽ-a u čijoj se "povijesnoj škrinjici" nalaze počeci hrvatske pismenosti, zakonodavstva, turizma i industrije, a "štorija" o Frankopanima bit će itekako zanimljiva i dodatno će obogatiti ponudu i značaj našeg zavičaja.

Srednjovjekovne strateške točke

A ono što se nudi potencijalnim posjetiteljima, među kojima svakako trebaju biti i domaći ljudi jer je riječ o povijesti kojom se moramo ponositi, zaista je pažnje vrijedno. Krenemo li od Grobnika, susrest ćemo se s utvrdom koja je bila smještena na vojno, gospodarski i prometno najpovoljnijoj točki Vinodola - na brežuljku nad Grobničkim poljem. Kaštel Grobnik sazidan je u obliku trokuta, opasan zidom, uzvršćen kulama i polukulama te djeluje atraktivno i moćno. Sličan mu je i onaj u Bakru smješten na povišenom platou na sjeverozapadnom kraju naselja i to na temeljima prethistorijske i rimske forifikacije, a u ranom srednjem vijeku tu je osnovana utvrda kao zaštita za trgovinu i promet. I obližnji Kaštel Hreljin smješten je na povoljnoj strateškoj točki koja je dominirala nad komunikacijama koje povezuju Primorje s unutrašnjošću Hrvatske preko Gorskog kotara, a na tom je mjestu, pretpostavlja se, i

Prezentacija u kaštelu

Vrijednost projekta "Putovima Frankopana" bila je vidljiva i prigodom sjajne prezentacije realizirane u autohtonom ambijentu kaštela u Gradu Grobniku gdje su, ne uz pomoć kulisa, već originalnog ambijenta, članovi Centra za kulturu Grada Krka uz odjeću prikazali i zanate tog vremena, učenici Ugostiteljske škole iz Opatije dočarali su gastronomiju tog doba, ugledni riječki filmaš Bernardin Modrić promovirao je svoj film "Frankopani", a dr. sc. Koraljka Vahtar-Jurković, pročelnica Upravnog odjela za graditeljstvo i zaštitu okoliša, predstavila je informativne ploče kojima su obilježeni kašteli. Više o samom projektu govorio je primorsko-goranski župan Zlatko Komadina, a izuzetno uspješnu promociju osmislila je i organizirala Rajna Miloš, samostalni stručni suradnik za protokol i manifestacije, u suradnji s kolegama iz Ureda i Kabineta župana, a uz pomoć akademskog slikara Brune Paladina i aranžerke Mirjane Marin.

u doba Rimljana bila jedna od utvrda lanca fortifikacija "Septem turres".

Kraljevica nudi čak dvije građevine - Stari grad Zrinskih kao manju frankopansku utvrdu te velebni Dvorac Frankopan kojeg je Petar Zrinski počeo graditi polovinom 17. stoljeća kao dvor svoje supruge Katarine Frankopan, sagrađivši tvrđavu koja dominira okolinom i kontrolira ulaz u zaljev i luku. U Driveniku je na još u prethistoriji naseljenom brežuljku niknuo i danas atraktivni Stari grad Drivenik gdje je frankopanski kaštel podignut u srednjem vijeku, a u Grižanama su ruševni ostaci gradine koja je u srednjem vijeku sagrađena za potrebe obrane prometnog pravca tog dijela vinodolskog zaleđa. Bribir nudi Frankopansku kulu, jedini ostatak nekadašnjeg Kaštela tog srednjovjekovnog gradića, a u nedalekim Ledenicama moguće je vidjeti ostatke Kaštela Ledenice koji je na uzvisini dominirao okolinom kontrolirajući i pristup s mora i s kontinenta. Napokon, Novi Vinodolski nudi Kaštel i dobro očuvanu Kulu Kvadrac izgrađenu sredinom 13. stoljeća, a sam grad bio je jedno od najsnažnijih i najdugovječnijih uporišta Frankopana, mjesto u kojem je 6. siječnja 1288. godine sastavljen i usvojen Vinodolski zakon, najznačajniji hrvatskim jezikom i glagoljicom pisani pravni tekst.

Moglo bi o svemu i puno detaljnije. No, to prepustamo vama - sjednite u automobil, uzmite kartu i krenite "Putovima Frankopana". Nećete požaliti. ■■

Suvremenim turistima pružat će se mogućnost višednevnog uživanja u idealnom spoju prekrasnih pejzaža, prirodnih ljepota, bogate povijesti i srednjovjekovne arhitekture. Projekt je upravo stoga usmjeren na prenamjenu kaštela i njihovu prilagodbu modernim zahtjevima

Napisao: Hrvoje HODAK

Fotografije: Hrvoje HODAK i Goran NOVOTNY

Dolazite li u luku Rab morskim putem iz pravca Rijeke, obilazeći puntu Frkanja prvi će vas pozdraviti rapski zvonici izdignuti ponad kamenih zidina gradskog poluotoka poput jarbola na kakvom usidrenom jedrenjaku. Koliko je sklad jedinstvene gradske vizure uronjene u morsko plavetnilo, sa svojim jasnim nautičkim asocijacijama, utjecao na inovativnost u nalaženju izvanrednih plovni linija i neupitnu graditeljsku i dizajnersku vještinu njegovih brodograditelja, može se tek nagađati, no upravo je potpis rapskih meštara pod mnogobrojne razvijene i dotjerane modele brodica i jedrilica diljem Jadrana ono što rapsku "malu" brodogradnju čini toliko prepoznatljivom i posebnom u svijetu nautike. Prezimena Pičuljan, Španjol i Krstinić nisu tek signature vlasnika i proizvođača, već su ujedno i garancija autorske graditeljske izvornosti temeljene na bogatoj obiteljskoj tradiciji i iskustvu u brodogradnji.

Pičuljani u svjetskom vrhu

Ako u domaćoj nautičkoj proizvodnji postoji tvrtka koja predstavlja obrazac izvrsnosti, tradicije, kvalitete i poslovnosti, onda je to svakako tvrtka obitelji Pičuljan koja je upravo u trećoj generaciji, predvođena braćom Borisom, Joškom i Romanom skupa s ocem Ivanom, vrsnim brodograditeljem, početkom 90-ih godina među prvima u Hrvatskoj hrabro odlučila promijeniti kurs dotadašnjeg poslovanja. Oni su tada s tradicionalne drvene brodogradnje, u kojoj su također dominirali još od 1936. kada je djed Antun, legenda rapske brodogradnje, vrativši se s naukovanja po Dalmaciji, osnovao svoj škver u Barbatu, krenuli u pravcu prihvaćanja novih nautičkih trendova i potpuno nove tehnologije i materijala gradnje.

Da je taj potez bio više nego opravdan pokazuju rezultati postignuti u posljednjih 15-ak godina. Od 1996. kada su se Pičuljani pojavili s prvom hrvatskom motornom jahtom (model RAB 880) na nautičkom sajmu u Zagrebu, gdje su bili i jedini domaći izlagači,

Zdravko i Josip Pičuljan, brodograditelji iz Barbata

Rab Eleven - popularne "Pičuljanke" grade se isključivo po narudžbi

Braća Pičuljani ispred stare radionice na Kaštelu, lijevo Antun, desno Josip (na krmi mali Josip Pičuljan, s lijeve strane za ruku drži ga majka)

Španjolova četiri guca
Puntim 590

do danas, razvili su još tri luksuzna modela uzdužne linije od 7 do 12 metara - Rab 720, Rab 830 i Rab Eleven, kojima su zablistali i na međunarodnim nautičkim sajmovima.

Barbatski škver koji čuva uspomenu na 73-godišnju obiteljsku tradiciju gradnje brodova, odavno je opsegom poslova preostao svoje rapske dimenzije pa tvrtka danas zapošljava 70-ak ljudi, što u škveru na Rabu, što u novim brodograditeljskim prostorijama u Rijeci, a u jednoj godini iz pogona izađe i do 40-ak novih brodica.

Popularne "Pičuljanke" grade se isključivo po narudžbi, a koliki je uspjeh donijela njihova kontinuirana prisutnost na međunarodnim nautičkim sajmovima, najbolje govori podatak o rasprodanosti šest mjeseci do godinu dana unaprijed izbirljivim kupcima sa svih strana svijeta. No sav njihov trud kao da se ne tiče države u kojoj stvaraju, jer nedavno donesen zakon o trošarinama koji brod i automobil tretira na isti način i do u nebesa diže konačnu cijenu plovila, prijeti zatvaranjem toliko uspješnih malih škverova, i storniranjem već naručenih brodova.

Neupitna je graditeljska i dizajnerska vještina rapskih brodograditelja, a prezimena Pičuljan, Španjol i Krstinić nisu tek signature vlasnika i proizvođača, već su ujedno i garancija autorske graditeljske izvornosti temeljene na bogatoj obiteljskoj tradiciji i iskustvu u brodogradnji

mjetnici brodogradnje

Kvarnerska rapsodija Ivana Krstinića

Da bi upotpunili rapsku nautičku flotu čuvara Jadrana, pobrinula se još jedna rapska obiteljska tvrtka. Pobijedivši na natječaju, tvrtka "Kvarner brodogradnja" obitelji Krstinić iz Barbata isporučila je u lipnju 2006. svoj brod Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija Federacije Bosne i Hercegovine za Kapetaniju pomorske plovidbe - prometa Neum koja nadzire bosanskohercegovačko more i 21 kilometar obale.

Tvrtka "Kvarner" d.o.o. osnovana je 1990. godine, a njen vlasnik Ivan Krstinić koji je u poslovima brodogradnje već preko 30 godina, ujedno je i glavni dizajner brodica. Modelom Nautic 800 i kasnije 860 iz starije linije deplasmanskih brodica prvi je na Rabu 1993. proizveo vlastiti brod sav u plastici.

Ivan, koji je u Drvnoindustrijskoj školi završio smjer brodograditelja u drvu, uskoro je krenuo i s gradnjom novog prototipa, znao je kako trup elegantne pasare učiniti idelnom bazom za snažnu i izdržljivu brodicu poželjnu i za ribarske radne pothvate, ali i za užitak plovidbe i ljetna krstarenja Jadranom.

Posao pokrenut uspjehom novog modela Kvarner 26 zahtijevao je i preseljenje iz barbatskog škvera u novo, veće i opremljenije brodogradilište u Mundanijama. Robusni Kvarner 26 čija kompletna dužina prelazi 9 metara, s trupom dugim osam metara, pokreće diesel motor Yanmar od 315 KS koji brodicu ubrzava do maksimalnih 28, odnosno putnih 20 čvorova brzine i kao takav spreman je izdržati i najčudljivije vremenske uvjete podvelebitskog primorja.

Iako je "Kvarner brodogradnja" mala obiteljska tvrtka pa od početka gradnje do dovršenja i isporuke potpuno opremljenog broda treba proći minimalno tri mjeseca, prisutan je velik interes kako domaćih tako i stranih kupaca za nove brodove. Stoga posao ne jenjava tijekom čitave godine, a da bi brodica novom vlasniku bila isporučena u roku, izbjegavaju se sezonski pritisci. Zanimljivo je i to da je, kad je u pitanju model Kvarner 26, traženija radna verzija od luksuzne. Uz profesionalne ribare posebno zanimanje iskazuju ronilački centri, jer je brod izuzetno pogodan za prijevoz ronilaca i njihove opreme, a preko krmene platforme jednostavno je spuštanje u

more i dizanje, te prihvata opreme.

Prošle je godine iz proizvodnog programa Krstinićevih porinuta i posve nova, dimenzijama manja brodica namijenjena i rekreativcima i sportskim ribolovcima, Kvarner 22, koji je već počašćen titulom najboljeg u kategoriji "Hrvatski brod 2009." na stranicama NAUcat-a.

Petar Španjol - s guca na gajetu

Priča Petra Španjola, još jednog vrsnog rapskog brodograditelja, rođena je iz ljubavi prema starom rapskom gucu i rapskom pomorskom naslijeđu. Petar je naime svoju jedriličarsku strast i opčinjenost elegancijom plovne linije drvenog rapskog guca pretočio u čvrstu odluku da tom ljepotanu među barkama, koji je bio idealno oruđe rapskih barkarijola u prvim počecima masovnijeg turizma, suvremenim načinom gradnje udahne nov život. Barka nazvana Puntim 590 u njegovoj je izvedbi zadržala sve svoje iznimne plovne karakteristike, pa su na odlični trup s mnogo vještine i ljubavi ugrađeni drveni elementi, od razmi, preko velike kuverte i klupa. S umetnutim motorom, kormilom s dugačkom ar-

golom i drvenim latinskim jedrom, Petar je dosanjao svoj mladalački san pa je konačno ove godine na svibanjskom jedriličarskom susretu nanizao četiri svoja guca tik do kamenog pramca rapske Vele rive.

Barka skladnih linija koja priziva neka prošla vremena očito je imala i sjajan komercijalni učinak jer narudžbi ne manjka, pa je tako u četiri godine Petar izgradio čak 16 Puntima. Za svoju brodicu "Brodogradnja Španjol" je dobila Grand Prix na 22. međunarodnom sajmu nautike, sporta i tehničke kulture "Nautica 06", održanom u riječkoj luci.

No u obiteljsku tradiciju brodogradnje obitelji Španjol utkano je iskustvo koje govori o 115 izgrađenih novih brodova u višestruko većem broju popraavljenih i održanih brodova do danas, pa ne čudi da se u Petrovoj radionici u Banjolu ponovo osjeća kreativni nemir, a najveći dio radne hale ispunjava trup nove velike rapske gajete (bracere) koju će majstor uz pomoć sina najprije izgraditi u maniri drvene brodogradnje, dotjerivati i modelirati do najidealnije forme, na isti onaj način na koji je to činio njegov otac Krsto i generacije starih vrsnih rapskih brodograditelja i kalafata, a sve da bi kasnije po dovršenom drvenom trupu bio izliven originalni kalup u stakloplastici za novi Španjolv brodograditeljski pothvat. Iako i sam Petar s tugom konstatira kako pravih brodograditelja, onih koji su obrazovani ili naukovanjem stekli znanja o modeliranju i gradnji vlastitih drvenih prototipova, ima sve manje, njegov primjer i primjer njegovog sina koji se školuje u brodogradnji, govori o vrijednim iznimkama koje obećavaju nastavak rapske brodograditeljske sage.

Krstinićev K22 u Barbatskom kanalu

Ivan Krstinić sa sinom Markom i zapovjednikom broda Ivicom Grbešićem

Grand prix "Fortune 730" Zdravka Pičuljana

Stakloplastici najduže su odolijevali Pičuljani

s barbatskog "Kaštela" Josip i Zdravko, rođaci prije spomenutih Pičuljana. Njihov se škver u službi privatne marine bavio pretežno drvenom brodogradnjom, a prema riječima Josipa Pičuljana, još jedne rapske brodograditeljske legende, možda su najdulje ostali vjerni drvu jer su i najduže u tom poslu.

Kada je Josip 1990. otišao u mirovinu, sve je prepustio sinu Zdravku. Ipak, upravo je Josip, u to vrijeme veliki poklonik drvene gradnje, sada već pomalo davne 1975. godine, za tadašnju vrlo uspješnu tvrtku "Kvarner plastiku" iz Raše, napravio kalup za proizvodnju brodice i danas popularnog "Adriatika" dugog 8 metara, koji se počeo proizvoditi iz stakloplastike.

Prisjetio se Josip svojeg oca čije ime ponosno nosi i strica Antuna, njih dvojica u sebi obdijeljuju sve što se pod prezimenom Pičuljan danas na Rabu može pronaći. Josip Pičuljan i jedanaest godina mlađi Antun počeli su negdje dvadesetih godina prošlog stoljeća kao talentirani mladići raditi i usput izučavati brodograđevni zanat kod tada jedinog brodograditelja na otoku Josipa Španjola. Nakon sedam godina rada kod Španjola, Josip Pičuljan je odlučio da braća Pičuljani u posao krenu samostalno, pa je 1924. godine u Barbatu otvorio samostalni brodograđevni obrt. Oko 1935. godine braća Antun i Josip su se razdvojili. Antun je nastavio raditi u Barbatu "u Kordića", dok je Josip sa svojom radionicom ostao "na Kaštelu".

Pogoni su eto i nakon sedamdesetak godina na istim lokacijama, pa suvremeno opremljene škverove, na vlastiti ponos i ponos rapske brodogradnje, danas vode unuci braće Pičuljan.

Koliko god voljeli drvo, ni nešto stariji Pičuljani, do 1990. Josip a nakon njega i sin Zdravko nisu mogli predugo odolijevati izazovu novih materijala. Međutim, poput ostalih rapskih meštara odlično kombiniraju stakloplastiku i drvo. Uz to, i oni isključivo rade svoje originalne modele, a s jednim od njih, krstašem "Fortunom 730", Zdravko Pičuljan je na prošlogodišnjem sajmu nautike u Rijeci osvojio Grand Prix.

-Taj se model stvarao u našoj radionici pune dvije godine i on je isključivo naše djelo - rekao nam je Zdravko Pičuljan, ponosno dodavši da za taj model imaju međunarodni, ali i certifikat

nadležnih hrvatskih instanci. - To nam je omogućilo da se od šest do sada izgrađenih plovila jedno proda u Crnoj Gori. Ostali se mogu vidjeti na vezovima u Rijeci i Crikvenici, dok će ovaj šesti kojeg upravo završavamo, uskoro zaploviti svom vlasniku na Krk.

Čudesna batana "Kamplaka 420" Marina Godinića

U novije vrijeme, i mladi Marino Godinić iz Ban-

Hrvatska priča o trošarinama

Prema knjizi narudžbi trebali su Pičuljani na Kaštelu u idućem razdoblju graditi još tri takva broda čime bi vratili sredstva uložena u projekt, međutim baš tu, na kraju ove naše pomalo bajkovite priče, ponovo se vraćamo hrvatskoj stvarnosti i priči o trošarinama, jer nakon njihovog uvođenja već su im otkazane dvije narudžbe.

- Imamo državu koja ne samo da ne daje poticaje maloj brodogradnji koja se na svjetskom tržištu sama dokazala, već ju novouvedenim trošarinama naprosto guši. Za moju "Fortunu 730" trošarina je do sada iznosila podnošljivih dvije, a po novom će iznositi 28 tisuća eura. Bojim se da će "Fortuna 730" koju sada završavamo biti i posljednja, jer uz ovakve trošarine kupci jednostavno nestaju - zaključio je Zdravko Pičuljan.

Sjajne stručne kritike - "Kamplaka 420" Marina Godinića

jola na Rabu, vlastitim trudom i sposobnošću ulazi u društvo rapskih meštara male brodogradnje. Realizacijom vlastitog modela batane "Kamplaka 420" unutar brodograđevnog obrta čiji je vlasnik upisao se među kreatore suvremene rapske brodogradnje potkrijepivši tezu o Rabu kao otoku s najviše malih brodograditelja s inovativnim originalnim modelima u serijskoj proizvodnji. "Kamplaka" s punom opremom teži nevjerovatnih 300 kg, a registrirana za privredne svrhe prvenstveno služi za ribolov ostima pod sviću. Brod ima duple komande gasa i volana s mogućnošću njegovog pomicanja prema krmu, nevjerovatno je pokretljiv na malom prostoru, a uz pomoć sustava s malim motorom omogućava okretanje motora u rasponu od 180 stupnjeva. Batana je u stanju u punoj brzini učiniti zaokret od 360 stupnjeva u svega nekoliko metara i uz šijanje u trenu umiriti barku za gađanje ostima, stoga ne čude sjajne kritike stručne javnosti i velika potražnja za ovim malim rapskim divom među batanama. ■■

A craftsman in a yellow shirt is working on a wooden boat hull in a workshop. He is using a hammer to secure a piece of wood. The workshop is filled with wooden planks and tools. In the background, there is a red and white checkered shield on the wall. The text is overlaid on the right side of the image.

Sav trud malih brodograditelja kao da se ne tiče države u kojoj stvaraju, jer nedavno donesen zakon o trošarinama koji brod i automobil tretira na isti način i do u nebesa diže konačnu cijenu plovila, prijeti zatvaranjem toliko uspješnih malih škverova, i storniranjem već naručenih brodova

Osmišljavajući rješenja krenuli smo od postavke da nešto što je dobro nama, trebalo bi odgovarati i tržištu naše županije. Mi smo srednja tvrtka, a takvih je, uz male, najviše na području naše Županije. Dakle, sami smo iskusili što takvim tvrtkama treba, pronašli smo rješenje, implementirali i u konačnici ponudili tržištu - ističe direktor Ventexa Danko Venturini

Vodeća informatička tvrtka u regiji

*Cilj Ventexova pristupa je
pružiti cjelovitu uslugu - ne
samo sastavljanje računala
već i neprestano sudjelovanje*

U svakodnevnom poslovanju inzistira se na edukaciji svih djelatnika, kao i sinergiji odjela

Napisala: Barbara ČALUŠIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Nije potrebno biti Bill Gates da bi se došlo do sada već davno poznatog zaključka: suvremena tehnologija, a s njom i cjelokupna informatička industrija mijenjaju se vrtoglavom brzinom pa ono što je jučer bila novost već danas možda pripada prošlim vremenima. Međutim, kad je riječ o opstanku na tržištu u ovoj branši, moglo bi se reći da je u tom slučaju doista potrebno biti gospodin Bill i ne samo pratiti evoluciju trendova i tehnologije već ponajviše predviđati ih, a s njima i potrebe tržišta i krajnjih korisnika.

Riječanicama, ali i široj regiji dobro poznata tvrtka Ventex ovu formulu uspjeha na svom tržištu bez sumnje je otkrila i neprestano je primjenjuje. Naime, riječ Ventex od svojih sada već davnih početaka 1990. godine, vremena kad su računala i cjelokupni sustavi izgledali neusporedivo drugačije, sinonim je za računala i programsku opremu na ovom području, najprije kao uvoznik i distributer samo prodavačima računalne opreme, a vrlo skoro ulaskom u maloprodaju i krajnjim korisnicima.

Logistika na Martinkovcu

Od svojih početaka Ventex bilježi neprekidan rast, a taj rast velikim dijelom mogu zahvaliti anticipiranju trendova i ponudi pravog proizvoda u određenom trenutku, što su očito prepoznali i sami korisnici.

- Kada smo u jednom trenutku uočili da naši kupci u veleprodaji gube utrku s tržištem, morali smo se usmjeriti prema krajnjim korisnicima pokrenuvši 1998. godine maloprodaju. Ta trgovina u Brentinijevoj ulici radi i danas. U svih ovih gotovo dvadeset godina Ventex je bio konstanta bez prevelikih oscilacija. Ventex je ime za sigurnost i stabilnost, a tijekom našeg postojanja servis i tehnička podrška percipirani su kao nužan dio lanca

Danas je u prvom redu razmišljanje kako svojim klijentima osigurati uštede

koji pruža postprodajnu podršku korisnicima, dok se unatrag pet godina te djelatnosti nude širokom tržištu kroz servisne certifikate ovlaštenog servisa renomiranih svjetskih tvrtki - kaže direktor Ventexa Danko Venturini.

No, činjenica da danas nije ništa čudno uz špežu u nekom supermarketu kupiti i laptop ili printer, nije umanjila Ventexov udio na tržištu i pretvorila ga isključivo u prodavača i serviseru računalne opreme. Nakon otvaranja prema krajnjim korisnicima Ventex je 2002. godine zakoračio u sljedeću fazu svoga razvoja prešavši iz sastavljača računala u sistem-integratora, točnije pružatelja cjelokupnih informatičkih rješenja korisnicima. To je i konačno omogućeno preseljenjem u novi objekt u Martinkovcu u kojem se nalazi cjelokupna Ventexova logistika - od uprave, preko servisa, tehničke podrške do veleprodaje i maloprodaje.

- U ovu smo fazu ušli s konzultantima i dobili podršku Europske banke za obnovu i razvoj u sklopu BAS programa. Cilj ovakvog pristupa je pružiti cjelovitu uslugu, što znači ne samo sastavljanje računala već nakon njihova postavljanja neprestano sudjelovati u tim firmama - objašnjava Venturini.

Pouzdanost kao brend

Uvođenjem rješenja kao što su infrastruk-

Venturini: Najveće nam je priznanje stalan rast klijenata

turna optimizacija (IO), enterprise resource planning (ERP), business intelligence (BI) te fleet management (FM), Ventex je osigurao najviše statusa kod svojih principala poput Microsofta i HP-a.

- Osmišljavajući rješenja krenuli smo od postavke da nešto što je dobro nama, trebalo bi odgovarati i tržištu naše Županije. Mi smo srednja tvrtka, a takvih je, uz male, najviše na području naše Županije. Dakle, sami smo iskusili što takvim tvrtkama treba, pronašli smo rješenje, implementirali i u konačnici ponudili tržištu - ističe Venturini.

Implementacijom svojih rješenja Ventex firmama nudi povećanje konkurentnosti i na taj način osigurava njihovo, ali i svoje tržište. Zbog gospodarske krize koja tresu svijet, trenutačni trend u ovakvom pristupu, prema riječima Venturinija, u prvom je redu razmišljanje kako svojim klijentima osigurati uštede, i to uštede u kratkom roku. Tu su se osobito dobrim pokazala rješenja infrastrukturne optimizacije i fleet managementa.

Ova vodeća informatička tvrtka u regiji, koja svoje mjesto već godinama nalazi među prve četiri informatičke tvrtke u državi, a kao takva prva je izvan Zagreba, krize se ne boji. Kako kaže njezin direktor, nijedan klijent Ventexa ne prelazi više od pet posto, što je dobro jer predstavlja široku bazu. A ta se baza može podijeliti na javni segment, tvrtke i maloprodaju. U svakodnevnom poslovanju inzistiraju na edukaciji svih djelatnika, kao i sinergiji svojih odjela. Iako su vlasnici brojnih priznanja, u Ventexu ističu da im je i dalje najveće priznanje stalan rast klijenata, kao i rast prema vodećim sistem-integratorima u regiji.

- Naša vizija budućnosti Ventexa mogla bi se jednostavno sažeti riječima da ćemo i dalje potencirati pouzdanost tvrtke unatoč turbulentnom tržištu - zaključuje Venturini. ■■

Razgovarao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FBIJAN

Svjetsko mlađejuniorsko prvenstvo u Njemačkom Dettenheimu mlada kuglačica Mlake Nika Cvitković pamtit će čitavog života. Iako je tek na početku svoje karijere, ova 18-godišnja Riječanka je sredinom svibnja ostvarila uspjeh kakav mnoge sportašice ne postignu čitavog života. Vratila se kući s čak četiri osvojene medalje, od čega dvije najsjanije svjedoče o naslovima svjetske prvakinje. Na tron se Nika penjala u ekipnom dijelu te u pojedinačnom nastupu, dok je u sprintu i kombinaciji zaslužila srebro. Uistinu, što je mogla više poželjeti?

– Ostvarila sam svoj san, sad mogu ići prema novim izazovima. Ovo smatram nagradom za sav dosadašnji trud te motivom za budućnost. Mislim da se nisam promijenila, još uvijek jednako treniram, željna sam novih rezultata, ne treba se uzdići nakon jednog uspjeha – skromno govori Nika, koju su, zajedno s kolegicom iz kluba i reprezentacije Majom Nanić, nakon velikog uspjeha primili župan Zlatko Komadina i gradonačelnik Vojko Obersnel.

Kad si putovala u Njemačku, jesi li uopće razmišljala o osvajanju četiriju medalja?

– Nisam očekivala ni jednu medalju, kamoli četiri. Bila sam do sada na tri svjetska prvenstva, najbliže medalji bila sam u Zadru u sprintu. Zato mi se bilo kakva medalja još uvijek činila tako neostvariva, a bilo kakav uspjeh gotovo nedostižan. Kad sam stala na stazu, samo sam gledala u Njemicu Sinu Beisser, koju sam smatrala najvećom favoritkinjom, nadajući se da ću biti bolja od nje. Ona igra fenomenalno, na dosadašnjim prvenstvima bila je za klasu jača od mene, pobjeda protiv nje puno bi mi značila.

Sada si napokon razbila taj svojevrsni kompleks?

– Bila sam bolja od nje već u ekipnom dijelu, a u sprintu srele smo se tek u finalu, gdje je ona pobijedila. Pojedinačno sam bila bolja od nje, i to uvjerljivo, a u kombinaciji, gdje se zbrajaju svi rezultati, ona je bila prva, a ja druga, pa smo na kraju imale medalje istog sjaja. Na prvenstvu smo se sprijateljile i dokazale da se možemo i družiti osim što smo suparnice na stazi.

Prijatelji i treneri ponosni

Zlatni niz je počeo u ekipnom dijelu, s kolegicama iz reprezentacije srušila si i svjetski rekord. Vjerojatno ti je zbog te medalje bilo lakše u pojedinačnom nastupu?

– Svima nam je ta ekipna medalja jako draga, sve smo dale sve od sebe. Zajedno sa mnom, na postolju se zlatom okitila i klupska kolegica Maja Nanić. Nakon te prve medalje nisam više razmišljala o medaljama u drugim disciplinama, ta prva je bila najvažnija, plakala sam tati preko telefona, i on je plakao zajedno sa mnom. Svaka sljedeća medalja je bila samo plus.

Koliko je trebalo čunjeva srušiti za svjetski naslov?

– Srušila sam 652 čunja, to je moj osobni rekord, oborila sam ga na pravome mjestu u pra-

vo vrijeme. To mi je bilo tek drugi put u životu da sam imala rezultat preko 600. Na priprema sam imala rezultate oko 590, nikako nisam uspijevala prijeći 600 čunjeva. Trener me je bodrio, vidio je da ih imam, uvjeravao me da ja to mogu. Na kraju se isplatilo toliko čekati.

Kakve su bile reakcije u školi nakon svjetskih naslova u Njemačkoj?

– Prvu poruku dobila sam od prijateljice iz škole, rekla je da mi svi čestitaju, da su vjerovali u mene. Onda su mi se javili i ostale cure i dečki, svi su bili sretni zbog mene, rekli su da su svim profesorima govorili da sam prva. Kad sam se vratila, vidjela sam da je moj uspjeh jako dobro prihvaćen, i od kolega iz razreda, i od profesora. Nekada, u početku, kad sam govorila čime se bavim, puno se ljudi čudilo i smijalo jer nisu ni znali da mladi mogu kuglati. Danas je situacija posve drugačija, kad me, primjerice, prijateljice upoznaju s nekim, obavezno istaknu da sam svjetska prvakinja u kuglanju, osjećam da su ponosni na mene.

Volim poticaj u igri

Zašto kuglanje? Zašto si se odlučila za ovaj sport, ne previše popularan među mladima?

– Naš profesor tjelesnog u osnovnoj školi pozvao je Maju na trening, rekao je da je baš

Nika Cvitković s kolegicama iz "Mlake", Ljiljanom Peroš i Majom Nanić, također reprezentativkama

građena za kuglanje. S obzirom da smo već onda bile jako dobre prijateljice, krenula sam i ja s njom. Najprije smo počele rekreacijski, ali onda nas je kuglanje osvojilo i nastavile smo ozbiljno trenirati. Ne odustajem lako kad se nečega prihvatim, prije sam se osam godina bavila plesom, kad mi je postalo prenaporno usklađivati školske obaveze, prebacila sam se na sport. Evo, tu sam već sedam godina i nikada nisam zažalila. U klubu ima dosta mladih cura, dobra smo ekipa, društvo je također vrlo bitno za treniranje nekog sporta. Od početka me vode treneri Lores Agotić i Ljiljana Peroš, od njih sam puno naučila, uz njihove savjete stalno napredujem. Do sada sam osvojila petnaestak medalja na državnim prvenstvima, mislim da sam sedam puta bila prvakinja Hrvatske u raznim disciplinama.

Od kada si prvotimka Mlake, za koju nastupaš u natjecanju Prve lige?

– Prvoj ekipi smo Maja i ja priključene prije godinu i pol, kao rezerve. Postepeno smo

Mislim da za uspjeh treba voljeti svoj sport i svoj klub, ja nikada nisam razmišljala da odem iz Mlake, u kojoj sam od početka karijere – Nika Cvitković

počele ulaziti u igru, da osjetimo kako je to boriti se za svoj klub. Rezultati mi nisu bili loši, na našoj kuglani sam obarala u prosjeku 580 čunjeva, a vani 10-20 manje. Većinu utakmica sam dobila, iako se treba naviknuti i na poraze. Kad sam bila mlada, živčanih sam kada bih izgubila, svi su mi bili krivi, samo ne ja. Moj stav je da sve treba osjetiti na svojoj koži, bilo to dobro ili loše.

O čemu razmišljaš za vrijeme igre? Jesu li brojevi u prvom planu ili jednostavno bacaš kugle bez previše pogledavanja na semafor?

– Razmišljam o brojkama jedino ako mi je netko vrlo blizu. Više razmišljam o tome da se ne živciram, nastojim biti opuštena. Najbolje rezultate postizem kad pogledam u semafor tek kad završim s igrom, a prije toga sam kao u nekoj crnoj rupi, isključena od vanjskog svijeta, sama sa svojim mislima o nekim lijepim stvarima. S druge strane, takav sam tip da mi ipak ponekad treba malo poticaja, malo žara u igri. Više volim da u početku zaostajem za nekim i da ga kasnije imam vremena stizati, da vučem samu sebe naprijed. Ponekad me tata ili trener namjerno isprovociraju da mi daju dozu agresivnosti.

Što te onda u Njemačkoj izživciralo, što ti je dalo impuls da ostvariš takav rezultat?

– Sutkinja! Raspalila me svojom odlukom da sam bacila kuglu prije nego se upalilo zeleno svjetlo, a sigurno to nisam namjerno učinila. Onda sam pazila da to ne ponovim, no opet je dosudila da sam prebrzo bacala i dala mi je karton. Tu je bio okidač, pomislila sam "tko si ti da mi to radiš, nećeš ti to meni raditi sigurno", nisam joj htjela dati mogućnost da mi sljedećom opomenom oduzima bodove. Treneri iz reprezentacije Zdenko Sušac i Ivka Roguljić pokušali su me smiriti, ali ja se nisam dala smiriti, nego sam odlučila da me neće nitko zafrkavati, da ću baš sad biti najbolja. Tako je i bilo... ■■

Agotić: Nika može još bolje

Trener Lores Agotić, koji Niku vodi od njezinih kuglačkih početaka, pun je riječi hvale za nju. No, istovremeno ističe da uvijek može još bolje odigrati, nikada se posve ne zadovoljava njezinom izvedbom, pa ni onom koja joj je donijela naslov svjetske prvakinja.

– Nika ima ogroman potencijal, može postati vrhunska igračica, što dokazuje i naslov svjetske prvakinja. Po meni, ima još dosta prostora za napredovanje, ako se izrazim u postocima, došla je negdje na 75 posto svojih kapaciteta. Puno joj pomaže igranje u seniorskoj ekipi u Prvoj ligi, ona se tu iskazala, postala je jedna od nositeljica naše igre. S obzirom da se Mlaka borila za vrh, osvojila je drugo mjesto, svaki bod je bio važan, a Nika je tu iskazala veliku snagu. Ti nastupi među seniorkama puno su pomogli i njoj i Maji Nanić, kada onda dođu među svoje vršnjakinje, daleko su nadmoćnije od njih. A ona 652 čunja nisu njezin maksimum, mogla je već sada odigrati i bolje, da se u zadnjem čišćenju nije opustila, oborila bi svjetski rekord – smatra Agotić i dodaje da je riječki klub daleko najmlađi po prosjeku godina u ligi te se nada još boljim klupskim rezultatima.

Sutkinja motiv za zlato

Mlada kuglačica Mlake Nika Cvitković ostvarila je sredinom svibnja uspjeh kakav mnoge sportašice ne postignu čitavog života. Za naslov svjetske prvakinja srušila je 652 čunja, što je njen osobni rekord, a oborila ga je na pravome mjestu u pravo vrijeme. A sve zbog jedne sutkinje...

Upijam vrhunske igrače

Adam nije pratio golf prije nego ga je počeo igrati, ali danas upija svaki pokret vrhunskih igrača, kad ima priliku susresti se s njima. Tako je dvaput uživo pratio British Open, jedan od četiri najveća profesionalna turnira.

– Predivan je doživljaj već i samo gledati uživo najbolje svjetske igrače, pritom mogu nešto i naučiti. No, ne želim nikoga kopirati, nastojim izgraditi vlastiti stil igre. Ipak, ako moram izdvojiti igrača koji mi se najviše sviđa, to je Irac Rory McIlroy, koji je s manje od 20 godina već došao među 20 najboljih na svijetu, vjerujem da će doći i do vrha.

Adam: Ako moram izdvojiti igrača koji mi se sviđa, onda je to Rory McIlroy

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Golf u Hrvatskoj vrlo rijetko gostuje u medijima. Nažalost, najčešće ga se doživljava kao elitističku zabavu uskog kruga bogataša rekreativaca, dok o golfu kao sportu u pravom smislu riječi nema puno podataka. Tek poneka kratka vijest s najvećih svjetskih turnira – i to je uglavnom sve. Ovaj globalno iznimno popularan i sponzorima privlačan sport kod nas je tek u povojima, a iz nepravedne zapostavljenosti u posljednje vrijeme izvlači ga jedan mladi igrač s Krasice.

Naime, sportske rubrike ne mogu zaobići informacije o rezultatima simpatičnog, uvijek nasmijanog 17-godišnjeg Adama Brnića, koji se svojom rijetko viđenom darovitošću prometnuo u potencijal za pripadnost krugu najboljih svjetskih golfera. Već je četiri godine u vrhu hrvatskoga golfa, nakon dvaju drugih mjesta lani je sa 16 godina u Krašiću postao najmlađi seniorski prvak u povijesti. Ove godine u Zagrebu na Otvorenom prvenstvu Hrvatske ponovo je podignuo pobjednički pehar, potvrdivši se kao uvjerljivi broj jedan u domaćim okvirima.

– Ove godine je na Prvenstvu bila bitno jača konkurencija nego lani, došli su vrlo kvalitetni igrači iz Slovačke, Austrije, Mađarske, Njemačke, Slovenije, Italije. Vodio sam od samog početka, bilo je dosta teško braniti prednosti jer je pritisak bio puno veći nego da sam stizao nečiji rezultat. S tom pobjedom postao sam prvi hrvatski igrač koji je dospio na službenu svjetsku amatersku rang-listu, sada ću moći sudjelovati na jačim turnirima, iz serije European Golf Association, na kojima ću dobivati bodove za poboljšanje plasmana.

Uvijek nasmijani 17-godišnji Adam Brnić svojom se rijetko viđenom darovitošću prometnuo u potencijal za pripadnost krugu najboljih svjetskih golfera. Već je četiri godine u vrhu hrvatskoga golfa, i najmlađi je seniorski prvak u povijesti

S Krasice

prema svjetskoj
golferskoj eliti

Golf je igra milimetara

Adam je postavio rekord igrališta na Blatu, s pet udaraca iznad para, što je za hrvatske uvjete izvrstan rezultat. Svakim novim uspjehom spušta svoj hendikep, uspio je dogurati do hendikepa 1, što znači da u prosjeku odigra jedan udarac preko para, odnosno 73 do 75 udaraca, ovisno o težini igrališta.

– Da bih došao do statusa profesionalca, moram spustiti svoj hendikep na nulu, to mi je osnovni cilj, uz što bolji plasman na rang-listi.

Adamov trener Tom Ivankovich objašnjava,

međutim, da su za profesionalnu karijeru neophodni i vrhunski uvjeti rada, što Adam trenutno nema.

– To podrazumijeva blizinu terena, tehničku, psihološku i fizičku podršku, odnosno cijeli tim ljudi koji bi trebali raditi na tome da bi se ti uvjeti ostvarili. Naravno, za to su potrebna i velika financijska sredstva, u razdoblju prelaska u profesionalce trebalo bi uložiti više od 500 tisuća dolara. U svijetu danas ima dosta igrača s predispozicijama poput Adamovih, njih čak do dvije-tri tisuće jesu ili bi mogli postati vrhunski, a mjesta na vrhu

ima za samo oko 150 profesionalaca. Dobar igrač od vrhunskog se razlikuje isključivo po psihološkoj čvrstoći.

Ivankovich poznaje Adama punih osam godina i ocjenjuje da je najveći napredak ostvario u posljednjih godinu dana budući da sada puno bolje izdržava pritisak na velikim turnirima.

– Golf je igra milimetara, što znači da milimetar na palici znači deset metara u prostoru, pa minimalna odstupanja mogu značiti pobjedu ili poraz. Upravo u psihološkoj snazi je Tiger Woods toliko jači od drugih da mu nitko

ništa ne može. Da ne govorimo o njegovoj fizičkoj spremi, koja je jednaka prvog dana na prvoj rupi i četvrtog dana na osamnaestoj. Golf je danas, suprotno uvriježenom mišljenju da ga igraju samo elitistički rekreativci, sport vrhunskih atleta, koji zahtijeva savršene pripreme cijelog tijela i glave.

Trenira u Motovunu

Adam igra najviše u Italiji, u tome mu puno pomaže suradnja s golf klubom iz Trsta. Sudjeluje i na turnirima u Mađarskoj, Sloveniji, Austriji, Njemačkoj, a igrao je i u Škotskoj, Americi, Australiji. Od 24. studenoga, kada će navršiti 18. godinu i završava njegov juniorski staž, sudjelovat će samo na jačim amaterskim turnirima i nastaviti skupljati bodove.

– Na amaterskim turnirima teren je puno duži i zahtjevniji nego na juniorskim, ali već sam navikao na takve uvjete. Na turnirima na kojima sudjelujem često pobjeđujem u juniorskoj konkurenciji, a među seniorima ostvarujem plasman među pet do deset najboljih igrača. Rezultati i moj mali hendikep su mi najbolja pozivnica za jake turnire, već sada mi je otvoren izravan ulaz na sve amaterske turnire svijeta. Upravo čekamo uvrštenje na Orange Bowl u Miamiu, najjači svjetski juniorski turnir.

Adamu uvjete treniranja otežava udaljenost terena za golf budući da ih u Primorsko-goranskoj županiji uopće nema. U Hrvatskoj postoji samo nekoliko terena s 18 rupa, dva u okolici Zagreba i jedan novi u Istri, a mladi Krasićanin najčešće trenira na šest rupa u Motovunu. Član je tamošnjeg golf kluba, čiji je Ivankovich predsjednik.

– Najgore mi je kad počne škola jer nemam puno vremena odlaziti u Motovun. Odem samo jedan dan kad imam manje obaveza na nastavi, da uspijem trenirati barem tri sata, a jako dobar trening trebao bi trajati pet do šest sati. Na kondiciji radim u zimskim mjesecima, takve treninge bolje usklađujem sa školom, a sad ću krenuti u treći razred Medicinske škole.

Ivankovich vodi Adamu kompletnu logistiku, uz to što mu je trener, ali i praktički jedini financijer. Napominje da je sve teže usklađivati obaveze, i zbog sve gušćeg kalendara.

– Vremena je malo, distance su ogromne, o financijama da ne pričamo, a pomoći gotovo uopće nema. Uspijevamo pronaći samo pokojeg malog sponzora koji rješavaju samo kap u moru naših potreba. Nama bi probleme riješio sponzor od recimo 25 tisuća eura na godinu. Podrška nam treba sada, dok se Adam uspinje prema vrhu, a višegodišnji ulagači bi onda sudjelovali u raspodjeli eventualne dobiti jednog dana. Žao mi je što se Adama ne prepoznaje u Rijeci i Županiji. On ovdje nema ni uvjeta ni kluba, ali uvijek će ostati riječki sportaš.

Prva palica – iz šume

Hrvatski golf savez vrlo slabo pomaže svoje

igrača, a Adam je nezaobilazan član reprezentacije već nekoliko godina, svojedobno je postao najmlađi reprezentativac u povijesti.

– Savez nam je jedino pokrio sudjelovanje na svjetskom prvenstvu prošle godine u Adelaideu, ove godine očekuje nas nastup u Argentini. Za sve ostale turnire moramo se snalaziti sami.

Veliki korak u napretku Adamu bi značio boravak u nekom američkom kampu za mlade igrače. Prije nekoliko godina je četiri tjedna boravio u Hilton Head Island u Južnoj Karolini, sam ističe da mu je to puno pomoglo u podizanju razine igre.

– Sa mnom su radili profesionalni učitelji, a najvažnije je što sam svaki dan imao pristup terenu, pa se osjetio napredak. Nažalost, teško je tamo doći bez puno novaca, sve to košta, a nitko vam neće ponuditi stipendiju. Pogotovo u Americi ima jako puno igrača moje razine, da bi netko dobio poziv za kamp i nešto povoljniju cijenu, mora biti među najboljima u svijetu.

Dolazak riječkih golfera iz ondašnjeg kluba Adriatic na Krasicu prije osam godina zaslužan je da se Adam “zarazio” ovim sportom. Promatrao je za hrvatske prilike ipak rijetku aktivnost u blizini svoje kuće i poželio

Iako junior, Adam je već najbolji golfer u Hrvatskoj

Najjači psihički i fizički – Tiger Woods

pokušati.

– Nisam imao s čime igrati, nisam ni znao gdje nabaviti palicu za golf. Moj djed mi je pričao kako se nekad igralo s drvenim palicama i donio mi iz šume jednu takvu. S njom sam počeo nabijati lopticu i onda me zamijetio moj sadašnji trener koji je dolazio igrati na Krasicu te mi iz Trsta donio jednu palicu za ljevake. I danas imamo problema s tim “ljevorukim” palicama, moramo ih naručivati čak iz Amerike, gdje su dvostruko skuplje.

Jedan od najtežih sportova

Ivankovich se jako dobro sjeća prve lopte koju je Adam udario. Prvo što je primijetio je da je ljevak i da djedovom palicom-granom radi izvrstan udarac.

– Bilo je jasno kao dan da Adam ima izuzetan talent za golf, što je mene motiviralo da se uhvatim rada s njim. Kroz rad s Adamom i ja sam se profilirao kao trener, odlučio sam se tome ozbiljnije posvetiti, nakon svoje prosječne igračke karijere. Imam privilegiju kao Adamov asistent na turnirima iz “prvog reda” gledati izvedbe vrhunskih golfera i tu zapažam sitnice koje se na televiziji ne mogu vidjeti.

Budući da je većina terena napravljena za dešnjake, Adam kao ljevak ima više problema u prilagodbi. Mora udarati na suprotnu stranu, lopta mu drugačije leti, što mu sasvim sigurno kvari i konačan rezultat. No, svejedno izdvaja nekoliko svojih omiljenih terena.

– Najbolje sam se osjećao kad sam igrao na Blue Monsteru u Miami Beachu, sviđa mi se i Molinetto u Milanu, oni mi nekako najbolje leže. Golf je specifičan sport, ne igra se kao većina drugih sportova na propisanim dimenzijama i konfiguracijama terena nego je svaki teren drugačiji. Na svakom terenu treba znati, primjerice, odakle vjetar puše, dužine su uvijek drugačije, neki teren je više valovit, neki ravniji, neki ima više prepreka, vode. Zato se golf ubraja među najteže sportove, samim tim je i najplaćeniji i vrlo privlačan sponzorima. Izuzetno je korektan sport, tu nema zamki za protivnika, niskih udaraca, teži se nadigravanju. Nažalost, u Hrvatskoj se golf još uvijek najčešće doživljava kao elitistička vožnja autićima po livadi, kao nabijanje loptice koje može svatko izvesti. Vrhunski golf je nešto sasvim drugo, sport koji zahtijeva izuzetno puno rada i žrtve, i to po svim vremenskim uvjetima. ■■

Adamu uvjete treniranja otežava udaljenost terena za golf budući da ih u Primorsko-goranskoj županiji uopće nema. U Hrvatskoj postoji samo nekoliko terena s 18 rupa, dva u okolici Zagreba i jedan novi u Istri, a mladi Krasićanin najčešće trenira na šest rupa u Motovunu

Bazična oprema 500 eura

Golf se ubraja u skuplje sportove, kako za nekoga tko tek kreće u nabavu opreme, tako i za one koji se njime bave već dulje vrijeme. Adam objašnjava da je oprema zapravo minorna stavka u odnosu na druge troškove, čak i rekreativcima.

– Korektna bazična oprema može se naći za petstotinjak eura, a ako se radi po mjeri, jedna palica za vrhunske igrače doseže cijenu i do 700 dolara. Iznajmljivanje terena je posebna priča, primjerice jedna runda od 18 rupa na novootvorenom terenu u Savudriji košta 60 eura u tjednu, a 90 eura vikendom. U Zagrebu jedna runda košta 500 kuna.

Pomorstvo u krvi

Iako nije pomorac, profesor Stražičić pripremio je na tisuće pomoraca, koji su stasali iz riječkog Pomorskog fakulteta, na otiskivanje prema pučinama svijeta. I bez matrikule, za more je čvrsto vezan od rođenja.

- Iz moje rodne kuće vidi se pučina. Moje rodno selo je na vanjskoj strani otoka ispred kojeg nema ničeg, samo pučina do Italije. Dubrovačka gimnazija - pučina, otok Lokrum. Danas na Krimeji na osmom katu - Kvarner, otoci i pučina. Hoću reći da sam cijeli život imao sreću uživati u promatranju mora. Svakog ljeta kao gimnazijalac i student zamjenjivao sam svoga oca u ribarenju. Stric bi vukao mreže, a ja sam vozio. To je more meni u krvi, a pomorstvo je rezultat svega toga - objašnjava Stražičić.

More, pomorstvo i Rijeka kao sudbina

Predavanja ovog geografa pamte brojni studenti, pa i oni koji su nerado pohađali predavaonice i izvršavali svoje fakultetske obaveze. Profesor Stražičić ostao je upamćen kao dobar predavač, tolerantan učitelj i pravi gospodin

*Da nisam sveučilišni profesor,
bio bih vjerojatno ribar -
profesor Stražičić*

Napisala: Barbara ČALUŠIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Može li čovjek u svom životu imati više od jednog zavičaja? Ako je suditi prema riječima Nikole Stražičića, kojeg brojne generacije riječkih studenata pamte kao profesora geografije koji je o ljepotama mnogih svjetskih zavičaja učio buduće učitelje i pomorce, očito može. Profesor Stražičić za sebe će ponosno reći da je rođeni Mlječanin koji više od pola stoljeća živi u Rijeci, kojeg je kao svom drugom zavičaju posvetio cjelokupni svoj profesionalni život, napisavši paralelno uz rad na sveučilištu brojne radove posvećene povijesti i geografiji Primorja i kvarnerskih otoka. Grad i ovaj kraj za to su mu se odužili nagradama, a posljednju, nagradu za životno djelo dobio je od Primorsko-goranske županije.

Začudna životna priča

- U životu postoji, rekao bih, sudbina. Rođen sam na Mljetu, a završio gimnaziju u Dubrovniku. Onda je bio rat i bio sam u ratu i u logoru u Njemačkoj gdje sam navršio 21. godinu. Završio je rat, a ja sam nakon godine dana oporavka na mom rodnom otoku, otišao na studij u Zagreb, gdje sam diplomirao. I toga dana, nakon što sam diplomski polagao dva sata, cijelu moju struku, rekli su mi da se javim u fakultetsku kancelariju. Tamo mi pak kažu da se javim u Ministarstvo prosvjete. Došao sam sutra u ministarstvo gdje su me obavijestili da se profesor Nikola Stražičić u roku od tri dana mora javiti na Učiteljsku školu u Rijeci. I točka. Potpis - ministar. To je tada bilo normalno, svi smo bili poslani negdje diljem zemlje. Prekosutra stižem na riječki kolodvor, a u Rijeci sam poznavao jednog jedinog čovjeka, Milana Pećanića, koji je bio moj kolega na studiju i predavao je na riječkoj gimnaziji. Njemu sam se javio i on mi je pronašao sobu kod jedne obitelji kod koje sam se smjestio. Moj profesor akademik Roglić prije odlaska u Rijeku dao mi je jedno pismo da odnesem direktoru tadašnje Naučne biblioteke, a to je bio profesor Vinko Antić. On je bio moja prva veza u Rijeci za nekakvu aktivnost. On je bio taj koji me je uključio u kulturni život Rijeke - prisjeća se profesor Stražičić koji je tako s jednim poznavstvom i jednom preporukom započeo život u novom gradu koji će postati njegov drugi zavičaj.

Osnivač katedre za geografiju

Prvo radno mjesto bila mu je Učiteljska škola koja se tada nalazila u zgradi današnjeg Pomorskog fakulteta na kojem je profesor Stražičić 45 godina kasnije i završio svoju akademsku karijeru. Veza s pomorstvom započinje 1960. godine kad je postao profesor na Višoj pomorskoj školi na kojoj ostaje paralelno s radom na novoosnovanoj Pedagoškoj akademiji na kojoj je bio osnivač katedre za geografiju.

- Tamo sam ostao do 1977. godine i toliko

Osim šetnji Korzom, Trsatom i Kostrenom, danas mi zadovoljstvo pričinja rješavanje križaljki - umirovljeni profesor Nikola Stražičić

generacija je prošlo da i danas svakodnevno susrećem svoje studente. Nakon tih 15 godina ukinuta je Pedagoška akademija i osnovan Pedagoški fakultet na kojem, međutim, nije osnovan smjer geografije. I opet sudbina: istog časa dobivam ponudu da prijedem na Pomorski fakultet koji više nije Viša pomorska škola. Dvadeset godina, do 1997. godine predavao sam na Pomorskom fakultetu, a to je sve zajedno 45 godina rada sa studentima - ponosno ističe profesor Stražičić.

A predavanja ovog geografa pamte brojni studenti, pa i oni koji su nerado pohađali predavaonice i izvršavali svoje fakultetske obaveze. Profesor Stražičić ostao je upamćen kao dobar predavač, tolerantan učitelj i pravi gospodin. On, s druge strane, kaže da je svoj posao, koji je bio ujedno i njegov poziv, naprosto volio.

- Mladi ljudi su se s godinama promijenili, no moram reći da su moji studenti uvijek bili zainteresirani. Moja je predavaonica bila uvijek puna, a to je zadovoljstvo. Ja nisam nikog prozivao niti zapisivao. Bio sam izgleda dobar predavač i to se odražavalo na to da su studenti rado dolazili na moja predavanja - objašnjava umirovljeni profesor.

Istraživao i prapovijesne gradine

Zanimljivo je da je učiteljski poziv bio tek drugi izbor profesora Stražičića, koji je došavši kao student u Zagreb najprije upisao jedan pravi muški fakultet.

- Kad je završio rat ja sam došao kući i nisam bio sposoban ići tu godinu na fakultet, već sam ostao kući i bio ribar. Upisao sam fakultet 1946. godine i kako je to bilo poratno razdoblje u kojem se govorilo o in-

dustrijalizaciji, ja sam upisao elektrotehniku. To je bilo popularno i prvi semestar položio sam uspješno, ali sam vrlo brzo ustanovio da te brojke nisu meni u duši. Jedan dan sam došao na Filozofski fakultet, ušao u aulu i gledao sve te predmete na ploči. Odjedanput mi pride jedan momak i pita me što tu tražim. Ja mu odvratim da malo gledam predmete. On mi kaže: upiši povijest i geografiju, to ja studiram i to je perfektno! I upišem povijest i geografiju i ustanovim da je to doista moj afinitet. Želim reći da sam svjesno izabrao svoje zvanje, a ne slučajno. Danas to nije slučaj i u našu struku je ušao određen broj ljudi koji idu linijom manjeg otpora. Ja sam svoje zvanje volio, volio sam svoje đake, bili su mi simpatični. Danas učitelji svoje đake ne vole, oni im smetaju, a to đaci osjete i ne dolaze na predavanja. Uz časne izuzetke, danas je poštenih učitelja mnogo manje nego u moje vrijeme - smatra profesor Stražičić.

Još punih deset godina nakon što je završio svoju akademsku karijeru bio je aktivan pišući o Rijeci. Kako kaže, osim geografije, završio je i povijest i time se počeo baviti u svojim umirovljeničkim danima. Ponosno ističe da je u svojih pola stoljeća u Primorju obišao cijeli primorsko-goranski kraj, o čemu svjedoči i njegova doktorska disertacija na temu Cresa.

- U svojim šetnjama u okolici Rijeke obišao sam mnoge krajeve u kojima sam pronašao tragove prapovijesnih nastamba. Tih gomila kamenja sjećao sam se s mog rodnog otoka Mljeta. Počeo sam sistematično obilaziti te lokalitete i skupljao ulomke koje sam pronalazio. Tada sam napisao članak o prapovijesnim gradinama na području Rijeke kojih ima desetak. Onda sam prešao na gradine Bakra i Grobinščine i bilo mi je zadovoljstvo obilaziti te lokalitete i drago mi je da su danas neki arheolozi krenuli u istraživanje na

temelju njihovih radova, iako me nigdje nisu spomenuli. To je bilo moje zadovoljstvo, imao sam još planova, no onda me je zatekla bolest i prekinuo sam sa svim tim aktivnostima - govori profesor Stražičić.

I danas rado prošetam Korzom, Trsatom i Kostrenom. Priznaje da ide kasno spavati, a osim šetnji, zadovoljstvo mu pričinja rješavanje križaljki. Poseban dan je četvrtak kad se nađe na čakuli s kolegama na Pomorskom fakultetu.

Dva zavičaja

- Ja sam rođeni Mlječanin, ali danas sam Riječanin. Usudujem se reći da je Rijeka postala moj drugi zavičaj. Ovaj grad zavolio sam od početka jer da nisam, u ovih bih 57 godina pronašao neki način da iz njega izmigoljim. Veliko mi je zadovoljstvo i čast da je i ovaj grad, usudujem se reći, uočio moj rad i nagradio me. Najprije sam dobio godišnju nagradu za svoju doktorsku disertaciju na temelju Cresa. Nakon nekoliko godina s kolegama sam pisao knjigu o povijesti Rijeke za koju sam zajedno s njima opet nagrađen. Prije šest godina dobio sam godišnju nagradu Grada Rijeke, a sad i od moje Primorsko-goranske županije nagradu za životno djelo. To je nešto što je uistinu čast i ja se time ponosim. Kad već o tome govorimo, ostat ću Riječanin do kraja, ali i poslije kraja. Ja u svom srcu jednako nosim Mljet, ali Rijeka je moj zavičaj - zaključuje Mlječanin po rođenju, a Riječanin po životu, Nikola Stražičić.

Izgradnjom šest vidikovaca Općina Vinodolska i Grad Novi Vinodolski dobili su novi turistički proizvod i tako upotpunili svoju turističku ponudu, koja se sve više okreće aktivnom turizmu

Napisala: Mira KRAJNOVIĆ ZELJAK
Snimio: Petar FABIJAN

Ljepote Vinodolske doline i krmpotskog kraja, s neponovljivim vidicima na moršku pučinu, otoke, Učku i Kvarner, zelene obronke Kapele i Velebita ili pak na Vinodol s njegovim povijesnim gradićima, crkvama, gradinama i kulama, gledane s nadmorske visine od 300 do 800 metara, ponuđene su mnogobrojnim ljubiteljima prirode, zaljubljenicima u brdsko-planinsku vožnju, biciklistima, planinarima, pustolovima i, posebno, turistima, sa šest uređenih vidikovaca, nazvanih "Oči Vinodola". Projekt tematskih puteva - vidikovaca "Oči Vinodola" završen je početkom lip-

nja, i nakon uređenja, postavljanja turističke signalizacije i tiskanja promidžbenih materijala, vidikovci su svečano otvoreni za širu publiku.

Vidikovci se nalaze na cesti dužoj 64 kilometra, koja prolazi kroz šumska područja, proplanke i planinske livade, duboke zelene doline, a i sama je cesta vidikovac. Do svakog vidikovca može se doći iz više pravaca, a prilikom odabira lokacija odnosno izrade idejnog projekta vodilo se računa da su vidikovci atraktivni, posebnih pejzažnih vrijednosti, sa širokim vidicima, da daju ukupnu pejzažnu cjelinu cjelokupnog prostora, da su u blizini cestovnih komunikacija te da je do njih nes-

metan pristup vozilima. Vodilo se računa i o zaštiti prirodnog okoliša te su vidikovci napravljeni u kamenu i u skladu su s prirodnim ambijentom, a uz svaki od njih napravljeno je i parkiralište. Idejno rješenje izradio je dipl. inž. Vladimir Savić, pasionirani planinar i zaljubljenik u prirodu, a turističke zajednice Općine Vinodolske i Grada Novog Vinodolskog naručitelji su toga atraktivnog projekta.

Vidikovac Mahavica

Vidikovci Mahavica, Pridva i Slipica su na području Općine Vinodolske, a Gradina, Sviba i Kuk na području Grada Novi Vinodolski. Na potezu od predjela Razromir iznad Drivenika i Triblja, preko Planine, Batera, Luke

Cesta vidikovaca - Oči Vinodola

Panoramski pogled s vidikovca Kuk u Krmpotama

Krmpotske do Krmpota, povezani su cestama, koje su i same vidikovci, jer prolaze kroz gotovo netaknutu prirodu, prepunu divljih ruža, kadulje i ostalog mediteranskog te planinskog cvijeća i bilja. Osim kristalno čistog zraka, neponovljivih vidika na more i zeleni Vinodol, putnika namjernika oduševljavaju i mirisi kadulje te ostalog planinskog i mediteranskog bilja. Gotovo sve ceste su asfaltirane, osim desetak kilometara bijele ceste koja polazi kroz grišku i bibrirsku šumu. Vidikovci su dobili imena po obližnjim predjelima i vrhovima.

Vidikovac Mahavica je na 781 metru nadmorske visine, a smješten je na uskoj asfal-

Cesta vidikovaca - upotpunjena turistička ponuda

tiranoj cesti Antovo - Plase, koja se uzdiže uz veličanstvene kamene gromade i strme obronke Kozaka. Pri vožnji po toj uskoj i zahtjevnoj cesti, usječenoj u kamen, gdje se samo na malo proširenim ugibalištima mogu mimoići dva automobila, raste adrenalin i budi u nama avanturizam. A kada se dođe do vidikovca, veličanstven pogled puca na sve strane, na sjeveru se uzdiže kameni stožasti vrh Medvidaka, zapadno zelene planinske livade Razromira, prošarane bijelim kamenom, na jugozapadu je masiv Učke, Kvarnerski zaljev, otoci Krk, Cres, Rab, Pag... te planinski masiv Velebita. A kao na dlanu je Vinodolska dolina, Tribalj i Tribaljsko jezero, malo je zapadnije Drivenik sa svojim starim

Vidikovac Gradina

frankopanskim kaštelom. Kada se pogleda jugoistočno, pogled preko Planine i Vinodolske doline seže sve do Novog Vinodolskog te Selca.

Iz ptičje perspektive

Na 573 metra nad morem je vidikovac Pridva, koji je dobio ime po istoimenom vrhu, a smješten je na cesti Antovo - Lič. Osim što pogled puca na more i otoke, Kvarner, Učku, Velebit i obronke Kapele, s Pridve, iz ptičje perspektive, dobro se vide gradići i malena mjesta u Vinodolskoj dolini te Tribaljsko jezero, koje dominira krajolikom.

Iznad Bribira, na 446 metara nad morem je vidikovac Slipica, bivši vidikovac "Tito", s kojeg su Bribir i Vinodolska dolina u prvom planu, a pogled seže na sve strane - vidi se Velebitski kanal, Velebit, kvarnersko otočje, Učka, Novi Vinodolski i Grižane. Taj se vidikovac nalazi na petom kilometru ceste Bribir - Lukovo - Lič. Smješten je na strmoj kamenoj litici i uklopljen je u prirodno okruženje. Na svakom vidikovcu su napravljene i kamene klupe, na svakom je ploča s tekstovima o vidikovcu, prirodnom ambijentu i karakteristikama toga predjela, pa je tako i na vidikovcu Slipica.

Sa Slipice se cestom kroz šumski predio na Lukovu i Ravnom dolazi do Planinarskog doma "Vağabundina koliba", u kojem se nude gastronomski specijaliteti spravljani od bilja koje raste u obližnjim šumama. Tu su i Lovački dom "Vepar" i restoran "Vera", koji također nude svoje specijalitete.

Vidikovci iznad Novoga

Tri su vidikovca na području Grada Novog Vinodolskog, Gradina iznad Ledenica, Sviba na planinskom dijelu i Kuk u Krmpotama.

Vidikovac Gradina je na 379 metara nad morem, smješten je na cesti Novi Vinodolski - Ledenice, odmah iznad starog frankopanskog gradića Ledenica s prekrasnim pogledom na Ledeničko polje, Novi Vinodolski, Klenovicu, Velebit i kvarnersko otočje... Vidikovac se nalazi u blizini Ledeničke gradine, neprocjenjivo vrijednog spomenika kulturne baštine iz doba Frankopana. Do njega vodi novouređena asfaltirana cesta, a do samog vidikovca ide se pješice uzbrdo. U modernim Ledenicama nezaobilazna je konoba "Barba

Novi Vinodolski iz ptičje perspektive

Frane", u kojoj se nude autohtona jela toga kraja.

Jedan od najljepših vidikovaca, Sviba nalazi se na 753 metra nadmorske visine. Do njega se stiže skrenuvši desno s ceste Novi Vinodolski - Breze s planinskih livada Pletenog i cesta koja vodi do njega prolazi kroz prekrasne predjele s vidicima na planinsko zaleđe, zaobalna mjesta, Kvarner, Velebit... Naziv je dobio po obližnjem vrhu Sviba, a smješten je podno travnatih obronaka Male i Velike Svibe. Nalazi se na dodirnom području mediteranske i kontinentalne klime, u vegetacijskoj zoni šuma hrasta medunca i crnoga graba, a u pozadini je crni bor. S vidikovca pogled puca na mala krška polja, primorske pašnjake i zelene doline, a cesta dalje vodi do Krmpotske Luke, uz Lovački dom "Zvonko", gdje se putnik namjernik može okrijepiti lovačkim specijalitetima.

Cesta dalje vodi kroz Krmpote na vidikovac Kuk, koji je smješten iznad Klenovice na nadmorskoj visini od 301 metra. Pogled se pruža na cijelu novljansku rivijeru - Smokvicu, Klenovicu, Povile, Novi Vinodolski, na Vinodolsku dolinu i dalje na Kvarner, Učku, a prema jugu na Senj.

Svi vidikovci su uredno obilježeni

S tog vidikovca cesta se spušta na Jadransku magistralu iznad Klenovice, starog ribarskog i, sve više, turističkog mjesta, u kojemu se u konobama i restoranima može uživati u ribljim specijalitetima.

Neotkriveni biseri

Vidikovci će promovirati zeleno vinodolsko i novljansko zaleđe, neotkriveni biser ovog dijela Primorsko-goranske županije, koje osim prekrasnog užitka u vidicima, nudi i lijep doživljaj netaknute prirode, ali i bogatu gastronomsku ponudu.

Izgradnjom šest vidikovaca Općina Vinodolska i Grad Novi Vinodolski dobili su novi turistički proizvod i upotpunili svoju turističku ponudu, koja se sve više okreće aktivnom turizmu. Cjelokupan projekt vrijedan je 1,5 milijuna kuna, a u njegovoj realizaciji sudjelovali su Primorsko-goranska županija s 500 tisuća kuna, Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Hrvatska turistička zajednica, Turistička zajednica Primorsko-goranske županije, Grad Novi Vinodolski, Općina Vinodolska, Turistička zajednica Grada Novi Vinodolski i Turistička zajednica Općine Vinodolske, a u realizaciji su pomogli Hrvatske šume i Vodovod Žrnovnica. ■■

Pogled s vidikovca Sviba - sa 753 metra nadmorske visine

Vidikovci će promovirati zeleno vinodolsko i novljansko zaleđe, neotkriveni biser ovog dijela Primorsko-goranske županije, koje osim prekrasnog užitka u vidicima, nudi i lijep doživljaj netaknute prirode, ali i bogatu gastronomsku ponudu

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Zdravko KLEVA i Arhiva ZIP

Malo je hrvatskih otoka koji se mogu pohvaliti golemom prirodnom šternom kakvu ima najveći jadranski otok Cres. Tim Božjim darom, a i kaznom prema legendi, misli nam se pozabave ljeti, kada zborovi cvrčaka u krošnjama mirisne cnogorice obznanjuju i njima teško podnošljivu vrućinu. Neutaživu žeđ zemlji i živim bićima tada valja gasiti vodom.

I za razliku od mnogih drugih otočnih bisera u nas, gdje se ta potreba ljeti, zbog oskudice, skromno može zadovoljiti, na Cresu i Lošinju, zahvaljujući Vranskom jezeru, ona nikad nije predmetom zabrinutosti. Čak ni u mjesecima kada se broj potrošača (turista i domaćih gostiju) na Cresu i Lošinju popne na 45.000 i kada se dnevno potroši u prosjeku od 1.300.000 do 1.500.000 prostornih metara vode. Izračunato je da bi se iz jezera moglo crpsti u kontinuiranoj eksploataciji čak oko 250 litara u sekundi a da ne dođe do opasnosti prodora mora u jezero.

Stanovnici Cresa su svoju golemu oazu s 226 milijuna kubičnih metara vode smještenu u središnjem dijelu otoka oduvijek zvali Jezero. Ime Vransko dobilo je prema istoimenom mjestu u blizini. Vodom su iz jezera ovdašnji otočani, tradicionalno ovčari, svojedobno napajali stoku dovodeći je do jezera. U njemu su lovili štuke, linjake i šarane, ribu koje i danas ima. Za sve ostale potrebe jezersku su vodu uzimali i prenosili u zemljanim loncima i drvenim bačvicama - "batalungama".

Orlec prvi dobio vodu

O tome kako cjevovodom iz jezera dovesti vodu u otočna naselja razmišljala je još austrijska uprava. Taj je naum htjela ostvariti i talijanska vlast. No tek sredinom prošlog stoljeća ideja je oživotvorena izgradnjom trinaest kilometara dugačkog sjevernog kraka vodovoda.

Izgradnja je započela 1946. godine, a 1952. mjesto Orlec prvo dobiva vodu cjevovodom, da bi 29. studenoga 1953. godine voda iz Vranskog jezera potekla u gradu Cresu, te je taj datum i službeno upisan kao početak rada vodovoda. Jezero je od tada pod zaštitom, pristup mu je zabranjen kako bi se njegova

Majka Lina i Aleks Flego, dio obitelji trajno posvećene Jezeru

čista voda zaštitila i isključivo koristila kao izvor pitke vode za otoke cresko-lošinjskog arhipelaga - tumači Aleks Flego, djelatnik vodocrpilišta Vrana.

- Struje s kopna 1953. godine nije bilo - objašnjava Flego - pa je prva instalirana pumpa na jezeru bila pokretana strojem, odnosno dizelskim agregatom snage 100 KW. Ogroman stroj talijanskog je podrijetla iz tvornice Franco Tossi. Takvi dizelski strojevi bili su ugrađivani za pokretanje talijanskih i njemačkih podmornica Trećeg Reicha. Kada je došla struja - nastavlja Flego - stanica je još jedno vrijeme služila kao rezervoar. Zadnji put je pokrenuta 1991. uoči Domovinskog rata kada su je isprobali. Danas više ne bi mogla poslužiti u svrhu za koju je postavljena jer su uz jezero postavljene druge pumpe ali - napominje Flego - mogla bi biti muzejski eksponat.

U prostoru stanice u funkciji su tek uređaji za praćenje kakvoće zraka. Ta zadaća, koju djelatnici na vodocrpilištu Vrana također svakodnevno obavljaju, datira od vremena puštanja u rad termoelektrane Plomin II čija se emisija iz dimnjaka ovdje ne osjeća. Voda u jezeru je besprijeekorno čista. Zahvaljujući otočanima, Aleksu i još sedmorici djelatnika "Vodovoda i čistoće Cres-Lošinj" koji u smjenama neprestano bdiju nad jezerom, njime i njegovim okolišem gospodari se na održiv način. Jamstvo je to da će još dugo u njemu vode za piće biti.

Jezero staro 2 milijuna godina

Vransko jezero dugačko je oko 5,5 km, široko do 1,5 km, a površina mu iznosi 5,5 km². Prirodni je ono fenomen koji leži u zoni

Kapacitet čak 250 litara u sekundi - voda iz jezera izravno, bez filtera odlazi u vodovodnu mrežu dugu 180 kilometara

Crpna stanica

Stari dizelski stroj Tossi

trošnih vapnenačkih dolomita. Jezero je kriptodepresija, kojemu je srednji vodostaj oko 13 m iznad razine mora, a najdublji dio dna leži oko 61,5 m ispod morske razine. Do njegove obale danas smiju samo iz Vodocrpilišta Vrana, koje je u sklopu Komunalnog društva "Vodovod i čistoća Cres". Oni o jezeru, starom 2 milijuna godina, znaju gotovo sve. Aleks Flego i njegova dva brata Ivan i Edvard odrasli su uz njega te nastavili i profesionalno biti uz jezero vezani. O prirodnom fenomenu, čija voda potječe od atmosferskih oborina, Aleks nam otkiva još pojedinosti.

Naime, pet godina razina jezera raste, potom drugih četiri ili pet pada. Starost vode u njemu je 40 godina, odnosno, toliko je potrebno da bi se njegovih 226 milijuna kubičnih metara vode potpuno obnovilo. Vodom iz jezera vodovodnim cijevima pokriveno je 96 posto područja otoka Cresa i Lošinja. Jedino je područje Tramontane na Cresu ostalo nepokriveno. Tamošnja naselja Porozina, Filozići, Dragozetići, Beli, Sv. Petar, Predošćica, Vodice, Merag, Podol, Vidovići, Verin i Zבודarski koja nisu spojena na vodoopskrbni sustav Cres-Lošinj, po pozivu se opskrbljuju pitkom vodom iz autocisterne. Godine 1960. pušten je u promet vodovod za Lošinj. Lubenice su, prisjeća se naš sugovornik, posljednje, 2001. godine dobile vodu. Na Susku, napominje nam, izgrađen je sustav hidrantske mreže s vodospremom i crpnom stanicom za prihvatanje vode s vodonosca kojim se voda dostavlja do otoka Ilovika, Unija i Srakana. Što se otoka Ilovika tiče, upravo je u izvedbi prijedlog projekta za izgradnju 8.300 m kopnenog i 1.250 metara podmorskog cjevovoda kojim bi se dovela voda na taj otok. Sličnim bi se pothvatom opskrblili vodom u budućnosti Unije i Srakane. ■■

Vransko jezero dugačko je oko 5,5 km, široko do 1,5 km, a površina mu iznosi 5,5 četvornih kilometara

Jezero Vrana

milijuni kubika vode u kršu

Stanovnici Cresa su svoju golemu oazu s 226 milijuna kubičnih metara vode smještenu u središnjem dijelu otoka oduvijek zvali Jezero. Osmero djelatnika "Vodovoda i čistoće Cres-Lošinj" u smjenama neprestano bdiju nad jezerom, a voda je besprijeckorno čista

Piše: Dragan OGURLIĆ
Snimio: Goran NOVOTNY

Vjerojatno je za ljude izvan Raba, premda ima i Rabljana koji još ne znaju za njegovu likovnu strast, pojava knjige, točnije likovne monografije, pod naslovom "Rabu s ljubavlju" dugogodišnjeg novinara Hrvatskog radija - Radio Rijeke, Ivica Hodaka, bila svojevrsno iznenađenje. Iznenađenje ponajviše zato što je možda logičnije bilo očekivati ukoričeni otisak njegovog žurnalističkog opusa, svojevrsnu dokumentiranu medijsku retrospekciju Raba probranu iz 40 i kusur godina punjene novinarske riznice, a eto, dogodila se tematski interesantna likovna priča s autorskim potpisom jednog novinara-urednika.

1 / ŠIROJ JAVNOSTI PUNO STE POZNATIJI PO GLASU S RADIO VALOVA, A ONDA "ODJEDNOM" MONOGRAFIJA CRTEŽA, PORTRETA I SLIKA?

- To je istina, dobar me dio slušateljstva Hrvatskog radija, a naročito Radio Rijeke, prepoznaje isključivo po glasu kojim sam u proteklih 4 desetljeća na stotine i stotine puta u svojim izvješćima davao do znanja da se javljam s "najljepšeg jadranskog otoka", no slikarstvo, odnosno crtački talent, možda je i najpostojaniji dio moje osobnosti koji me prati od ranog djetinjstva, a eto, da nije bilo poraća, neimaštine i tužne slavonske priče vezane uz oca koji je svoje kosti ostavio negdje na putu za Bleiburg, gotovo bih sigurno bio primljen u Školu za primijenjenu umjetnost u Zagrebu. Naime, nakon uvida u moje crteže i početnih peripetija zbog udaljenosti i prioriternih upisa, sve je već bilo riješeno, no tražila se samo još jedna sitnica - pismena potvrda da sam dijete palog borca i tu je bio kraj snovima, a eto, ponavljam, da je bilo neko drugo vrijeme, vjerojatno bi i moja profesionalna stremljenja danas bila realizirana kroz likovnost.

Ovako život je krenuo drugim, ispostavilo se, novinarskim smjerom, ali crtanje i slikanje, uz glazbu i pjevanje, uvijek su ostali neodvojivim dijelom mojeg života.

2 / NA RAB, DALEKE 1962., IPAK NISTE DOŠLI U SVOJSTVU NOVINARA!?

- Ne, kao stipendist tadašnje Narodne banke, Centrale u Zagrebu, došao sam u njihovu filijalu na Rabu odraditi radnu obvezu. Međutim, na odsluženju vojnog roka nastavio sam se baviti slikanjem pa su se ubrzo zidovi karaule "Đepište" na tadašnjoj Jugoslavenko-albanskoj granici popunili mojim crtežima koje je prilikom jednog obilaska vidio izvjesni pukovnik iz Beograda i zamolio me (ja sam to doživio kao naredbu) da ubuduće listu "Graničar", koji je izlazio u Beogradu, šaljem kako pisane, tako i likovne priloge, i tada je, ustvari, započela moja novinarska karijera.

Vrativši se na Rab 1965. za mene je doznao Rabljanin, tada sportski novinar Radio Rijeke,

Novo porinuće Ivice Hodaka

Dugogodišnji novinar Hrvatskog radija - Radio Rijeke autor je neobične likovne priče. Crtački talent je oduvijek nosio u sebi, a sada je gotovo 300 portreta, koje je kroz dugo vremensko razdoblje nacrtao na kojekakvim papirima, salvetama, konobarskim blokovima, na jednom mjestu okupila njegova knjiga "Rabu s ljubavlju"

Srećko Ružić koji me je zamolio da ga kao dopisnik s Raba zamijenim na valovima Radio Rijeke i eto, to je potrajalo desetljećima i još uvijek traje, makar sam u međuvremenu otišao u mirovinu.

3 / SIMBIOZA NOVINARSTVA I SLIKARSTVA U VAŠEM SLUČAJU?

- Meni se dolaskom na Rab moglo dogoditi da profesionalno "zalutam" u glazbeno-pjevačke vode, ili da postanem slikar-portretist ili tako nešto, jer i novinarstvo mi je tih godina bilo tek hobi koji se, igrom slučaja, kasnije pretvorio u profesiju.

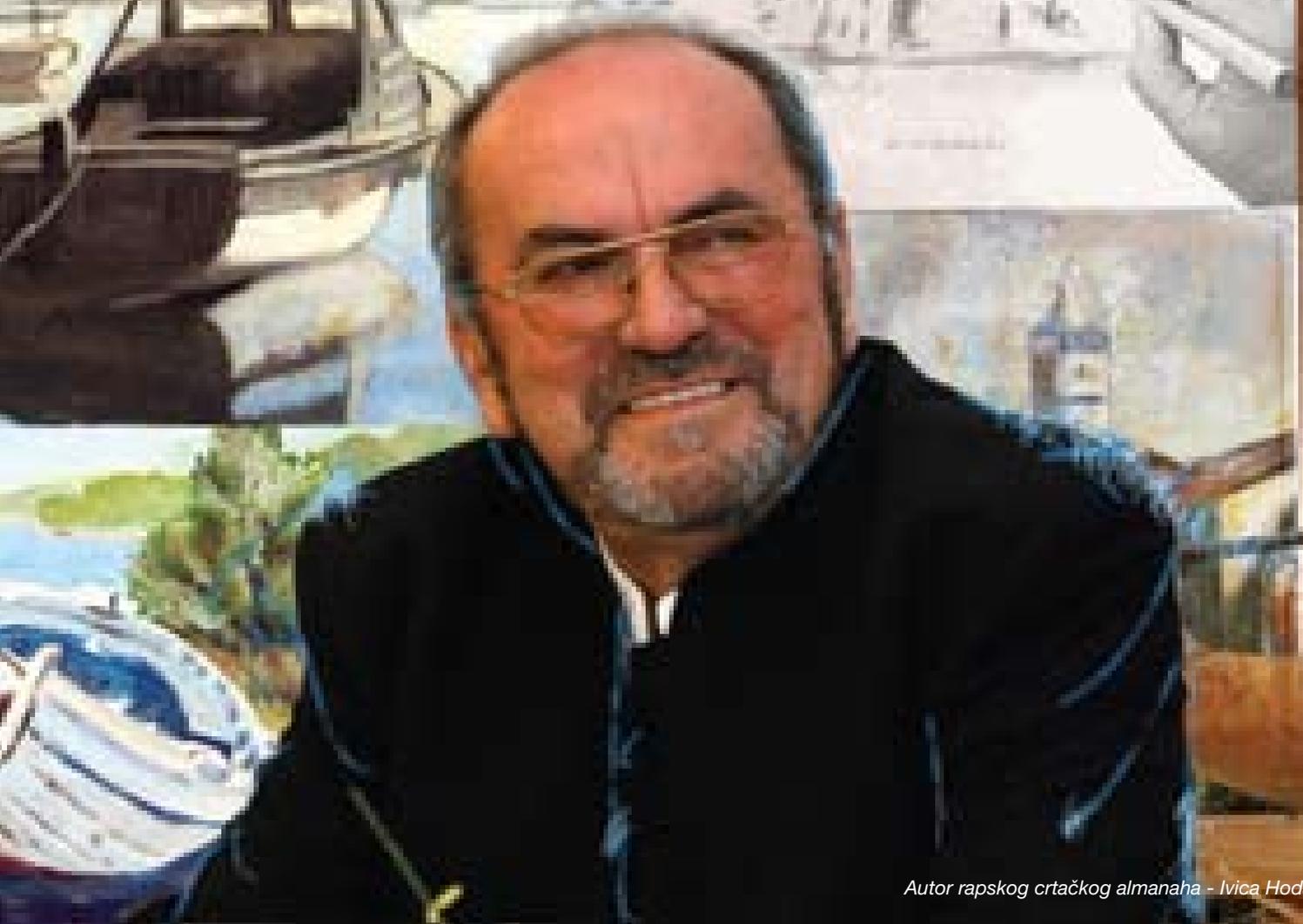
Međutim, ja sam uvijek slikao, ili točnije crtao, i kada sam pratio na stotine i stotine sjednica, nekada Izvršnog vijeća, Komiteta SK, konferencija SSRN, a nakon devedesete poglavarstava, općinskih i gradskih vijeća, da ne nabrajam dalje. Na tim sam nerijetko dosadnim skupovima kratko vrijeme do neke "pa-

metnije" točke dnevnog reda - crtajući portrete, krokije, karikature prisutnih političara, uzvanika. Na stotine sam ih odmah darovao, ali bar ih je jednako toliko završilo i u mojoj bogatoj arhivi i, eto, njih gotovo 300, koje sam kroz dugi vremenski period nacrtao na kojekakvim papirima, salvetama, konobarskim blokovima, na jednom je mjestu okupila knjiga "Rabu s ljubavlju". Može se reći da je ona, zahvaljujući dijelom i mojoj novinarskoj sveprisutnosti, postala i svojevrsni rapski crtački almanah, podsjetnik na proteklo vrijeme kroz ljude i fizionomije koje su ga obilježile, na otoku ali i šire.

IVICA HODAK

Krsto i ljubav

Autor rapskog crtačkog almanaha - Ivica Hodak

4 / OSIM CRTEŽA, RAĐENIH U RAZLIČITIM TEHNIKAMA - OLOVKOM, PASTELOM, LAVIRANIM TUŠEM... TU JE I 12 VAŠIH ODABRANIH PLATNA U TEHNICI ULJA. IMAJUĆI U VIDU RAZNORODNOST TEHNIKA - GDJE STE SVE I NA KOJI NAČIN UČILI?

- Knjiga je podijeljena na dva poglavlja: "Papir" i "Platno", jer smo crno-bijeloj crtačkoj priči htjeli suprotstaviti i moj opus odabranih ulja na platnu. Po meni, u životu treba znati pošteno "krasti". Kao siromašni klinac u Slavoniji nisam mogao, primjerice, nabaviti

gitaru, ali sam je u pauzi sviranja uzimao od prijatelja iz boljestojećih obitelji i po sluhu učio i naučio koliko meni treba. Taj sluh su mi, valjda genima, dali roditelji, pa tako već desetljećima pjevam i u rapskim klapama, u ovom trenutku u klapi "Eufemija".

Svoje pak slikarsko pregnuće ponajviše dugujem mom velikom prijatelju i "mentoru", slikarskom pedagogu Marijanu Dragozetu od kojeg sam se, pošteno "uzimajući", učio vještini rada u različitim tehnikama. On me je uvijek nesebično darivao novim spoznajama motivirajući me za daljnje napredovanje u slikarstvu.

5 / KADA STE SE PRVI PUT OKUŠALI U ZAHTJEVNOJ TEHNICI ULJA NA PLATNU?

- Zanimljivo je da je tadašnji svećenik u župi Banjol, Petar Zahija, došavši blagosloviti 1966. stan tada mladog bračnog para Hodak, ugledao upravo moje slike u raznobojnom tušu kojima sam u vojsci ilustrirao poznato Titovo putovanje brodom "Galeb", i poželio da mu upravo ja na dotrajalu župnu zastavu naslikam Majku Božju i sv. Luciju, tako sam se na nagovor svećenika prvi put okušao u tehnici ulja na platnu, najprije za župu Banjol, a kasnije i župu Mundanije. ■■

Grad Rijeka

Korzo 16, 51000 Rijeka
T: ++385 51 209 333
F: ++385 51 209 520
protokol@rijeka.hr • www.rijeka.hr
Gradonačelnik: mr. sc. Vojko Obersnel
Predsjednica vijeća:
Dorothea Pešić-Bukovac

Grad Bakar

51222 Bakar, Primorje 39
T: ++385 51 761 119
F: ++385 51 761 137
gradonačelnik@bakar.hr • www.bakar.hr
Gradonačelnik: Tomislav Klarić
Predsjednik vijeća: Milan Rončević

Grad Cres

51557 Cres, Creskog statuta 15
T: ++385 51 661 950 / 661 954
F: ++385 51 571 331
grad@cres.hr • www.cres.hr
Gradonačelnik: Kristijan Jurjako
Predsjednik vijeća: Marčelo Damijanjević

Grad Crikvenica

51260 Crikvenica,
Kralja Tomislava 85
T: ++385 51 455 400
F: ++385 51 242 009
info@crikvenica.hr
www.crikvenica.hr
Gradonačelnik: Damir Rukavina
Predsjednik vijeća:
prof. dr. sc. Dragan Magaš

Grad Čabar

51306 Čabar,
Narodnog oslobođenja 2
T: ++385 51 821 042 / 821 008
F: ++385 51 821 137
info@cabar.hr • www.cabar.hr
Gradonačelnik: Željko Erent
Predsjednik vijeća: Zdravko Tomac

Grad Delnice

51300 Delnice,
Trg 138. brigade HV 4
T: ++385 51 812 055
F: ++385 51 812 037
grad-delnice@ri.t-com.hr
www.delnice.hr
Gradonačelnik: Marijan Pleše
Predsjednik vijeća: Alen Janjušević

Grad Kastav

51215 Kastav,
Zakona kastaftsega 3
T: ++385 51 691 452
F: ++385 51 691 454
grad-kastav@ri.t-com.hr • www.kastav.hr
Gradonačelnik: Ivica Lukanović
Predsjednik vijeća: Dalibor Čiković

Grad Kraljevica

51262 Kraljevica,
Frankopanska 1A
T: ++385 51 282 450
F: ++385 51 281 419
gradska-uprava@kraljevica.hr
www.kraljevica.hr
Gradonačelnik: Josip Turina
Predsjednik vijeća: Alen Vidović

Grad Krk

51500 Krk,
Trg Josipa bana Jelačića 2
T: ++385 51 221 415 / 221 115
F: ++385 51 221 126
grad-krk@ri.t-com.hr
www.grad-krk.hr
Gradonačelnik: Dario Vasilčić
Predsjednik vijeća: Josip Staničić

Grad Mali Lošinj

51550 Mali Lošinj,
Riva lošinjskih kapetana 7
T: ++385 51 231 056
F: ++385 51 232 307
gradonačelnik@mali-losinj.hr
tajnik@mali-losinj.hr • www.mali-losinj.hr
Gradonačelnik: Gari Cappelli
Predsjednik vijeća: Anto Nedić

Grad Novi Vinodolski

51250 Novi Vinodolski,
Trg Vinodolskog zakona 1
T: ++385 51 245 045
F: ++385 51 244 409
gradonačelnik@novi-vinodolski.hr
www.novi-vinodolski.hr
Gradonačelnik: Oleg Butković
Predsjednik vijeća: Neven Pavelić

Grad Opatija

51410 Opatija, Maršala Tita 3
T: ++385 51 701 322
F: ++385 51 701 316
grad.opatija@opatija.hr • www.opatija.hr
Gradonačelnik: Ivo Dujmić
Predsjednik vijeća: O'Brien Sclaunich

Grad Rab

51280 Rab,
Trg Municipium Arba 2
T: ++385 51 777 460
F: ++385 51 724 777
info@rab.hr • www.rab.hr
Gradonačelnik: Zdenko Antešić
Predsjednik vijeća: Berislav Dumić

Grad Vrbovsko

51326 Vrbovsko,
Goranska ulica 1
T: ++385 51 875 115 / 875 228
F: ++385 51 875 008
gradsko.poglavarstvo.vrbovsko@ri.t-com.hr
Gradonačelnik: Željko Mirković
Predsjednik vijeća: Dražen Mufić

Općina Baška

51523 Baška, Palada 88
T: ++385 51 750 550
F: ++385 51 750 560
opcina-baska@ri.t-com.hr
www.baska.hr
Općinski načelnik: Toni Juranić
Predsjednik vijeća: dr. Ivan Juranić

Općina Brod Moravice

51312 Brod Moravice,
Stjepana Radića 1
T: ++385 51 817 180 / 817 355
F: ++385 51 817 002
opcina.brod.moravice1@ri.t-com.hr
www.brodmoravice.hr
Općinski načelnik: Dragutin Crnković
Predsjednik vijeća: Branimir Svetličić

Općina Čavle

51219 Čavle, Čavle 206
T: ++385 51 208 310
F: ++385 51 208 311
opcina-cavle@ri.t-com.hr • www.cavle.hr
Općinski načelnik: Željko Lambaša
Predsjednik vijeća: Josip Čargonja

Općina Dobrinj

51514 Dobrinj, Dobrinj 103
T: ++385 51 848 344
F: ++385 51 848 141
opcina-dobrinj@ri.t-com.hr
www.dobrinj.com
Općinski načelnik: Neven Komadina
Predsjednik vijeća: Alen Šamanić

Općina Fužine

51322 Fužine,
Dr.Franje Račkog 19
T: ++385 51 829 500 / 829 503
F: ++385 51 835 768
opcina-fuzine@ri.t-com.hr
www.fuzine.hr
Općinski načelnik: Marinko Kauzlarić
Predsjednik vijeća: Đuro Radošević

Općina Jelenje

51218 Dražice,
Dražičkih boraca 64
T: ++385 51 208 080
F: ++385 51 208 090
opcina-jelenje@ri.t-com.hr
www.jelenje.hr
Općinski načelnik: Branko Juretić
Predsjednik vijeća: Damir Maršanić

Općina Klana

51217 Klana, Klana 33
T: ++385 51 808 205
F: ++385 51 808 708
opcina@globalnet.hr • www.klana.hr
Općinski načelnik: Matija Laginja
Predsjednik vijeća: Dorijan Valentić

Općina Kostrena

51221 Kostrena,
Sv. Lucija 38
T: ++385 51 209 000
F: ++385 51 289 400
opcina-kostrena@ri.t-com.hr
www.kostrena.hr
Općinski načelnik: Miroslav Uljan
Predsjednica vijeća: Anika Lörcin

Općina Lokve

51316 Lokve,
Šetalšte Golubinjak 6
T: ++385 51 831 336 / 831 255
F: ++385 51 508 077
opcina.lokve@ri.t-com.hr • www.lokve.hr
Općinski načelnik: Anton Mihelčić
Predsjednik vijeća: Boris Jajaš

Općina Lopar

51281 Lopar, Lopar BB
T: ++385 51 775 593
F: ++385 51 775 597
tajnik@opcina.lopar.hr
www.opcina-lopar.hr
Općinski načelnik: Alen Andrešić
Predsjednik vijeća: Damir Paparić

Općina Lovran

51415 Lovran,
Šetalšte maršala Tita 41
T: ++385 51 291 045
F: ++385 51 294 862
info@opcinalovran.hr
www.opcinalovran.hr
Općinski načelnik: Emil Gržin
Predsjednica vijeća: Đurđica Tancabel

Općina Malinska-Dubašnica

51511 Malinska,
Lina Bolmarčića 22
T: ++385 51 750 500
F: ++385 51 859 322
info@malinska.hr • www.malinska.hr
Općinski načelnik: Anton Spicijarić
Predsjednik vijeća: Josip Sormilić

Općina Matulji

51211 Matulji,
Trg Maršala Tita 11
T: ++385 51 274 114
F: ++385 51 274 114
info@matulji.hr • www.matulji.hr
Općinski načelnik: Mario Čiković
Predsjednik vijeća: Željko Grbac

Općina Mošćenička Draga

51417 Mošćenička Draga,
Trg slobode 7
T: ++385 51 737 536 / 737 621
F: ++385 51 737 210
mosc-draga-opcina@ri.t-com.hr
Općinski načelnik: Ratko Salamon
Predsjednik vijeća: Nedeljko Dražul

Općina Mrkopalj

51315 Mrkopalj, Stari kraj 3
T: ++385 51 833 131
F: ++385 51 833 101
opcina-mrkopalj@ri.t-com.hr
www.mrkopalj.hr
Općinski načelnik: Ivica Padavić
Predsjednik vijeća: Mario Blašković

Općina Omišalj

51513 Omišalj, Prikešte 11
T: ++385 51 661 970
F: ++385 51 661 980
opcina@omisalj.hr • www.omisalj.hr
Općinski načelnik: Tomo Sparožić
Predsjednik vijeća: Nikola Dapčić

Općina Punat

51521 Punat, Novi put 2
T: ++385 51 854 140
F: ++385 51 854 840
opcina-punat@ri.t-com.hr
www.opcina.punat.hr
Općinski načelnik: Mladen Juranić
Predsjednik vijeća: Marijan Kereži

Općina Ravna Gora

51314 Ravna Gora,
Ivana Gorana Kovačića 177
T: ++385 51 829 450
F: ++385 51 829 460
opcina-ravna-gora@ri.t-com.hr
www.ravnagora.hr
Općinski načelnik: Anđelko Florijan
Predsjednica vijeća: Jasna Škorić

Općina Skrad

51311 Skrad,
J. Blaževića Blaža 8
T: ++385 51 810 680 / 810 620
F: ++385 51 810 680
opcina.skrad@ri.t-com.hr • www.skrad.hr
Općinski načelnik: Damir Grgurić
Predsjednik vijeća: Ivan Crnković

Općina Vinodolska

51253 Bribir, Bribir 34
T: ++385 51 248 006
F: ++385 51 248 007
pravna@vinodol.hr
Općinski načelnik: Ivica Crnić
Predsjednica vijeća: Olga Antončić Dukić

Općina Viškovo

51216 Viškovo, Vozišće 3
T: ++385 51 503 770 / 503 772
F: ++385 51 257 521
nacelnik@opcina-viskovo.hr
www.opcina-viskovo.com
Općinski načelnik: Goran Petrc
Predsjednik vijeća: Igor Rubeša

Općina Vrbnik

51516 Vrbnik, Trg Škujica 7
T: ++385 51 857 099 / 857 310
F: ++385 51 857 099
opcina-vrbnik@ri.t-com.hr
www.opcina-vrbnik.hr
Općinska načelnica:
Marija Dujmović-Pavan
Predsjednik vijeća: Slavko Zahija

● gradovi

● općine

OPĆI PODACI

Ukupno stanovništvo.....	305.505
Najviše stanovnika	
Grad Rijeka.....	144.043
Najmanje stanovnika	
Općina Brod Moravice	985
Gradova	14
Općina	22
Naselja.....	510

STRUKTURA PRIHODA PO DJELATNOSTIMA

Trgovina	43 %
Prerađivačka industrija	23,4 %
Prijevoz, skladištenje i veze	9,1 %
Građevinarstvo	8,4 %
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge ..	7,4 %
Hoteli i restoranti	4,5 %

INFRASTRUKTURA

Ceste	3.490 km
Željeznice.....	135,5 km
Luke.....	86
Zračne luke.....	4

GOSPODARSTVO

Udio Županije u ukupnom prihodu Republike Hrvatske	5,6 %
Izvoz roba	563 milijuna USD
Uvoz roba	1072 milijuna USD

TERITORIJ

Površina kopna.....	3.588 km²
Dužina morske obale.....	1.065 km
Najveći otoci	
Cres i Krk.....	40.578 ha
Najmanji otok	
Boljkovac (Rab)	0,11 ha
Najviši planinski vrh	
Kula - Bjelolasica.....	1.534 m.n.v.
Najviše naselje	
Begovo Razdolje	1.060 m.n.v.

Izvori statističkih podataka: Hrvatska gospodarska komora-Županijska komora Rijeka; Statistički ljetopis Primorsko-goranske županije 2008. Odsjek za statistiku Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji i FINA
Gospodarski podaci se odnose na 2008. godinu.

Županijski upravni odjeli:

Kabinet župana

Adamićeva 10/III, Rijeka
T ++385 51 351 604
F ++385 51 351 643
 kabinet@pgz.hr
 v. d. voditeljica: Nada Milošević

Ured Županije

Adamićeva 10/V, Rijeka
T ++385 51 351 612
F ++385 51 351 613
 ured.zupanije@pgz.hr
 poglavarstvo@pgz.hr
 skupstina@pgz.hr
 Predstojnik: Branko Škrobonja

Ured unutarnje revizije

Adamićeva 10/III, Rijeka
T ++385 51 351 642
F ++385 51 351 643
 unutarnja.revizija@pgz.hr
 v.d. predstojnica Melita Raukar

Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i poljoprivredu

Žrtava fašizma 17, Rijeka
T ++385 51 301 200
F ++385 51 212 182
 gospodarstvo@pgz.hr
 Pročelnik: Berislav Tulić

Upravni odjel za pomorstvo, promet i veze

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 952
F: ++385 51 351 953
 pomorstvo@pgz.hr
 Pročelnik: Nikola Mendrila

Upravni odjel za proračun i financije

Adamićeva 10/VI, Rijeka
T: ++385 51 351 672
F: ++385 51 351 673
 proracun@pgz.hr
 financije@pgz.hr
 Pročelnica: Bosiljka Kalčić

Upravni odjel za obrazovanje, kulturu i sport

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 882
F: ++385 51 351 883
 skolstvo@pgz.hr
 drustvene.djelatnosti@pgz.hr
 Pročelnica: mr. sc. Jasna Blažević

Upravni odjel za upravljanje imovinom i opće poslove

Splitska 2/I, Rijeka
T: ++385 51 351 822
F: ++385 51 351 803
 imovina@pgz.hr
 Pročelnik: Vladimir Čekada

Upravni odjel za zdravstvenu zaštitu i socijalnu skrb

Ciottina 17b/I, Rijeka
T: ++385 51 351 922
F: ++385 51 351 923
 zdravstvo@pgz.hr,
 socijalna.skrb@pgz.hr
 Pročelnik: mr. sc. Ivo Afrić

Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša

Riva10/I, Rijeka
T ++385 51 351 202
F ++385 51 351 203
 graditeljstvo@pgz.hr,
 komunalne.djelatnosti@pgz.hr
 Pročelnica: dr. sc. Koraljka Vahtar-Jurković

Ustanove u kulturi i javne ustanove PGŽ

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja

Muzejski trg 1,
 51000 Rijeka
 Ravnateljica:
 Margita Cvjetinović Starac
T: ++385 51
 213-578, 335-772
F: ++385 51 213-578
 pomorski-povijesni-muzej@ri.htnet.hr

Prirodoslovni muzej

Lorenzov prolaz 1,
 51000 Rijeka
 Ravnatelj:
 Marin Kirinčić
T: ++385 51 553-669
F: ++385 51 553-669
 primmuzri@ri.htnet.hr
 www.prirodoslovni.com

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov

Ronjgi 1, 51516 Viškovo
 Ravnatelj: Darko Čargonja
T: ++385 51 257-340
F: ++385 51 503-790
 ustanova@ri.t-com.hr
 www.ustanova-ronjgov.hr

Javna ustanova Priroda

Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u PGŽ
 Grivica 4, 51000 Rijeka
 Ravnateljica: Sonja Šišić
T: 00385-51-352-400
F: 00385-51-352-401
 info@ju-priroda.hr
 www.ju-priroda.hr

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Splitska 2/II, Rijeka
 Ravnatelj:
 prof. dr. sc. Mladen Črnjar
T: ++385 51 351 772
F: ++385 51 212 436
 zavod@pgz.hr

natječaj za sportsku fotografiju

U svrhu promicanja sporta i sportske fotografije Zajednica sportova Primorsko-goranske županije raspisuje natječaj za fotografiju na temu

“Sport u Primorsko-goranskoj županiji – 2009.”

Autori triju najboljih fotografija po sudu ocjenjivačke komisije bit će novčano nagrađeni i to:

1. nagrada	4.000,00 kn
2. nagrada	3.000,00 kn
3. nagrada	2.000,00 kn

Natječaj je otvoren do 24. prosinca 2009. godine.

Zajednica sportova PGŽ-a organizirat će izložbu najuspješnijih radova.

Rezultati natječaja te lokacija i datum otvaranja izložbe bit će objavljeni u siječnju 2010. godine na web stranici www.sport-pgz.hr, a autori nagrađenih i izloženih radova direktno obaviješteni.

DOBITNICI NAGRADNE KRIŽALJKE IZ 17. BROJA ZIP-a (pristiglo 404 koverti, dopisnica i razglednica)

Poklon bon za kupnju eko-proizvoda u zadruzi „Zeleno i plavo“

Mario Crepulja

Drage Šćitarar 2
51 000 Rijeka

Vedrana Tomić

Selska 49

51 311 Skrad

Marija Veselić

Franje Belulovića 22

51 000 Rijeka

Monografija Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“

Marija Butorac

Korzo hrvatskih branitelja 21

51 250 Novi Vinodolski

Branko Furdin

I. Ferenščica 61/III

10 000 Zagreb

Nada Gallat

Franje Čandeka 36

51 000 Rijeka

Poklon komplet PGŽ

(kravate „Croata“ + županijski rokovnik)

Vinko Lugonjić

Trnjanska cesta 103

10 000 Zagreb

Vicenza Popović

Saršoni 35

51 216 Viškovo

Vanda Škalamera

Brseč 26

51 418 Brseč

Poklon komplet PGŽ (majica + ručnik)

Vlado Dodigović

Susak 239

51 561 Susak

Hana Kulišić

Mušičevac 10

51 410 Opatija

Matej Maričić

Stara Baška 30

51 521 Baška

Knjiga „15 godina zeleno-plave Županije“

Kristina Kustić

Bribirska 20

51 000 Rijeka

Snežana Manjogić

Giuseppea Carabina 8

51 000 Rijeka

Bartul Makjanić

Slavka Krautzeka 66D

51 000 Rijeka

Knjiga

Zdravka – Čire

Kovačića

„Brže – Više – Jače“

Ana Bošković

Zdravka Kučića 13

51 000 Rijeka

Anja Štefancić

Primorska 3c

51 000 Rijeka

Zdravko Mihelčić

Dobra 10

51 326 Vrbovsko

Katica Mijatović

Giuseppea Carabina 7

51 000 Rijeka

Daniela Pavlak Čoso

Straža 59

51 216 Viškovo

CD s dječjeg festivala „Kvarnerić '08“

Nada Banić

Priko 27

51 550 Mali Lošinj

Elio Brajdić

Zvonimirova 46

51 000 Rijeka

Dean Frlan

Vozišće 29

51 216 Viškovo

Antun Grgurić

Teslina 3

47 000 Karlovac

Nina Jelenković

Halovac 11A

51 219 Čavle

Zdravko Jurković

Vladimira Nazora 28

51 311 Skrad

Nastjenka Kamenarović

Danijela Godine 12

51 000 Rijeka

Ivica Kvaternik

Vele Drage 2

51 312 Brod Moravice

Zlatica Mijatović

Milice Jadrančić 21

51 000 Rijeka

Ivan Pavlović

Vrh 80a

51 500 Krk

Vinko Sirotnjak

Lovranska Draga 9

51 415 Lovran

Josip Škoda

Danijela Godine 5

51 000 Rijeka

Andrej Trope

Vatrogasna 15

51 306 Čabar

Zdenka Zbašnjik

Antuna Muhvića 48

51 303 Pleše

Anton Zorko

Tuška 1

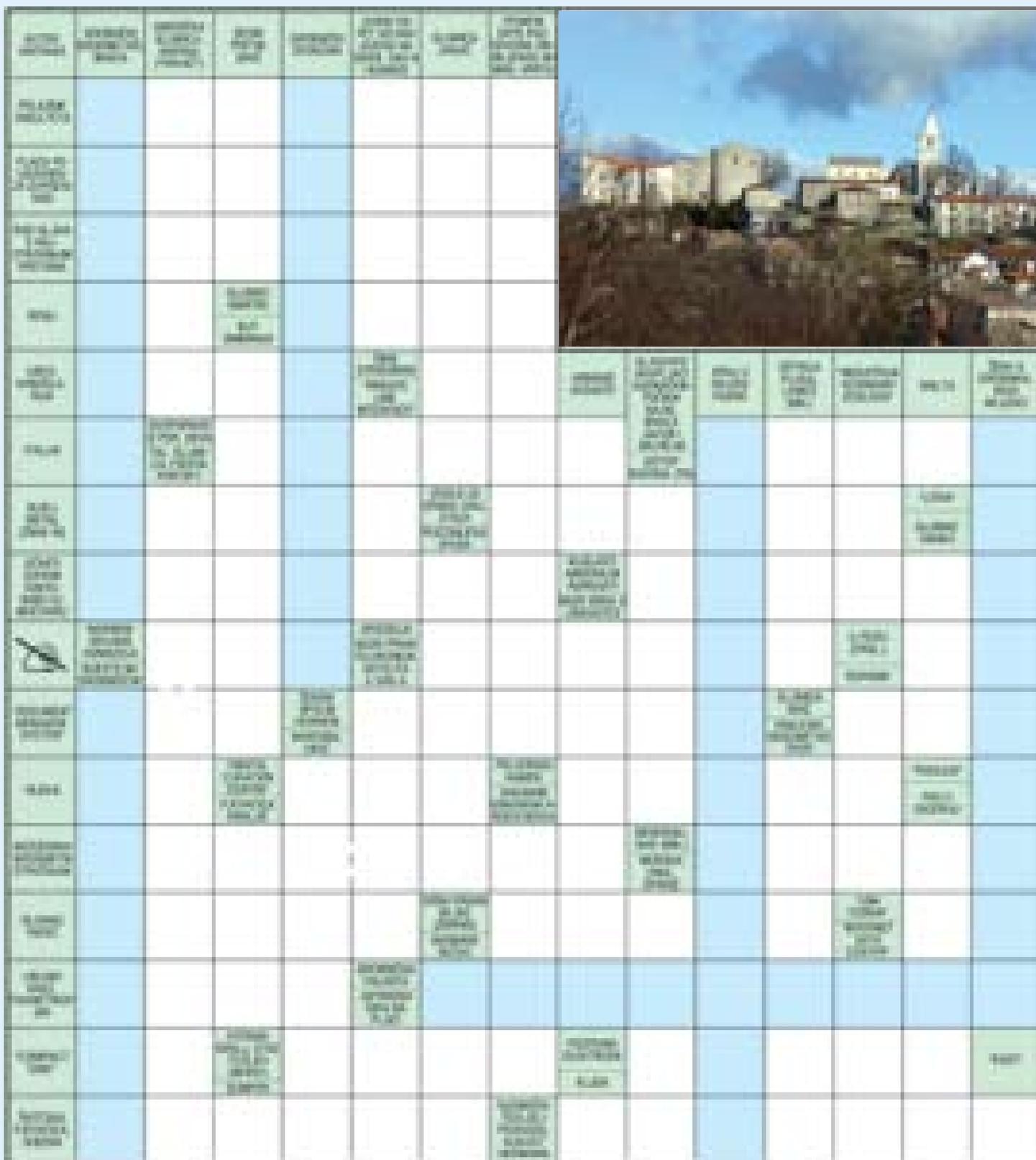
51 311 Skrad

zelenoiplavo

Predbilježi se i besplatno primaj poštom magazin Primorsko-goranske županije [zelenoiplavo](http://zelenoiplavo.info@pgz.hr)
info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Impressum: zelenoiplavo, magazin PGŽ • ISSN 1845-5220 • Izlazi 4 puta godišnje • Godina V • Broj 18 • Rujan 2009. • **Izdavač:** Primorsko-goranska županija, Adamićeva 10, Rijeka • info@pgz.hr • www.pgz.hr • tel: 051 / 351 612

Rješenja traženih pojmova pošaljite do 19. studenog 2009. g na adresu:

Primorsko-goranska županija

Magazin „Zeleno i plavo“ (za nagradnu križaljku), Adamićeve 10, 51000 Rijeka

Izvlačenje dobitnika bit će 19. studena 2009. g na Kanalu RI u emisiji „Od mora do gorja – Županijske teme“, a rezultate objavljujemo u sljedećem broju.

Rješenja traženih pojmova iz prošlog broja:

Atrakcija kraj Skrada: **VRAŽJI PROLAZ**; prekrasno izletišta kraj Skrada:

ZELENI VIR; Skradsko sportsko društvo: **POLET**; na padinama Skradskog

vrha: **SKRAD**; izgradnja tima: **TEAM BUILDING**

Nagrade za točne odgovore broja 18

3 ručka/večere za dvije osobe u konobi „Barba Frane“ u Ledenicama

3 poklon bona za kupnju eko-proizvoda u zadruzi „Zeleno i plavo“

3 poklon kompleta PGŽ (kravate „Croata“ + županijski rokovnik)

3 poklon kompleta PGŽ (majica + županijski rokovnik)

3 foto-monografije Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“

5 knjiga Vinka Ribarića “Rabljanin De Dominis – Prince Consort Havaja“

10 CD-a „Eviva Milotti“

Konoba Barba Frane
Ledenice 15, 51251 Ledenice
Telefon: (051) 452-635

Konoba "Barba Frane" u Ledenicama nedaleko Novog Vinodolskog, vlasnika Štefana i Ljerke Uremović, posljednjih šest godina bilježi sve veći broj posjetitelja, ponajprije zbog odlične kuhinje, ali i lijepo uređenog ambijenta stare primorske kuće, koja je uz moderni štih zadržala sva obilježja nekadašnje kamene arhitekture. Osim restorana odnedavno je u ponudi i pansionski smještaj na katu kuće, u četiri luksuzno uređene sobe.

Konoba "Barba Frane" radi tijekom cijele godine, jedino je ponedjeljkom zatvorena. U ponudi su hladni naresci od domaćeg pršuta i sira, slani inčuni, gulaš od divljači - sme, medvjeda, vepra, teleći odrezak sa sezonskim povrćem i domaćim krumpirom, teletina, janjetina, odojak ili hobotnica pod pekom, a od deserta domaće štrudle od jabuka, oraha, višanja i sira te palačinke punjene sladoledom od vanilije, prelivene sokom od šumske borovnice. ■■

Recept

Teleći odrezak na žaru za četiri osobe

Priprema: Četiri teleća odreska po 25 dag svaki staviti u biljno ulje i držati 12 sati u hladnjaku. Izvaditi ih i staviti na grill, sa svih strana prepržiti i nakon toga posoliti i popapriti sa svih strana. Odreske potom položiti u zagrijanu pećnicu na 220 stupnjeva Celzijevih 15 minuta. Nakon toga ih izvadimo i stavljamo na aluminijsku foliju da meso počine nekoliko minuta. U međuvremenu pripremiti prilog - sezonsko povrće, mrkvu, tikvice, korabicu i malo kapule pirjati desetak minuta, posoliti i popapriti. Krumpir izrezan za ploške ispeći u pećnici. Tanjur zagrijati u mikrovalnoj pećnici i stavljati povrće, na koje se slaže na četiri šnite izrezan odrezak. Sve to prelije se temeljcem od telećih kostiju, proška i vina, kuhanog s raznim vrstama povrća.

Tekst: Dragan Ogurlić
 Ilustracija: Vjekoslav Vojo Radoičić

Na otoku Krku kruži jedna legenda, napol ozbiljna, a napol šaljiva, što se prenosi s generacije na generaciju, o tome koji smrtni grijeh vlada kojom krčkom općinom. Tu su pučku teoriju o tome tko je kakav na Krku vjerojatno još u davna vremena proširili svećenici-propovjednici, ali je legenda živa do danas.

Ona kaže da na ovom otoku ima sedam smrtnih grijeha, u sedam općina, koji određuju ćud i vladanje pučanstva tih općina. Računa se da je u Dobrinju prepoznatljiva oholost, u Omišlju lakomost, a u Dubašnici (Malinskoj) bludnost. Oni u Poljicama poznati su po srditosti, a u Krku po proždrljivosti, neumjerenosti u jelu. Baščani su dotle nenavidni (pakosni), a Vrbničani lijeni.

Postoji još jedna legenda koja se veže za spomenuto predanje. Ona kaže da se stanovnici naselja na ovom velikom otoku slabo razumiju jer se Boduli međusobno razlikuju i u govoru. Tako Vrbničani i Omišljani govore čakavštinom, Baščani cakavštinom, Dobrinjci čakavštinom, dok Puntari i kasniji doseljenici Dubašnice i susjednih naselja govore čakavštinom. No razlike u govoru opet nisu toliko velike da se stanovnici našeg najvećeg otoka ne bi mogli međusobno sporazumjeti. Bit će prije da ne pazе kad razgovaraju.

Kako to izgleda, govori nam jedan primjer s kraja 19. stoljeća. Na jednom su se putu susrela dva poznanika, pa jedan, sav uzbuđen, kaže onom drugome da su ga malo prije napali razbojnici.

- Uh, napali me razbojnici.

- A koliko ih je bilo? - upita drugi.
 - Sedam - odgovori prvi.
 - Nisam čuo. Ponovi!
 - Kažem ti sedam pa sedam - reče prvi uzbuđeno.
 - Dakle - četnaest.
 - Ne! Evo, kažem ti još jedanput: sedam!
 - Pa to je onda dvadeset i jedan.
 - Ti si gluhi! Rekoh ti već tri puta: sedam!
 - Tri puta sedam. Ipak je to dvadeset i jedan. Čitava četa.
 - Pa dobro, što je s tobom? Valjda hoćeš da ti kažem deset puta: sedam!
 - Oho! Sedamdeset.
 - Manje! Sedam!
 - Dakle, šezdeset i tri?
 - Ali, Bog s tobom! Već sam ti sto puta kazao: sedam, sedam, sedam!
 - Sanjam li ja? Pa to je sedam stotina sedamdeset i sedam! Ti izmišljaš, kumpanjo!
 - Upomoć, ljudi! Ti bi valjda htio da ti ponovim tristo puta: sedam!
 - Dakle dvije hiljade i stotina!
- Poslije ovih riječi oba su poznanika pobjegla, svaki u svoju općinu i svaki je za onog drugog mislio da je - lud. ■■

U više mjesta otoka Krka još je, u većoj mjeri nego drugdje, prisutna tradicijska odjeća koja se u svih sedam „kaštela“ odnosno „seoskih kaptola“ otoka (Omišalj, Dobrinj, Dubašnica, Krk, Vrbnik, Punat, Baška) u nečemu razlikovala. To se odnosi i na rub kojima su Krčanke omatale glavu, a koji se opet na različite načine slagao s obzirom na ženin položaj u društvu. Rub, taj duguljasti rubac složen na način da nalikuje debljoj traci, svakako je jedan od arhaičnijih dijelova nošnje. Povijesni ga izvori sve do sredine 19. stoljeća lociraju u raznim varijantama na širokom području od Malog Lošinja, Bakra, Kostrene, Rijeke, Lovrana i Brguda te dalje, sve do Čičarije, srednje Istre i Labinštine. Puntarke su na bijelu platnenu, čipkama bogato ukrašenu košulju i na tri šotanje (podsuknje), oblačile vuneni crni kamižot na koji je bio prišiven tijesno prijležući prslučić. On je bio izrađen od krućeg platna i presvučen šarenom tkaninom, istom od kakve je bila napravljena traversa, tj. pregača. Šareni je bio i rubac s resama kojim su se ogrtale. Rub na glavi bio je žute boje sa resicama na dnu, dok su crne čarape naglašavale pretežno tamnu boju nošnje od struka prema dolje.

primorsko
goranska
županija eksplorer

Primorsko - goranska županija
Adamićeva 10
HR - 51000 Rijeka

+385 51 351 600
info@pgz.hr
www.pgz.hr